
Pirkan Taival vaellusreitin kuntokartoitus

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Metsätalouden ko

Evon toimipiste, kevät 2015

Oma Allekirjoituksesi

Tero Kuorikoski

EVO
Metsätalouden ko
Metsätalousinsinööri

Tekijä	Tero Kuorikoski	Vuosi 2015
Työn nimi	Pirkan Taival vaellusreitien kuntokartoitus	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä selvitettiin Pirkan Taival vaellusreitistön kunto sekä käytettävyys. Pirkan Taival on läntisellä ja pohjoisella Pirkanmaalla kulkeva vaellusreitiverkosto, joka kulkee yhteensä seitsemän eri kunnan alueella. Työn tilaajana toimi Metsähallitus.

Työn tarkoituksena oli selvittää missä kunnossa Pirkan Taival vaellusreitistö oli vuonna 2014. Reitistä tehtiin yksityiskohtainen reittiseloste sekä kuntoarviot ja parannusehdotukset eri osuuksille. Lisäksi työssä tuotettiin 1:15 000 maastokartat reitistä sekä kuvattiin reitillä olevat palvelurakenteet. Näiden tarkoituksena on palvella alueen retkeilijöitä sekä huollosta vastaavia tahoja.

Työssä käytettiin hyväksi retkeilyreiteistä kertovaa kirjallisuutta, reitistä tehtyä toteutussuunnitelmaa sekä kirjoittajan omaa kokemusta retkeilyreiteistä. Reitti käytiin kokonaisuudessaan läpi kesän ja syksyn 2014 aikana. Tällöin reitti kirjattiin kartalle sekä GPS paikantimeen. Lisäksi reitin kuluista ja kunnosta tehtiin muistiinpanoja ja palvelurakenteet valokuvattiin.

Kerätyt tiedot reitistä osoittavat sen kaipaavan huomattavaa kunnostusta. Erityisesti reittimerkinnot sekä viitoitukset kaipaavat kunnostamista. Osalla reitistä on myös huomattavaa raivaustarvetta. Reitien varrella olevat palvelurakenteet, kuten laavut ja nuotiopaikat olivat pääsääntöisesti hyvässä kunnossa.

Tulosten pohjalta reittiä tulisi pyrkiä huoltamaan ja markkinoimaan aktiivisemmin. Koska reitin kunnossapito on kuntien vastuulla, niiden tulisi pyrkiä joko itse huoltamaan reittiä tai ulkoistaa se jollekin muulle taholle.

Avainsanat vaellus, metsien virkistyskäyttö, ulkoilu

Sivut 35 s. + liitteet 57.

EVO
Forestry
Forest engineer

Author	Tero Kuorikoski	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Condition Assessment for Pirkan Taival Hiking Route	

ABSTRACT

In this thesis the object was to find out the condition and usability of the Pirkan Taival hiking route. Pirkan Taival is a hiking route which spans in the western and northern parts of Pirkanmaa province. It passes seven different municipalities. The commissioner of this thesis is Metsähallitus.

The purpose of this thesis was to find out the condition of Pirkan Taival hiking route in the year 2014. Detailed description was made of the trail as well as condition assessment and suggestions for the improvement for every section. Maps with the scale of 1:15 000 were also made and all the trails constructions (fireplaces, lean-to shelters, etc...) were depicted. The purpose of these is to serve the local hikers and help the people who maintain the trail.

While making this thesis, lots of literature about hiking trails and backpacking were used. Also the realisation plan for the hiking route and the authors own experience was used. The trail was hiked thoroughly in the summer and autumn of 2014. At this time the trail was drawn into a map and to a GPS locator. Also notes were made from the trail and all the trail constructions were photographed.

The collected material points out that the trail needs significant repair. Especially the route markings and signs need repairing. Also some parts of the route need significant clearing. The constructions, for example lean-to shelters, along the route are primarily in good condition.

Based on the results the trail should be maintained and marketed more actively. Because the maintenance of the route is on the responsibility of the municipalities, they should either try to maintain the trail by themselves or outsource it.

Keywords hiking, multiple use of nature, outdoors

Pages 35 p. + appendices 57 p.

Sisällys

1	JOHDANTO.....	1
2	RETKEILYALUEET SUOMESSA.....	2
2.1	Retkeilyaluetyypit	2
2.2	Retkeilyalueiden palvelurakenteet	4
2.3	Retkeilyalueiden historiaa Suomessa.....	5
2.4	Pirkan Taipaleen historia.....	6
3	AINEISTOT JA MENETELMÄT	9
3.1	Tiedonkeruu	9
3.2	Reitin kartoitus	9
4	TULOKSET	11
4.1	Haastattelut.....	11
4.2	Etappi 1. Tampere – Viljakkala, 40 km	12
4.2.1	Etapin yleiskunto	12
4.2.2	Etapin palvelurakenteet	13
4.3	Etappi 2. Viljakkala – Seitsemisen kansallispuisto, 35 km.....	13
4.3.1	Etapin yleiskunto	13
4.3.2	Etapin palvelurakenteet	14
4.4	Etappi 3. Seitsemisen kansallispuisto – Parkano, 30 km	15
4.4.1	Etapin yleiskunto	15
4.4.2	Etapin palvelurakenteet	15
4.5	Etappi 4. Seitsemisen kansallispuisto – Tevaniemi, 32 km	16
4.5.1	Etapin yleiskunto	16
4.5.2	Etapin palvelurakenteet	17
4.6	Etappi 5. Seitsemisen kansallispuisto – Ruovesi, 51 km	18
4.6.1	Etapin yleiskunto	18
4.6.2	Etapin palvelurakenteet	19
4.7	Etappi 6. Riuttaskorven virkistysmetsä – Kuru, 14 km.....	20
4.7.1	Etapin yleiskunto	20
4.7.2	Etapin palvelurakenteet	20
4.8	Etappi 7. Kuru – Helvetinjärven kansallispuisto, 24 km.....	20
4.8.1	Etapin yleiskunto	20
4.8.2	Etapin palvelurakenteet	21
4.9	Etappi 8. Helvetinjärven kansallispuisto – Virrat, 44 km	21
4.9.1	Etapin yleiskunto	21
4.9.2	Etapin palvelurakenteet	22
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	23
5.1	Kunnossapito.....	23
5.2	Palvelurakenteet	23
5.3	Reittimerkinnät.....	24
5.4	Kehittäminen	25
6	YHTEENVETO	27
	LÄHTEET	28

-
- Liite 1 Alueella toimivat luontomatkailuyrittäjät
 - Liite 2 Reittikuvaukset
 - Liite 3 Kartat
 - Liite 4 Jokamiehen oikeudet

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Pirkan Taivalvaellusreitien kunto vuonna 2014. Työn tilaajana toimii Metsähallitus. Työssä kartoitettiin vaellusreitien sekä sen varrella olevien palvelurakenteiden kunto. Samalla vaellusreitien kulusta tehtiin yksityiskohtainen reitiseloste sekä tuotettiin 1:15 000 maastokartat. Näiden tarkoituksena on palvella sekä alueella liikkuvia retkeilijöitä että ulkoilijoita, kuin myös reitien huollosta vastaavia tahoja. Tarkoitus on myös tehdä Pirkan Taivalvaellusreittiä tätä kautta tunnetummaksi.

Ulkoiluliikunta on yksi suosituimpia liikuntamuotoja Suomessa. Arviolta 97 % suomalaisista harrastaa ulkoilua jossakin muodossa. Yleisimpänä ulkoiluliikuntamuotona on kävely. Tutkimusten mukaan varsinaista retkeilyä harrastaa noin joka viides suomalainen. (Tapion taskukirja 2008, 236).

Metsien virkistyskäyttö on noussut nykyaikana esille yhä useammin puhuttaessa metsien käytöstä. Yhä suurempi osa suomalaisista asuu kaupungeissa ja muissa asutuskeskuksissa, eikä samanlaista kosketusta luonnon kanssa pääse tapahtumaan. Jotta kynnyksen retkeilyyn aloittamiseen olisi mahdollisimman pieni, tulee sen aloittaminen tehdä helpoksi ja turvalliseksi. Retkeilyalueet sekä reitit yhdessä kansallispuistojen kanssa ovat hyvä tapa tutustuttaa ihmisiä luontoon.

Ulkoilulla on merkittäviä terveydellisiä hyötyjä. Yleensä on totuttu ajattelemaan, että metsistä saadaan vain suoranaista taloudellista hyötyä. Kuitenkin tutkimukset osoittavat, että jo 20 minuutin oleskelu metsässä laskee verenpainetta ja auttaa rauhoittumaan (Metla, 2011). Luonnossa liikkumisen on todettu vähentävän stressiä sekä auttavan keskittymisessä. Näin ollen luonnossa liikkumisesta on hyötyä sekä ihmisille itselleen että koko kansanterveydelle.

Valtaosa Suomen vaellusreiteistä sijaitsee Itä- ja Pohjois-Suomessa. Länsi-Suomessa sijaitsee ainoastaan kaksi pitkää vaellusreittiä, Peuran polku Suomenselällä sekä Pirkan Taival Pirkanmaalla. Näistä kahdesta Peuran polku on huomattavasti paremmin tunnettu. Esimerkiksi Metsähallituksen luontoon.fi sivustolla esitellään Peuran polku, mutta ei esimerkiksi Pirkan taivalta. Molemmat reiteistä ovat pitkiä, yli 100 kilometrin mittaisia vaellusreittejä Länsi-Suomen alueella.

Länsi-Suomessa siis on pitkiä vaellusreittejä, mutta niistä ei löydy juurikaan tietoa. Kuitenkin alueella asuu suuri joukko retkeilyä ja ulkoilua harrastavia ihmisiä, joita tällainen reitistö palvelisi. Matkustaminen Lapin vaellusreiteille on varsinkin nuorille monesti hyvin vaikeaa. Lähempänä oleva vaellusreitti antaa mahdollisuuden tehdä useamman päivän vaelluksia, tarvitsematta kuitenkaan lähteä pitkien matkojen päähän.

2 RETKEILYALUEET SUOMESSA

Suomessa on lukuisia erilaisia retkeilyyn ja ulkoiluun suunniteltuja alueita. Näiden alueiden rakenteet sekä koko vaihtelevat niiden käyttötarkoituksen sekä sijainnin mukaan. Tässä luvussa esitellään yleisimpiä Suomessa olevia ulkoiluun, retkeilyyn sekä vaellukseen tarkoitettuja alueita.

2.1 Retkeilyaluetyypit

Retkeilyalueet.

Retkeilyalueet ovat kuntien tai valtion omistamia maa-alueita, joilla huomioidaan ensisijaisesti retkeilijöiden tarpeet. Niillä saattaa olla erityisiä luontoarvoja, joita halutaan suojella, mutta yleensä retkeilyalueet kuuluvat maltillisen metsänhoidon piiriin. Tämä tarkoittaa sitä, että toisin kuin kansallispuistoissa, retkeilyalueilla voidaan harrastaa metsätaloutta, kuten esimerkiksi avohakkuita. Retkeilyalueilla on yleensä hyvät palvelurakenteet, polkuverkostot sekä ohjeistukset ja opasteet. Retkeilyalueiden lukumäärää on lähes mahdotonta arvioida, sillä valtion lisäksi monet kunnat ja kaupungit ovat perustaneet omia retkeilyalueita sekä virkistysmetsiä; usein jopa toisten kuntien alueille. Parhaiten itseään lähimmät retkeilyalueet saa selville ottamalla yhteyttä oman kunnan matkailuneuvontaan.

Ulkoilualueet

Ulkoilualue on pääsääntöisesti päivittäiseen liikuntaan ja ulkoiluun tarkoitettu alue. Ulkoilualueet sijaitsevat usein isompien taajamien läheisyydessä. Monet suuret kaupungit ovat perustaneet omia ulkoilualueita kaupunkilaisia varten. Ulkoilualueilla on usein valaistuja pururatoja sekä muita liikuntaan liittyviä rakenteita.

Kansallispuistot.

Kansallispuistot ovat valtion maille perustettuja suuria luonnonsuojelualueita, joiden tehtävänä on suojella metsäluonnon monimuotoisuutta sekä antaa ihmisille mahdollisuuden nauttia luonnosta ja ulkoilusta. Vuonna 2014 Suomessa oli yhteensä 38 kansallispuistoa, jotka ovat jakautuneet tasaisesti koko maahan. Kansallispuistoissa ei harjoiteta metsätaloutta ja liikkumista puiston tietyissä osissa saatetaan rajoittaa tai jopa kieltää kokonaan. Kuten retkeilyalueilla, myös kansallispuistoissa on keskitytty palvelemaan retkeilijöitä luomalla hyvät polkuverkostot, opasteet sekä palvelurakenteet. Kaikkien kansallispuistojen huollosta vastaa Metsähallitus. (Metsähallitus 2015).

Luonnonpuistot

Luonnonpuistot ovat valtion alueilla sijaitsevia luonnonsuojelualueita, jotka on perustettu ensisijaisesti tutkimuskäyttöön. Puistoissa pyritään seuraamaan luonnon muutosta sekä kehitystä ilman ihmisen vaikutusta. Luonnonpuistoissa liikkuminen on sallittua vain merkittyjä reittejä pitkin. Joissain luonnonpuistoissa liikkuminen on kokonaan kielletty. (Metsähallitus 2015).

Erämaa-alueet

Erämaa-alueet sijaitsevat Lapin harvaan asutuilla ja syrjäisillä alueilla. Vuonna 2014 Suomessa oli yhteensä 12 erämaa-aluetta, joiden pinta-ala on yli 15 000 km². Erämaa-alueita pidetään yleisesti haastavina retkikohteina, sillä niissä ei ole minkäänlaisia palvelurakenteita, polkuja eikä opasteita. Tästä syystä retkeilijöillä tulee olla tarvittavat erätaidot, mikäli he haluavat vaeltaa näillä alueilla. Erämaa-alueiden tarkoituksena on säilyttää mahdollisuus perinteisten elinkeinojen, kuten kalastuksen, metsästyksen sekä poronhoidon harjoittamiseen. Erämaa-alueet on perustettu valtion maille ja niiden huollosta vastaa Metsähallitus. (Metsähallitus 2015).

Ulkoilureitit

Ulkoilureittien perustyyppinä pidetään luonnossa kulkevaa merkattua uraa, jonka käyttötarkoitus voi vaihdella maaston ja vuodenajan mukaan. Ulkoilureitti on eräänlainen yleisnimike erityyppisille ulkoilureiteille. Ulkoilureitteihin ei lasketa mukaan vesistöissä kulkevia reittejä, joita kutsutaan veneilyreiteiksi. Ulkoilureitit voidaan määritellä kulkutavan, käyttötarkoituksen sekä alueellisen merkittävyyden mukaan. (Ulkoilureittien suunnitteluopas 1981, 7).

Kulkutavan mukainen jaottelu:

- Kävelyreitti
- Pyöräreitti
- Hiihtoreitti
- Muu reitti, kuten esimerkiksi ratsastusreitti tai moottorikelkkareitti. Tähän luokkaan kuuluvat myös ns. esteettömät kohteet, joilla voi kulkea myös pyörätuolilla.

Käyttötarkoituksen mukainen jaottelu:

- Eräreitti, joka voi olla viitoitettu tai viitoittamaton haastavaan retkeilyyn tarkoitettu reitti, joka on tarkoitettu viikonloppua pidemmille retkille.
- Retkeilyreitti, joka on viitoitettu ja sijaitsee lähinnä retkeilyalueilla ja kansallispuistoissa. Palvelee viikonloppu ja päiväretkiä.
- Ulkoilutie/-reitti, on viitoitettu reitti taajamissa tai niiden ympäristössä. Palvelee päivittäistä ulkoilua, virkistäytymistä sekä asiointiliikennettä.
- Luontopolku, on erityisesti luontoharrastusta varten tarkoitettu polku, jolla voi olla erityinen tema (harvinainen kasvi, eläinlaji, historia...)
- Kuntopolku, joka on ensisijaisesti tehokkaaseen kuntoliikuntaan tarkoitettu reitti.

Alueellisen merkittävyyden mukainen jaottelu:

- Paikallinen reitti, joka on yhden kunnan/kaupungin ulkoilutoimintaa palveleva reitti.
- Seudullinen ulkoilureitti, joka palvelee useamman kuin yhden kunnan ulkoilutarpeita ja sijaitsee useamman kunnan alueella.
- Valtakunnallinen ulkoilureitti, joka on valtakunnallisesti merkittävä ulkoilureitti ja muodostuu seudullisista sekä paikallisista ulkoilureiteistä.

Vaellus- ja retkeilytoimintaan tarkoitettut reitit pyritään rakentamaan yleensä taajama-alueiden ulkopuolelle. Niistä pyritään muodostamaan useamman kunnan alueelle ulottuvia reittikokonaisuuksia joilla olisi merkitystä myös seudun matkailulle. (Ulkoilureittien suunnitteluopas 1981, 7).

Retkeilyreittien rakenne muuttuu yleensä niiden pituuden mukaan. Kaikista yleisin reittirakenne on niin sanottu rengasreitti, jossa lähtö ja paluu ovat samassa paikassa. Rengasreitistä saattaa lähteä toisia, pienempiä rengasreittejä. Tällöin puhutaan asteittain pitenevästä reitistä. Tämän reittityypin etuna on se, että jokainen saa valita reitin pituuden oman kuntonsa ja tarpeensa mukaan. (Ulkoilureittien suunnitteluopas 1981, 20).

Pitkät vaellusreitit ovat usein malliltaan nauhamaisia reittejä. Tämä tarkoittaa sitä, että reitti kulkee pisteestä a. pisteeseen b. Yleensä retkeily- ja vaellusreitit ovat yhdistelmä näitä kaikkia, eikä suoranaista perusmallia ole.

2.2 Retkeilyalueiden palvelurakenteet

Retkeilyalueiden palvelurakenteilla tarkoitetaan kaikkia niitä rakenteita ulkoilureittien varrella, jotka helpottavat retkeilyä. Näitä ovat mm:

- sillat; ojien sekä jokien ylityksiin
- pitkospuut; kosteiden paikkojen kuten soiden ylityksiin
- portit ja veräjät; aitojen läpikulkuihin
- portaat; jyrkkien paikkojen ylityksiin
- kaiteet; silloille, portaille sekä jyrkänteiden reunoille
- yli- ja alikulkutiet; teiden sekä junanratojen risteyksissä
- varoitustaulut; vaarallisiin reittikohteisiin
- opastaulut ja tieviitoitukset; reittien risteyskohtiin sekä taukopaikoille

Palvelurakenteisiin kuuluvat myös erilaiset liitännäisalueet, joihin laskeetaan kuuluvaksi mm. taukopaikat. Ne jaotellaan kolmeen eri malliin; taukopaikkoihin, keittopaikkoihin sekä yöpymispaikkoihin. Taukopaikat ovat tarkoitettu lyhyttä pysähtymistä ja kenties eväiden syöntiä varten. Keittopaikoilla tarkoitetaan ruuanlaittoon soveltuvia taukopaikkoja. Tähän saattaa kuulua nuotiopaikka tai keittokatos sekä vedensaantimahdollisuus. Yöpymispaikalla tarkoitetaan taukopaikkaa, jossa on kaiken edellä mainitun lisäksi teltoille varattu yöpymisalue. Lisäksi paikalla voi olla yöpymiseen tarkoitettu laavu, kota tai jopa autiotupa. Erityisesti keittopaikoilla sekä yöpymispaikoilla tulisi olla vedensaantimahdollisuus. Tämä voi tarkoittaa joko puroa, kaivoa, lähettä, jokea tai järveä. Vesi suositellaan keitettäväksi aina ennen käyttöä. (Ulkoilureittien suunnitteluopas 1981, 39).

Yleensä taukopaikoille on järjestetty puuhuolto, mikäli paikalla on mahdollisuus tehdä tulet. Nykyään jätehuoltoa on enää hyvin harvalla yöpymiseen tarkoitettulla taukopaikalla, sillä erityisesti Metsähallitus on vahvasti pyrkinyt viime vuosina roskattomaan retkeilyyn.

Retkeilyn helpottamisen lisäksi palvelurakenteilla pyritään myös suojelemaan luontoa. Esimerkiksi jyrkkiin rinteisiin rakennetut portaat auttavat ehkäisemään maan kulumista. Kosteilla paikoilla pitkospuut auttavat retkeilijöitä kulkemaan kuivin jaloin, mutta ne myös suojaavat herkkää suoluontoa ja estävät reittipohjan liejuuntumista. Polkujen varsilla olevilla palvelurakenteilla pyritään myös ohjaamaan retkeilijöiden kulkua merkitylle reitille. (Ulkoilureittien suunnitteluopas 1981, 36).

2.3 Retkeilyalueiden historiaa Suomessa

Retkeilyn ja luonnon virkistyskäytön voidaan sanoa alkaneen jo 1800-luvun lopulla. Lähtölaukauksen kansallispuistokeskustelulle antoi suomalainenissyntyinen löytöretkeilijä A. E. Nordenskijöld vuonna 1880, kun hän julkaisi ehdotuksensa valtionpuistojen perustamisesta Pohjoismaihin. Tästä alkoi Suomessa noin 60 vuotta kestänyt keskustelu kansallispuistojen perustamisesta. (Metsähallitus 2015).

Vuonna 1938 saatiin tehtyä päätös neljän kansallispuiston perustamisesta. Nämä olivat Pallas-Ounastunturi, Pyhätunturi, Porkkalanniemi sekä Petsamon Heinäsaaret. Pallas-Ounastunturin kansallispuistoon linjattiin jo vuonna 1934 Pallas-Hetta vaellusreitti. Reitti on 55 km pitkä ja on yhä edelleen yksi Suomen suosituimmista vaellusreiteistä. Porkkalanniemen kansallispuisto lakkasi olemasta jatkosodan jälkeen, eikä sitä miehitysajan jälkeen enää perustettu uudelleen. Petsamon Heinäsaaret taas jäivät alueuovutusten jälkeen Neuvostoliiton puolelle. (Metsähallitus 2015).

Jatkosodan jälkeen vietettiin hiljaiseloa kansallispuistojen sekä retkeilyalueiden saralla. Raskaat sotakorvaukset verottivat Suomen metsävarantoa. Tästä huolimatta tiedostettiin kansallispuistojen perustamisen tärkeys. Vuonna 1956 päätettiin kahdeksan uuden kansallispuiston perustamisesta. Kaikki nämä puistot perustettiin Metsähallituksen maille. (Metsähallitus 2015).

Vielä tuohon aikaan Suomen lainsäädäntö ei antanut minkäänlaisia ohjeita tai säännöksiä luonnonsuojelualueiden huollosta. Kansallispuistot olivat tuohon aikaan vielä ainoastaan viivoja kartalla, eikä maastossa ollut yleensä minkäänlaisia merkintöjä. Kansallispuistot eivät olleet suoranaisesti mitään koko kansan puistoja. (Metsähallitus 2015).

1960-luvulla retkeily alkoi kasvattaa suosiota kansan piireissä. Vapaa-aikaa oli entistä enemmän ja kaupungeissa asuvat halusivat viettää viikonloppuja sekä lomaa luonnossa. Tämä toi paineita retkeilyalueiden sekä kansallispuistojen perustamiseen sekä suunnitteluun. 1970-luvulle tultaessa erityisesti Metsähallitus alkoi miettiä kansallispuistojen kehittämistä retkeilijöiden tarpeisiin. (Metsähallitus 2015).

Kolmas suuri aalto kansallispuistojen perustamisessa koettiin vuonna 1982, jolloin Suomeen perustettiin 11 uutta kansallispuistoa. Uusien kansallispuistojen perustamisessa otettiin alusta alkaen huomioon retkeily, ja niiden suunnittelussa pyrittiin huomioimaan retkeilijöiden tarpeet. Tämän

jälkeen Suomeen on perustettu satunnaisesti muutamia kansallispuistoja, joista uusimpana Teijon kansallispuisto Salossa. (Metsähallitus 2015).

Valtion retkeilyalueiden historia on kansallispuistoja nuorempi. Varsinaisia retkeilyalueita alettiin perustaa vasta 1970-luvun lopulla, kun valtion maille päätettiin perustaa Kylmäluoman ja Hossan retkeilyalueet. Tämän jälkeen retkeilyalueita on perustettu satunnaisesti. Retkeilyalueita perustettaessa on päähuomio annettu aina metsien virkistyskäytölle, vaikka metsätalouden harjoittamista ei näillä alueilla ole lopetettu. (Metsähallitus 2015).

2.4 Pirkan Taipaleen historia

Pirkan Taival on Pirkanmaan alueella kulkeva vaellusreitistö. Sen laskeaan alkavan Tampereelta ja päättyvän Ähtäriin. Se on luonteeltaan niin sanottu eräretkeilyreitti. Pirkan Taival kuuluu osaltaan kansainväliseen E6-vaellusreittiin, joka kulkee Euroopan läpi. Reitti alkaa Turkin ja Kreikan rajan läheisyydestä ja kulkee Kreikan pohjoisosien läpi Adrianmeren rannalle. Reitti jatkuu Kroatian ja Slovenian läpi Itävaltaan jonka jälkeen reitti haarautuu kahteen osaan. Toinen reitti kulkee Tsekin, toinen Saksan puolella. Reitit yhdistyvät Marktredwitzin kaupungissa Saksassa. Reitti kulkee Keski-Saksan halki Tanskaan ja edelleen Ruotsin kautta Suomeen. (Traildino, 2014).

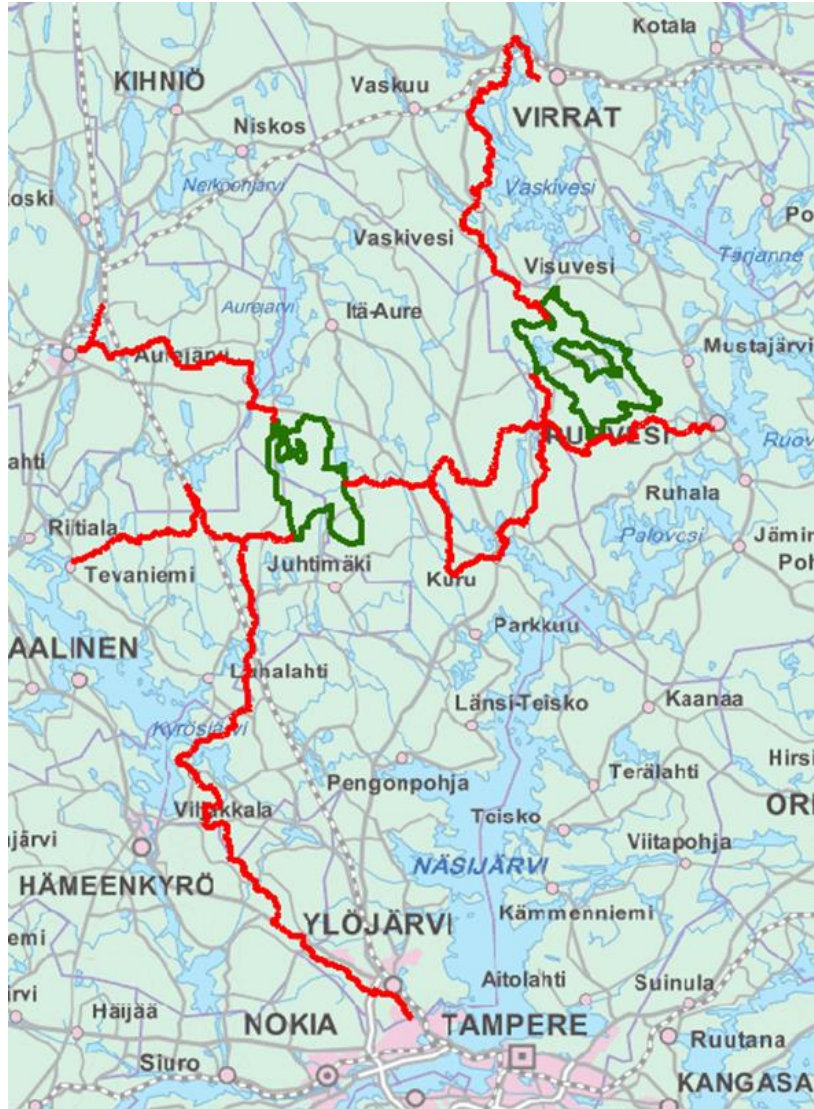
Suomessa E6 vaellusreitti kulkee erinäisiä reittejä pitkin Turusta Kilpisjärvelle. Reittiä ei ole merkitty kuin osittain. E6-vaellusreittiin kuuluu mm. Peuran Polku-vaellusreitti Suomenselällä sekä Keski-Suomen maakuntaura. Pirkan Taival, sekä siihen liittyvät muut reitit ovat merkitty Pirkanmaan maakuntakaavaan (Paikkatietoikkuna, 2015).

Pirkan Taival-vaellusreitien juuret juontuvat vuoteen 1965, jolloin perustettiin Pirkanmaalla alueen kuntien toimesta 250 km pituinen Sata-Hämeen Taival-polkuverkosto. Vaellusreitistön isänä voidaan pitää silloista Parkanon nuoriso-ohjaajaa Kalevi Kuukkaa, jonka aloitteesta alueen partiolaiset ja kunnat merkitsivät maastoon polkureitistön. Myöhemmin polkuverkosto laajeni Keuruulle ja Ähtäriin. Vuonna 1979 reitistö avattiin Pirkan Taivalnimisenä. Reittiä alettiin aikoinaan rakentaa jo olemassa olevien metsäpolkujen sekä kyläteiden pohjille. On arvioitu, että joitain osia reitistä on voitu käyttää jo satoja vuosia sitten kauppa- ja eräkäyntimatkoilla. (Purtonniemi 1988).

Alun perin polkuverkosto kattoi Ikaalinen–Parkano–Kihniö–Kuru–Ruovesi–Virrät alueen. Siihen liitettiin myös Virtain Lakarista johtava ”Karhun Polku”. Näin alkuperäiselle Sata-Hämeen Taipaleelle saatiin merkittäviä polkuja noin 250 km. Alkuaikoina retkeilyreitistöä käyttivät pääasiassa lähialueiden retkeilijät sekä liikuntaa harrastavat yhdistykset ja järjestöt. (Purtonniemi 1988).

1973 uuden ulkoilulain tultua voimaan katsottiin, että Sata-Hämeen taival-vaellusreitistöä tulisi kehittää. Pelkästään polkujen merkitseminen maastoon ei enää riittänyt. Vuonna 1974 Tampereen Seutukaavaliitto

aloitti reitistöllä retkeilytoimintakokeilut. Vuotta myöhemmin perustettiin kuntien ja retkeily-yhteisöjen yhteenliittymäksi Pirkanmaan Taival yhdistys ja aloitettiin ensimmäiset koevaellukset. Vuosina 1975-1978 järjestettiin useita vaelluksia Sata-Hämeen taipaleelle. Samaan aikaan reitistöä inventoitiin ja se merkattiin 1:200 000 vaelluskartalle. (Purtoniemi 1988).

Kuva 1. Pirkan Taipaleen kulkureitti. Punainen viiva merkkää reittiä ja vihreällä viivalla on rajattu Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen rajat.

Alun jälkeen innostus vaellusreitistöä kohtaan laantui. Reitistön kehitystyö jäi pääosin Pirkanmaan maakuntaliiton sekä Pirkanmaan matkailuyhdistyksen vastuulle yhdessä alueen kuntien kanssa. Reitistön laajennuttua Keuruun ja Ähtärin suuntaan. Se sai nimen Pirkan Taival. Vasta Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen perustamistoimet loivat lopullisen pohjan reitistölle. (Purtoniemi 1988).

Reitistön kunnosta on tehty selvitys vuonna 1986, jolloin maakuntaliitto sekä Pirkanmaan Matkailuyhdistys teettivät reitistön kunnostuksesta alustavan selvityksen sekä kustannusarvion. Vuonna 1987 Tampereen vesi- ja ympäristöpiiri sekä arkkitehtitoimisto Mattias Purtoniemi sopivat toteu-

tussuunnitelman laatimisesta Pirkan Taival vaellusreitien kehittämiseksi. Tämä suunnitelma valmistui 1988. (Purtonniemi 1988).

Arkkitehtitoimisto Mattias Purtonniemen suunnitelma loi pohjaa erilaisille hankkeille, joilla pyrittiin kehittämään Pirkan Taival vaellusreitistöä. Pirkanmaan liitto lähti kehittämään reitistöä yhdessä kuntien kanssa. Toteuttamissuunnitelmaa käytettiin pohjana kehitykselle. (Purtonniemi, haastattelu 12.1.2015).

Reitille tehtiin erilaisia parannustöitä koko 1990-luvun ajan. Suomeen iskenyt lama vaikutti paljon myös ulkoilureittien huoltoon ja kunnossapitoon. Vaikka toteuttamissuunnitelma tehtiin, ei sitä noudatettu kuin osittain. Kuntien välillä oli paljon eroja. Vuonna 2001 Suomen Latu ry järjesti uuden vuosituhaten kunniaksi suuren kansallisen vaellustapahtuman. Tapauksen taustalla oli saada Suomeen kansallinen vaellusreitti, joka kulki Lapista Etelä-Suomeen saakka. Myös Pirkan Taival oli osa tätä tapahtumaa. Reitien varrelle tehtiin erilaisia parannus ja kunnostustöitä ylimääräisen rahoituksen avulla. (Luoma, haastattelu 12.1.2015).

Kuva 2. Pirkan Taipaleen merkki. Kuva Tero Kuorikoski.

3 AINEISTOT JA MENETELMÄT

3.1 Tiedonkeruu

Työtä varten kerättiin tietoa monista eri lähteistä. Koska Pirkan Taival vaellusreitistöllä ei ole yhtä samaa huolto-organisaatiota, oli myös tiedonhankinnassa vaikeuksia. Iso osa lähteistä on Internetistä. Merkittävässä osassa olivat myös keskustelut työn tilaajan kanssa. Työn tekovaiheessa olin myös yhteydessä reitin varrella olevien kuntien vastuuhenkilöiden kanssa. Näillä haastatteluilla pyrittiin saamaan reittiä hoitavien tahojen näkemys reitistä sekä sen kunnosta.

Taustatietoa työtä varten haettiin myös monesta kirjallisesta lähteestä. Merkittävimpana näistä oli Arkkitehtitoimisto Mattias Puronniemen tekemä Pirkan Taival vaellusreitistön toteuttamissuunnitelma, josta saatiin merkittävä osa historiatiedoista. Teoriatietoa työhön haettiin Suomen Ladun sekä Sisäasiainministeriön tuottamista retkeilyreittien suunnitteluoppaista. Molemmat näistä oppaista ilmestyivät 1980 luvulla.

3.2 Reitien kartoitus

Reitti kuljettiin läpi vuoden 2014 kesän ja syksyn aikana. Maastotöiden tarkoituksena oli saada mahdollisimman kattava kuva reitistä sekä sen varrella olevasta luonnosta. Reitti jaettiin osiin, joista jokaisella oli selkeä lähtö ja päätöspiste. Tarkoituksena oli, että reitti olisi mahdollisimman hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä. Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistot sekä Riuttaskorven virkistysmetsä jätettiin tarkoituksella pois selostuksesta, sillä niiden polut ja palvelurakenteet ovat jo hyvin Metsähallituksen tiedossa. Työtä varten kartoitettiin ne osat, jotka ovat merkitty vuonna 2008 Pirkanmaan Virkistysalueyhdistyksen julkaisemaan retkeilykarttaan.

Reitti jaettiin yhteensä kahdeksaan eri etappiin. Etapit jaettiin niiden luontaisen kulkunsa sekä yhtenevän rakenteensa perusteella. Nämä etapit ovat; Tampere-Viljakkala, Viljakkala-Seitsemisen kansallispuisto, Seitsemisen kansallispuisto - Parkano, Seitsemisen kansallispuisto–Tevaniemi, Seitsemisen kansallispuisto–Ruovesi, Helvetinjärven kansallispuisto–Kuru, Riuttaskorven virkistysmetsä–Kuru sekä Helvetinjärven kansallispuisto–Virrat. Tampereelta Lempäälään ja Valkeakoskelle vievää osuutta, joka on nimeltään Birgitan polku, ei otettu mukaan tähän työhön. Myös Virroilta Ähtäriin vievä osuus jätettiin tästä työstä pois. Reitien osia kulkee myös Kihniön kunnan alueella ja yksi vanha etappi kulkee Kihniöstä Seitsemisen luontokeskukselle. Myös tämä etappi jätettiin pois kartoituksesta, sillä sitä ei enää ole merkitty vuoden 2008 retkikarttaan.

Reittiosuuksien kuntoarvio ei perustu Suomen Ladun reittiluokitukseen, sillä niihin tarvitaan erillinen koulutus. Etappien kuntoarviot perustuvat hyvin suurpiirteiseen arvioon reitin kuljettavuudesta. Sama koskee myös reitin varrella olevia palvelurakenteita. Palvelurakenteiden kunto jaettiin yksinkertaisesti neljään eri luokkaan, jotka olivat hyvä, kohtuullinen, heikko

sekä huono. Samaa jaottelua käytettiin myös itse polkuverkoston kunnan määrittämiseen. Erinomaista reittimerkintää ei reitin varrella ollut.

Kuntoarvioissa hyvä tarkoitti sitä, että polku oli selkeästi näkyvissä maastossa, sen varrella olevat palvelurakenteet (kuten kyltit ja suuntaviivat) olivat näkyvillä paikoilla sekä helposti luettavissa. Kohtuullisessa kunnossa tarkoitti sitä, että reittiä pystyi seuraamaan maastossa melko hyvin ja palvelurakenteet olivat luettavissa, mutta niissä voi olla pientä huoltamisen tarvetta. Heikossa kunnossa olevan polun seuraaminen vaati jo selvää keskittymistä ja palvelurakenteet olivat selvässä kunnostuksen tarpeessa. Huonon arvosanan saaneella osiolla reittiä oli erittäin hankala seurata ja reittiviitoitus oli huonossa tai erittäin huonossa kunnossa.

Reitin jokainen osa kuljettiin läpi, jotta saataisiin mahdollisimman kattava kuva reitin kunnosta. Kartoitus toteutettiin sekä pyöräillen että jalkaisin. Pääosin reitti noudatti jo olemassa olevia polkuja sekä metsäteitä. Ne reitinosat, jotka eivät näkyneet kartalla, tallennettiin Trimble Juno SC GPS-paikantimella, jotta saataisiin mahdollisimman tarkka reittimerkintä.

Yhtenä työn tärkeimmistä tavoitteista oli saada Pirkan Taival-vaellusreitti näkyviin Metsähallituksen ylläpitämään Retkikartta.fi-palveluun. Tästä paikkatietopalvelusta voi hakea Metsähallituksen metsästys-, kalastus- sekä retkeilykohteita. Retkikartta.fi-palveluun saa näkyviin myös kuntien liikuntapaikat.

Reitti piirrettiin käsin kartalle sitä mukaan kun sitä edettiin. Ainoastaan karttaan merkitsemättömät polut tallennettiin GPS paikantimella. GPS laitteena toimi Trimble Juno SC. Tämän laitteen tallentama jälki ei ole suoraan siirrettävissä ArcGis ohjelmaan, jolla lopullinen reittipiirto toteutettiin.

Aluksi tarkastettiin ja purettiin GPS:n tallentama jälki. Tämän jälkeen suoritettiin reitin korjaus, jossa reitille tallentuneet tahattomat mutkat oioittiin. Samassa yhteydessä tarkastettiin myös tallentuneen jäljen tarkkuus. Korjausraportissa ilmeni, että 23,48 % tallentuneesta reitistä osui 2-5 metrin säteelle ja 76,49 % yli 5 metrin säteelle tallentimesta. Vain 0,03 % osui 1-2 metrin säteelle.

Kun tarkistus oli suoritettu, tehtiin kaikista tallennetuista reittiosista yhtenäinen siirtotiedosto. Tämä siirtotiedosto siirrettiin ArcMap 10.2.1-ohjelmaan, jolla lopullinen reitin piirto tehtiin. Reitti piirrettiin käyttäen hyväksi GPS-paikantimen jälkeä sekä maastossa kartoille piirrettyjen karttojen avulla. Lisäksi apuna toimi Maanmittauslaitoksen 1:50 000 peruskarttarasteri, joka kuuluu Maanmittauslaitoksen avoimiin aineistoihin.

Karttojen piirtämisen jälkeen reitin jokainen etappi jaettiin omiin karttalehtiinsä. Reitin lisäksi kartoissa on nähtävillä matkan varrella olevat laavu- ja nuotiopaikat. Kaikki karttalehdet ovat mittasuhteeltaan 1:15 000 ja ovat nähtävillä tämän työn liitteissä.

4 TULOKSET

4.1 Haastattelut

Kyselyllä pyrittiin saamaan taustatietoa reitin huollosta sen eri osilla. Kaikille kuntien henkilöille esitettiin samat kysymykset koskien reitin kunnossapitoa;

1. Kuinka usein reitin varrella olevia palvelurakenteita (laavut, nuotiopaikat...) huolletaan?
2. Kuinka usein reitin varrella olevia opasteita (suuntaviitat, opastetaulut, reittimerkinnyt) huolletaan ja tarkastetaan?
3. Mikäli reitillä tehdään metsänhoidollisia toimenpiteitä (avohakkuu, harvennus...) tiedotetaanko teille asiasta?
4. Onko reiteistä tullut teille palautetta? Jos on, niin minkälaista?

Haastattelujen perusteella reitin varrella olevia palvelurakenteita huollettiin hyvin eritasoisesti. Kunnat, jotka huoltavat itse kaikki taukopaikkansa, kuten Virrat, Ylöjärvi sekä Ruovesi pyrkivät huoltamaan taukopaikkoja aina tarpeen mukaan. Virtain kunta huoltaa taukopaikat 2-5 kertaa vuodessa riippuen taukopaikan sijainnista. Kauempana keskustasta olevia paikkoja huolletaan harvemmin ja vilkkaiden reittien varrella olevia paikkoja, (kuten Nurminiemen laavu) useammin. Ylöjärven kaupunki tarkastaa taukopaikat kerran kuussa ja huoltaa niitä tarpeen mukaan. Ruoveden kunta pyrkii huoltamaan taukopaikat talvisin moottorikelkalla. Tällöin pyritään tekemään kaikki tarvittavat toimenpiteet puuhuollosta korjauksiin. Myös Parkanon kunta pyrkii huoltamaan omalla vastuullaan olevat taukopaikat aina tarpeen mukaan. Ikaalisten kunnan alueella taukopaikkojen huolto on jaettu eri toimijoiden kesken. Tevaniemestä Seitsemisen kansallispuistoon vievällä osuudella huollosta vastaa Ikaalisten kunta. Latovedeltä etelään kulkevalla osiolla taukopaikkojen huollosta vastaa Seitsemisen kylät ry. Hämeenkyrön kunta hoitaa omalla alueellaan olevia taukopaikkoja lähinnä satunnaisesti ja tarpeen mukaan.

Reitin varrella olevien opasteiden huollossa noudatettiin hieman eri periaatteita kuin taukopaikkojen huollossa. Parkanon kunnan alueella reitin sekä merkkien huollon hoiti ennen paikallinen suunnistusseura. Nykyisin heidän toimintansa on loppunut ja reitin huoltovastuu on siirtynyt takaisin kunnalle. Reitti pyritään tarkastamaan mahdollisuuksien mukaan. Ylöjärven kaupungin alueella oleville reittiosuuksille on tulossa suunnitelma-kaavio. Ruoveden kunta tarkastaa reitin talvisin samaan aikaan kun taukopaikat huolletaan. Virtain kunta tekee vuosittain reitille tarkastuksia, niin että joka vuosi yksi pätkä reitistä huolletaan. Hämeenkyrön kunta hoitaa reittiä aina tarpeen mukaan. Pirkan Hiihtoa järjestävä Pirkan Kierros pyrkii tekemään huoltotyöt reitille ja Hämeenkyrön liikuntapalvelut toimivat tilaajana. Ikaalisten kunnan alueella Tevaniemestä Seitsemisen kansallispuistoon kulkevan osuuden huollosta vastaa Ikaalisten kuntoilijat ry ja he tarkistavat ja huoltavat reitin joka kevät.

Koska reitin varrella olevien maitten omistussuhteet ovat moninaiset, aiheuttavat metsänhoidolliset toimenpiteet ongelmia reitin kululle. Osalle kunnista, kuten Ruovedellä sekä Ylöjärvellä, tulee tieto, mikäli reitin varrella tehdään jonkinlaisia toimenpiteitä. Ilmoituksen tekee yleensä joko maanomistaja itse tai paikallinen metsänhoitoyhdistys. Taas esimerkiksi Parkanon, Ikaalisten, Hämeenkyrön sekä Virtain kunnille ei tule tietoa reitin varrella tehtävistä metsänhoitotoista. Reittiä tarkastamalla pyritään pysymään selvillä, mitkä osat vaativat uusia merkintöjä. Metsähallituksen omistamilla mailla reitti otetaan aina huomioon.

Palautetta reitistä tulee vaihtelevasti eri kuntiin. Osaltaan tähän on syynä se, että ihmiset eivät tiedä kenelle palaute tulisi suunnata. Ylöjärven kaupungin omistamilla taukopaikoilla on alueen vastuuhenkilön yhteystiedot, johon voi ottaa ongelmatilanteissa yhteyttä. Ylöjärven ja Ruoveden alueilla palautetta tulee lähinnä puuhuollosta. Parkanon kunnan alueella on tullut jonkin verran palautetta reittimerkinnöistä. Virtain kunnan alueella on tullut sekä kehuja reitin hyvästä kunnosta, että moitteita reitin raivaamisesta sekä reitin päälle kaatuneista puista. Hämeenkyrön kunnalle tullut palaute on ollut pääsääntöisesti huonoa.

4.2 Etappi 1. Tampere–Viljakkala, 40 km

4.2.1 Etapin yleiskunto

Viitoitus on reitin alkupäässä kohtuullinen. Viittoja on paljon ja ne ovat selkeitä. Julkujärven jälkeen reittimerkinnät alkavat vähentyä, kunnes Pinsiönkankaalla jälkeen ne loppuvat lähes kokonaan. Ainoastaan joidenkin teiden risteyksissä on huonokuntoinen kyltti. Puihin maalattuja merkkejä on satunnaisesti. Lintuharjun laavulta pohjoiseen on puihin maalattuja merkkejä huomattavasti enemmän. Tosin tälläkin osuudella on tehty metsänhoidollisia toimenpiteitä (avohakkuut), jotka osaltaan sotkevat reitin kulkua.

Koska reitti noudattaa pitkälti Pirkan ura -latureittiä, on sen seuraaminen maastossa paikoitellen hyvinkin helppoa. Ainoastaan Riihijärven eteläpuolella olevien peltojen kohdalla reitti katoaa hetkellisesti täysin näkyvistä. Välillä Pentinmaa–Lintuharjun laavu reittimerkinnät ovat erityisen puutteelliset. Tienviittoja on vain harvoissa risteyksissä ja ne ovat pääsääntöisesti todella huonossa kunnossa. Ilman tarkempaa karttaa suunnistaminen on hyvin hankalaa ja paikoitellen jopa mahdotonta.

Raivaustarvetta esiintyy satunnaisesti koko matkan varrella, pois lukien Ylöjärven kaupungin ylläpitämät pururadat Teivaalanharjulla sekä Julkujärvellä. Yleisesti ottaen rehevimmät reittiosuudet olivat pahoin heinittyneet. Etapilla ei ollut taimikoita, jotka olisivat kaivanneet reitin kohdalta raivausta.

Etappi 1. Tampere-Viljakkala maasto on hyvin vaihtelevaa. Alussa reitti muodostuu harjumaisemasta, jonka välittömässä läheisyydessä on sekä

asutusta että teollisuuskiinteistöjä. Korkeusvaihtelut ovat suuria. Teivaa-lanharjulla sekä Pinsiönkankaalla sijaitsevat etapin 1 ainoat luonnonsuoje-lualueet. Vaasantien ylityksen jälkeen maasto muuttuu mäntyvaltaiseksi talousmetsäksi, jota ajoittain rikkovat rehevämmät metsäpalstat, sekä pie-net maatilat peltoineen. Maasto on melko tasaista sekä helppokulkuista ja kosteita kohtia on harvassa. Talousmetsävyöhyke jatkuu aina Viljakkalan kylän laitamille, mistä alkaa perinteinen hämäläinen maalaismaisema.

4.2.2 Etapin palvelurakenteet

Reitin aloituspisteessä Lamminpään urheilumajalla on kahvio, saunatilat, suihkut sekä WC tilat. Pihapiirissä on lisäksi nuotiopaikka sekä pöytära-kenteita. Kahvio sekä saunatilat on varattava erikseen. Paikalla on veden-saantimahdollisuus. Suihkutilat ovat avoimna arkisin 8-21 sekä viikonlop-puisin 8-18 (Lamminpään Korpi 2014).

Pikku Ahveniston laavu sijaitsee Pikku-Ahveniston lammen länsirannalla. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiopaikka, puuvaja sekä käymälä. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Paikan huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

Julkujärven leirikeskuksen alueella on telttailualue sekä nuotiopaikka. Itse leirikeskuksen omistaa Tampereen seurakunnat ja se on varaukskäytössä. Paikalla on vedensaantimahdollisuus. (Tampereen seurakunnat 2014).

Kiviojan laavupaikalla on noin 4-6 hengen laavu, jonka edessä on betoni-renkainen nuotiopaikka. Laavulla ei ollut käymälää, infotaulua eikä puu-vajaa. Puuhuoltoa ei ollut. Yleisilmeeltään laavu oli sotkuinen sekä huonossa kunnossa. Ei vedensaantimahdollisuutta.

Lintuharjun laavupaikalle on rakenteilla uusi laavu, joka vielä syksyllä 2014 oli kesken. Paikalla oli laavu ja nuotiopaikka, mutta käymälä puuttui. Ei puuhuoltoa tai vedensaantimahdollisuutta. Paikan huollosta vastaa Hämeenkyrön kunta.

Kuivavuoren laavupaikalla on noin 4 hengen laavu, jonka edessä on kivis-tä koottu nuotiokehä. Ei puuhuoltoa. Paikalla ei ole käymälää. Paikan huollosta vastaa Hämeenkyrön kunta. Ei vedensaantimahdollisuutta.

4.3 Etappi 2. Viljakkala–Seitsemisen kansallispuisto, 35 km

4.3.1 Etapin yleiskunto

Reitti on alusta alkaen merkitty puun ympärille maalatulla punaisella ren-kaalla. Pääsääntöisesti nämä merkinnät ovat hyvässä kunnossa, joskin au-rinkoisilla paikoilla maali on huomattavasti kuluneempaa. Alkumatkasta jokaisessa risteyksessä on kyltit, jotka ovat joko tyydyttävässä tai heikossa kunnossa. Osittain kyltit ovat jääneet puuntaimien peittoon. Polkuosuus Anttilan talolta Honkon talolle vaatii sekä raivausta, että reitin uudelleen merkintää. Puissa olevat merkinnät ovat pahasti kuluneet ja taimikossa

olevat punakärkiset tolpat ovat joko lahonneet tai jääneet pahasti taimikon jalkoihin. Lisäksi polku on pahasti vesoittunut.

Tästä eteenpäin reitti jatkuu melko hyvin merkittynä aina Majamäen länsipuolelle saakka. Tässä pisteessä reitti jatkuu pahoin vesoittunutta voimalinjaa myöten aina Joensivun talolle saakka. Tällä osiolla reittimerkinnot ovat puutteellisia ja reitti raivauksen tarpeessa. Toinen osio on Marjamäen tilan pohjoispuolella, aivan Mustalammin itäpuolella. Tällä kohtaa on vastikään syksyllä 2014 suoritettu hakkuuta ja reittimerkinnot ovat aukolta tuhoutuneet. Reitti jatkuu normaalisti aukon pohjoispuolelta, jossa merkinnot ovat hyvät.

Etapin 2 maasto on alkumatkasta rehevää kuusimetsää. Pohjoista kohden mentäessä maasto vaihtuu karumpaan ja valtapuuna toimii mänty. Erityisesti Keihäänmaan ja Himoistenvuoren välinen osuus on huomattavan kivistä sekä kallioista. Korkeusvaihtelu on suurta ja osa rinteistä on huomattavan jyrkkiä. Sisätön jälkeen maasto muuttuu karuksi sekä rämevaltaiseksi. Tällainen karu rämemetsikkö pysyy tyypillisenä metsätyyppinä aina Seitsemisen kansallispuistoon saakka. Maasto on tällä osuudella tasaista, eikä suuria korkeusvaihteluita ole.

4.3.2 Etapin palvelurakenteet

Etapin alkupäässä Viljakkalan taajamassa ovat yleisimmät taajamapalvelut. Haverin mökkikylästä voi vuokrata mökkejä ja alueella toimii kahvio. Paikalla on vedensaantimahdollisuus.

Keihäänmaan laavu on Ylöjärven kaupungin omistuksessa. Se sijaitsee kallioisen mäen rinteellä suojaisessa paikassa. Laavupaikalta löytyy 6-8 hengen laavu, nuotiorinki, käymälä, opastaulu sekä puuvaja. Puuhuolto on järjestetty. Ei vedensaantimahdollisuutta.

Väinänvuoren laavu sijaitsee Väinänvuoren etelälaidalla. Paikalla on noin 4-6 hengen laavu, nuotiorinki, infotaulu, käymälä, sekä kodan ruoteet. Ei vedensaantimahdollisuutta. Laavun huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

Vahonkosken keittokatos sijaitsee Vahonjoen rannalla aivan tien vieressä. Paikalla on keittokatos, nuotiopaikka, käymälä, puuvaja sekä rannasta voi laskea kanootin. Vedensaantimahdollisuus joesta. Laavun huollosta vastaa Vahonkosken kyläyhdistys.

Latoveden laavu sijaitsee Latoveden pohjoispäädyssä olevan niemen kärjessä. Paikalla on 6-8 hengen laavu, erillinen nuotiorinki, puuvaja sekä käymälä. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Laavun huollosta vastaa Ikaalisten kunta.

4.4 Etappi 3. Seitsemisen kansallispuisto–Parkano, 30 km

4.4.1 Etapin yleiskunto

Reitti on merkitty puun ympäri maalatulla punaisella renkaalla. Alkumatkasta renkaat on maalattu sähköpylväiden ympärille. Vanhoissa kartoissa reitti on merkitty kulkevaksi Aureskosken ylitse, mutta käyttöongelmista johtuen reitti on uudelleenmerkitty kulkevaksi Länsi Aureentietä pitkin. Aureskosken ylitse johtava vanha kävelysilta on purettu pois.

Mansikkaviidan eteläpuolella olevalla polkuosuudella on pientä raivaustarvetta. Samoin raivaustarvetta olisi Ruusinrämäkän pohjoispuolella kulkevalla polkuosuudella, Sammatinharjun polkuosuudella sekä Susivuoren polkuosuudella. Raivausta kaipaisi myös Peräjärven ja Poikeusjärven välinen polkuosuus. Saaresjärvelle johtavalla Susivuoren polkuosuudella on tehty raivaustöitä, mutta samalla puita on kaadettu polulle ja reittimerkintäpuita on kaadettu. Lisäksi Korpikylän kohdalla kulkeva voimalinja on osittain pahasti vesoittunut.

Viitoitus on koko matkalta välttävissä kunnossa tai sitä ei ole ollenkaan. Erityisesti Sammalharjun polkuosuuden sekä Peräjärvi-Poikeusjärvi välisen polkuosuuden alkupäähän pitäisi saada viitoitus, sillä näistä kohdista helposti kulkee ohitse. Punaiset reittimerkinnät ovat myös näiltä osuuksilta erittäin kuluneet.

Saaresjärveltä pohjoiseen sijaitsevan suon ylitse johtavat pitkospuut ovat erittäin huonossa kunnossa ja ovat lähes kokonaan hävinneet. Myös Korpikylän voimalinjan pohjalla kulkevat pitkospuut ovat lähes kokonaan lahonneet.

Maasto on pääsääntöisesti karua ja mäntyvaltaista turvemaata jota halkovat kuivat kankaat. Paikoitellen reitti kulkee rehevien kuusimetsien halki. Korkeusvaihtelu on hyvin pientä. Monet turvemaista ovat ojitettuja, mikä luo haastetta kulkemiselle.

4.4.2 Etapin palvelurakenteet

Etapin lähtöpisteessä Seitsemisen luontokeskuksella on hyvin kattavat palvelut. Alueelta löytyy keittokatos, käymälä sekä infotaulu. Vedensaantimahdollisuus. Keskuksessa toimii kahvio, jossa myydään myös mm. alueen karttoja. Lisäksi keskukselta voi vuokrata mm. kanootteja, rinkkoja, makuupusseja sekä makuualustoja (luontoon.fi 2014).

Mikonniemen autiotupa sijaitsee Mikonniemessä Aurejärven rannalla. Paikalla on autiotupa, käymälä, puuvaja sekä nuotiopaikka. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Tuvan huollosta vastaa Parkanon kunta.

Saaresjärven laavu sijaitsee Saaresjärven etelärannalla. Paikalla on laavu, nuotiorinki, käymälä, puuvaja sekä laituri. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Laavun huollosta vastaa Parkanon kunta.

Peräjärven laavu sijaitsee Peräjärven etelärannalla. Paikalla on laavu, käymälä, puuvaja sekä nuotiorinki. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Laavu oli erityisen siisti ja sen huollosta vastaa Peräjärven suojeluyhdistys ry.

Etapin päätepisteessä Parkanon kylällä on kaikki asutuskeskuksen palvelut. Toisessa päätepisteessä Parkanon rautatieasemalla toimii kahvio.

4.5 Etappi 4. Seitsemisen kansallispuisto–Tevaniemi, 32 km

4.5.1 Etapin yleiskunto

Reitin alkupää kulkee Metsähallituksen mailla. Seitsemisen kansallispuiston ja Latoveden laavun välisellä polkuosuudella viitoitus on lähes jokaisessa risteyksessä. Viittojen kunto vaihtelee tyydyttävästä heikkoon. Reitti on merkitty punaisella renkaalla joka on maalattu puun ympärille. Näitä merkintöjä oli kiitettävän tiheästi. Aukkopaikoille on jätetty tekopötkelöitä joihin on maalattu merkki, tai vastaavasti isketty maahan punakärkinen tolppa.

Välillä Seitsemisen kansallispuisto – Latoveden laavu on lukuisia huonossa kunnossa olevia pitkospuita. Lähes kaikille vähänkään kosteammille osuuksille on laitettu pitkospuut. Poikkeuksetta nämä pitkospuut ovat myös hyvin huonossa kunnossa. Samalla osuudella sijaitseva Perkoonojan yli johtava silta (kuva 3.) on todella huonossa kunnossa. Mikäli mahdollista, tulisi silta pyrkiä kiertämään jollain tavalla.

Kuva 3. Perkoonojan yli vievä silta. Kuvan Tero Kuorikoski.

Latoveden laavulta Mullilammentielle johtavalla polkuosuudella merkinnät vähentyvät. Lisäksi tällä polkuosuudella on raivaustarvetta. Mullilammentieltä aina Vetelänevantielle saakka puuttuvat punaiset reittimerkinnot lähes täysin. Ajoittain on voimalinjatolppiin maalattu punainen rengas. Risteyksissä on kyltit ja niiden kunto vaihtelee tyydyttävästä heikkoon.

Vetelänevantieltä alkava polkuosuus, joka johtaa Veho-ojantielle vaatii myös kevyttä raivausta. Lisäksi punaisella maalattuja reittimerkintöjä tulisi vahvistaa. Samoin Veholammilta Ahvenlammille johtava polkuosuus vaatii kevyttä raivausta. Tällä polkuosuudella olevat pitkospuut ovat tyydyttävässä kunnossa. Reittimerkinnot ovat hyvät.

Pölkkyniemeltä Tevapirtille kulkevalla polkuosuudella merkinnät ovat kohtuullisessa kunnossa. Kevyttä raivausta tarvitaan vain paikoitellen.

Reitti kulkee suurimman osan matkasta metsäautoteitä pitkin. Alkumatkan reitti kulkee samaa polkua kuin Viljakkala–Seitseminen reitti. Latoveden laavun jälkeen reitit erkanevat.

Maasto on yleisluonteeltaan karua männikkökangasta. Iso osa alueen rämeistä on ojitettu. Maaston korkeuserot eivät ole merkittäviä. Reitillä varrella on hyvin vähän vesistöjä sekä jokia. Reitillä läpi kulkee Tampere–Parkano junarata, jonka turvallinen kiertäminen aiheuttaa melko pitkän kiertolenkin.

4.5.2 Etapin palvelurakenteet

Seitseksen kansallispuiston alueella on lukuisia nuotio sekä laavupaikkoja. Etapin alkupäässä lähin piste on Multiharjun parkkipaikka, josta löytyy pysäköintitilan lisäksi infotaulu sekä käymälä. Ei vedensaantimahdollisuutta. Paikan huollosta vastaa Metsähallitus.

Latoveden laavu sijaitsee Latoveden pohjoispäädyssä olevan niemen kärjessä. Paikalla on 6-8 hengen laavu, erillinen nuotiorinki, puuvaja sekä käymälä. Puuvajasta huolimatta paikalla ei ole puuhuoltoa. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Laavun huollosta vastaa Ikaalisten kunta.

Kalliolammen nuotiopaikka sijaitsee Susinevan tieltä johtavan piston päässä. Paikalla on nuotiorinki, puuvaja sekä roska-astia. Puuvajasta huolimatta paikalla ei ole puuhuoltoa. Vedensaantimahdollisuus lammesta. Nuotiopaikan huollosta vastaa Ikaalisten kunta.

Vähä Ojajärven nuotiopaikka sijaitsee Vähä Ojajärven eteläpuolisten kallioiden keskellä. Paikalla on nuotiorinki sekä penkit. Puuvaja on, mutta paikalla ei ole puuhuoltoa. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Nuotiopaikan huollosta vastaa Ikaalisten kunta.

4.6 Etappi 5. Seitsemisen kansallispuisto–Ruovesi, 51 km

4.6.1 Etapin yleiskunto

Etappi on merkitty koko matkalta retkihihtoreitiksi, ja tästä syystä se on huomattavasti tavallista retkeilyreittiä leveämpi. Retkihihtoreittien kunnossapidosta vastaa Ylöjärven kaupunki. Etappi jakautuu Ylöjärven ja Ruoveden kuntien alueelle.

Viitoitus on hyvin kattava ja lähes jokaisessa risteyksessä on suuntaviitat. Koko etappi on merkitty puun ympäri maalatulla punaisella renkaalla. Raivaustarvetta ei esiintynyt millään osuudella. Lievää heinittymistä oli päässyt tapahtumaan erityisesti reitin itäosissa Niinimäen talon sekä Töyryn talon välisellä polkuosuudella.

Niinimäen tilan kohdalla reittiä on jouduttu lammassaitauksen johdosta muuttamaan. Reittimerkinnot ovat tällä kohtaa hieman epäselviä. Alueella on lisäksi aitoja, joita täytyy ylittää. Aitojen ylittämiseen tarkoitettut rakenteet (kuva 4.) ovat yleisesti ottaen heikossa kunnossa sekä käyttöön soveltumattomia.

Kuva 4. Lammassaitumen ylitykseen käytettävät portaat. Kuvan Tero Kuorikoski.

Etappi on maastoltaan hyvin vaihtelevaa. Puusto on kautta reitin hyvin mäntyvaltaista ja maapohja vaihtelee rämeestä kuivaan kankaaseen. Ajoittain reitin varrella on rehevämpiä kuusimetsiköitä. Korkeusvaihtelut ovat suuria kautta koko etapin. Erityisesti etapin keskivaiheilla Riuttaskorven virkistymetsän kohdalla korkeusvaihtelut ovat hyvinkin suuria. Tasaisinta on Seitsemisen kansallispuiston suunnalla.

Reitin varrella on lukuisia puroja sekä pienempiä oja, joidenka varrella maasto on rehevämpää ja kosteampaa. Lisäksi reitti halkoo monia soita, joiden ylitys voi olla haasteellista.

4.6.2 Etapin palvelurakenteet

Liesijärven nuotiopaikka sijaitsee aivan Liesijärven eteläisimmässä lahdenpohjukassa. Paikalla on laavu, telttalaue, nuotiorinki, puuvaja, käymälä sekä opastaulu. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Nuotiopaikka sijaitsee Metsähallituksen mailla ja se vastaa nuotiopaikan huollosta.

Rysäslammin laavu sijaitsee Rysäslammin eteläpäädyssä. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiorinki, käymälä, puuvaja sekä opastetaulu. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Paikan huollosta vastaa Metsähallitus. Rysäslammin rannalla sijaitsee myös metsähallituksen isännöimä vuokrakämppä, jonka voi varata käyttöönsä Seitsemisen luontokeskuksesta (luontoon.fi 2014).

Riuttaskorven virkistysmetsän alueella sijaitsevat sekä Pitkäkosken nuotiopaikka, että Kuttulammin telttapaikka. Molempien varustetaso on hyvä. Niistä löytyy nuotiopaikan lisäksi käymälä, puuvaja sekä opastetaulut. Molemmissa paikoissa on vedensaantimahdollisuus. Molemmat kuuluvat Metsähallitukselle, joka vastaa niiden kunnossapidosta.

Pyydysjärven laavu sijaitsee Pyydysjärven itärannalla. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiorinki, käymälä, puuvaja, opastetaulu sekä laiturit. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Paikan huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

Karhukosken laavu sijaitsee Haukkajoen varrella, hieman yläjuoksuun karhukosken yli johtavalta sillalta. Paikalla sijaitsee laavu, kaksi eri nuotiorinkiä, käymälä, puuvaja sekä opastetaulu. Vedensaantimahdollisuus joesta. Paikan huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

Leppäjärven laavu sijaitsee Leppäjärven itärannalla mäen laella. Paikalla sijaitsee laavu, betonirenkainen nuotiorinki, puuvaja, käymälä sekä opastetaulu. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Paikan huollosta vastaa Ruoveden kunta.

Kivi-Kierinkan laavu sijaitsee aivan Helvetinjärven kansallispuiston rajan tuntumassa metsäautotien päässä. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiorinki, käymälä, puuvaja sekä opastetaulu. Paikalla on vedensaantimahdollisuus, mutta järven rantaan on noin 300 metrin matka. Paikan huollosta vastaa Ruoveden kunta.

Kotavuoren laavu sijaitsee Kotavuoren huipulla Kalliojärven pohjoisnurkassa. Paikalla on tupa, joka soveltuu taukopaikaksi, mutta ei yöpymiseen. Paikalla ei ole käymälää eikä puuhuoltoa. Kotavuoren huipulta on erinomaiset näkymät Kalliojärvelle. Paikka on Ruoveden kunnan omistuksessa, mutta sitä ei aktiivisesti huolleta.

4.7 Etappi 6. Riuttaskorven virkistysmetsä–Kuru, 14 km

4.7.1 Etapin yleiskunto

Reitti on koko matkalta selkeästi näkyvissä ja hyvin merkitty. Riuttaskorven virkistysmetsästä Suolijärven laavulle kulkeva osa kuuluu Ylöjärven kaupungin ylläpitämään latuverkoston Kurun alueella. Suolijärven laavulta Kurun keskusta vievä osuus on hyvin merkitty ja selkeästi näkyvissä oleva polkuosuus.

Reittimerkintöinä toimii puun ympärille maalattu punainen rengas. Näitä merkintöjä on hyvin tasaisesti ja ne ovat pääsääntöisesti hyvässä tai kohutuullisessa kunnossa. Risteyksissä on hyvät ja selkeät kyltit, joiden kunto hyvä tai tyydyttävä.

Maasto on reitin alkupäästä kuivaa mäntykangasta. Korkeuserot ovat melko suuria. Reitin alkupäässä on runsaasti oja, joiden ylitse on rakennettu sillat. Luonteentien eteläpuolinen osuus on maastoltaan rehevämpää. Iso osa metsistä on varttuneita kuusimetsiä. Lisäksi soita on huomattavasti vähemmän.

4.7.2 Etapin palvelurakenteet

Etapin alkupäässä Riuttaskorven virkistysmetsässä on Pitkäkosken nuotiopaikka. Paikalla sijaitsee nuotiorinki, käymälä, puuvaja sekä opastetaulu. Vedensaanimahdollisuus joesta. Nuotiopaikan huollosta vastaa Metsähallitus.

Koukerinvuoren laavu sijaitsee Koukerinvuoren itäpuoleisella mäellä. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiorinki, puuvaja sekä infotaulu. Ei vedensaanimahdollisuutta. Paikan huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

Suolijärven laavu sijaitsee noin 300 metriä Suolijärven rannalta itään. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiorinki, puuvaja, käymälä sekä infotaulu. Paikalla on vedensaanimahdollisuus, mutta järven rantaan on noin 300 metrin matka. Laavulta lähtee länteen ja etelään hiihtolatuja. Noin 250 metriä itään kulkee moottorikelkkaura. Laavun huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

4.8 Etappi 7. Kuru–Helvetinjärven kansallispuisto, 24 km

4.8.1 Etapin yleiskunto

Reitti on merkitty koko matkalta puun ympäri maalatulla punaisella renkaalla. Nämä merkinnät ovat pääsääntöisesti hyvässä tai välttävissä kunnossa. Alkumatkan polkuosuudet Peltoniemen tilan ja Ruukintien välissä ovat melko hyvässä kunnossa ja kaipaavat vain kevyttä raivausta.

Hangaslammin tilan länsipuolinen polkuosuus on heikosti merkitty maastoon. Erityisesti pohjoisesta lähestyttäessä on vaikea löytää polun kulkuuuntaa. Lisäksi tämä polkuosuus tarvitsee raivausta.

Iso Kalliojärven kaakkoiskulmassa kulkevan polkuosuuden varrella oleva silta on romahtanut täysin, eikä sitä voi enää käyttää. Saman osuuden varrella olevat pitkospuut ovat todella heikossa kunnossa.

Iso Kalliojärven laavun ja Kirkkonevalla sijaitsevan polkujen risteyksen välissä oleva polkuosuus vaatii sekä raivausta että merkintöjen uusimista. Alueella on suoritettu hakkuita jota ovat rikkoneet reitin rakennetta ja tuhonneet merkintöjä. Myös lukuisat myrskytuhot vaikeuttivat reitillä kulkemista.

Etappi on alkupäästä tavallista kylämaisemaa ja asfalttitietä. Iso osa reitistä kuljetaan metsäautoteitä pitkin. Ainoastaan etapin pohjoispäässä lähellä Helvetinjärven kansallispuistoa on selviä ja yhtenäisiä polkuosuuksia. Teiden runsaudesta johtuen kulkeminen on helppoa ja vaivatonta. Korkeuserot ovat kohtuulliset erityisesti reitin keskivaiheilla.

4.8.2 Etapin palvelurakenteet

Etapin lähtöpisteessä Kurun keskustassa on saatavilla kaikki asutuskeskuksen palvelut.

Iso Kalliojärven laavu sijaitsee Iso Kalliojärven länsirannalla korkeavuoren kupeessa. Paikalla sijaitsee Laavu kaksi nuotiorinkiä, puuvaja, infotaulu sekä käymälä. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Paikan huollosta vastaa Ylöjärven kaupunki.

Etapin loppupäässä Haukkajärven rannalla Helvetin järven kansallispuistossa on telttailualue. Paikalla sijaitsee keittokatos, käymälä, puuvaja, uimaranta sekä infotaulu. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Lähellä sijaitsee lisäksi Haukkajoen vuokrakämppä, jonka varaamista voi tiedustella yritykseltä Lomarengas Oy (Lomarengas 2014).

4.9 Etappi 8. Helvetinjärven kansallispuisto–Virrat, 44 km

4.9.1 Etapin yleiskunto

Etappi jakautuu Ruoveden sekä Virtain kuntien alueelle. Etapin alkuosuus on hieman huonosti merkattu. Puiden ja tolppien ympärille maalattu punainen rengas on monessa paikkaa kulunut lähes olemattomiin. Erityisesti Jokavuoren alueella aivan Virtain ja Ruoveden rajalla reitti on välillä hyvin epäselvä. Lisäksi reitillä on kevyttä raivaustarvetta. Sen sijaan Virtain kunnan alueella merkinnät ovat juuri uusittu ja ovat erittäin hyvässä kunnossa.

Virtain puolella reitti kulkee pitkälti kyläteitä pitkin. Muutamit polkuosuudet ovat kohtuullisen hyvin merkitty. Ilvesvuoren ja Vaskiveden

tien välinen polkuosuus vaatii kevyttä raivausta. Lisäksi Savilahden pohjoispuolella olevalla polkuosuudella on aukko, jonka kohdalta puuttuvat kunnolliset reittimerkinnot.

Viitoitus on koko etapilla kohtuullisessa tai hyvässä kunnossa. Lisäksi kaikkien kylttien punaiset huomiovärytykset on maalattu uudelleen vuonna 2012. (Vilen, sähköpostiviesti 19.12.2014).

Etappi on maastoltaan hyvin vaihtelevaa. Alkumatkasta on enemmän metsäisiä polkuosuuksia, jotka ovat pääsääntöisesti kuivia mäntykankaita. Vaskivedentien länsipuolinen osuus on taas rehevämpää ja tuoreet kuusimetsiköt ovat yleisiä. Taas vastaavasti reitin pohjoisimmat osat ovat myös mäntyvaltaisia kuivia kankaita. Suurin osa etapista kulkee metsäteitä tai kyläteitä pitkin. Osa reitistä kulkee myös asfaltoitua maantietä pitkin. Maaston korkeuserot ovat vähäisiä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

4.9.2 Etapin palvelurakenteet

Etapin alkupäässä oleva Ahvenjärven nuotiopaikka sijaitsee Ahvenjärven etelärannalla. Paikalla sijaitsee ainoastaan nuotiorinki. Paikalla ei ole puuhuoltoa. paikan huollosta ei vaikuta ottavan vastuuta kukaan. Vedensaantimahdollisuus järvestä.

Savilahden laavu sijaitsee Näsijärven rannalla Savilahden pohjoisrannalla. Paikalla sijaitsee laavu, käymälä sekä puuvaja. Vedensaantimahdollisuus järvestä. Paikan huollosta vastaa Virtain kunta.

Nurminiemen laavu sijaitsee Näsijärven rannalla Nurmilahden pohjoisrannalla. Paikalla sijaitsee laavu, nuotiorinki, puuvaja, käymälä, infotaulu sekä näköalatasanne. Laavulle voi saapua myös veneellä. Paikan huollosta vastaa Virtain kunta.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Kunnossapito

Ongelmaksi reitistön kunnossapidolle muodostuu sen monirakenteinen omistajakunta. Reitti kulkee kaikkiaan seitsemän eri kunnan alueella ja jokaisella kunnalla on oma tapansa hoitaa reittiä. Osa kunnista, kuten esimerkiksi Ylöjärven kaupunki hoitaa sekä reitit että reitin varrella olevat taukopaikat itse. Tämä on siinä mielessä hyvä ratkaisu, että kunta tietää täsmälleen missä kunnossa reitti on. Ylöjärven kaupungin huoltamalla laavuilla oli lisäksi kaupungin yhteyshenkilöiden yhteystiedot, joihin voi ottaa yhteyttä ongelmatiloissa.

Yksi vaihtoehto kunnossapidon hoitamiseksi olisi ulkoistaa se jollekin lähialueen yhdistykselle tai seuralle. Näin on toiminut esimerkiksi Ikaalisten kunta, joka on ulkoistanut reitin sekä sen varrella olevien taukopaikkojen huollon Ikaalisten Kuntoilijat ry:lle. Tällainen, osittain talkootyöhön perustuva menetelmä toimii, mikäli yhdistys todella sitoutuu tekemään työn kunnolla. Kun reitillä on tarpeeksi käyttöä, sen raivaustarve vähenee huomattavasti.

Reitin kunnossapitoa helpottaa, mikäli reitti kulkee selkeitä metsäautoteitä pitkin, kuten Helvetinjärven kansallispuistosta Virroille kulkeva etappi. Tällainen reitti on tosin hyvin yksitoikkoinen kävellä kesällä ja talvella kulkua vaikeuttaa auraus sekä hiekoitus. Talvikäyttöä ajatellen tulisi miettiä mahdollisuutta aurata metsäteiden rinnalle 3-4 metriä leveä hiihto-ura.

Metsänhoitoa ei voi eikä tulisikaan kieltää retkeilyreittien varsilta, etenkin reitin kulkiessa yksityisten metsänomistajien maitten halki. Reittien huomioon ottaminen ei kuitenkaan muodosta haittaa metsänhoidolle. Avohakkuun yhteydessä tulisi vain pitää huoli, että hakkuutähteitä ei jäisi polulle ja maanmuokkausta tehtäessä polku jätettäisiin rauhaan. Taimikonhoitoa tehtäessä alueen läpi kulkeva polku puolestaan helpottaa liikumista alueella.

5.2 Palvelurakenteet

Pitkospuut ovat reitin varrella lähes poikkeuksetta uusimisen tarpeessa. Pitkospuiden keskimääräinen uusimisväli on noin 10-15 vuotta. Pitkosten kestoon vaikuttaa mm. käytetyn puun laatu, pohjustusten teko sekä käyttöympäristö. Monet reitin varrella olevat pitkokset ovat 20-vuotiaita tai jopa vanhempia. Näin ollen ne ovat pääsääntöisesti hyvin huonossa kunnossa tai täysin lahonneet. (Tuominiemi, Haastattelu 14.11.2014).

Koska pitkosten rakentaminen ja huoltaminen on kallista ja erityisosaamista vaativaa työtä, olisi hyvä löytää korvaavia materiaaleja. Paineekyllästetty puu kestää keskimäärin kaksi kertaa kauemmin kuin kyllästämätön puu, mutta on myös huomattavasti kalliimpaa. Pohjois-Suomessa on viimeaikoina rakennettu pitkoksia harjateräksestä. Tämä on kestävä ja pit-

käikäinen vaihtoehto, mutta hinta ja asennuskustannukset ovat suuret. Virossa on kokeiltu komposiittimateriaalista valmistettuja pitkoksia, ja niistä on tullut pääsääntöisesti hyvää palautetta (Tuominiemi, haastattelu 14.11.2014). On tosin myös mietittävä, minkälainen tarve tällaisilla pitkoksilla todellisuudessa on? Pirkan Taival on kuitenkin luonteeltaan erävaellusreitti, jolla liikkujilta vaaditaan tietyn tasoista varustautumista, kuten esimerkiksi kunnan jalkineita ja kokemusta maastossa liikkumisesta.

Reitin varrella olevat sillat ovat myös eräs suuri ongelmakohta. Sillä taholla joka sillan rakentaa, on myös periaatteellinen vastuu huolehtia siitä, että rakennelma on turvallinen. Monet reitin varrella olevat sillat ovat käytännössä elinkaarensa loppupäässä. Tämä johtuu joko huollon puutteesta tai väärinkäytöksistä. Osa on jouduttu jopa purkamaan ja siirtää reitti kulkemaan toista kautta. Näin on käynyt esimerkiksi Aureskoskella Parkanossa (Pölönen, haastattelu 12.12.2014). Tämä rajoittaa reitin käyttöä, sillä jokien ylitys saattaa olla hankalaa, aikaa vievää ja jopa vaarallista.

Isona ongelmana retkeilyreittien huollossa on ilkeä. Jokainen kunta on joutunut omalta osaltaan korjaamaan ilkeästä johtuvia vahinkoja. Esimerkiksi Hämeenkyrön kunnan huoltamia laavuja on poltettu. Tästä syystä Hämeenkyrön alueen laavuilla ei ole enää vakituista puuhoitoa, vaan puuta toimitetaan ainoastaan erityistapauksissa, esimerkiksi koululaisryhmille (Lehtinen, haastattelu 15.12.2014). Ilkeästä johtuen on myös harkittava, ovatko kaikki laavupaikat tarpeellisia. Kokemus on osoittanut, että hyvien kulkuyhteyksien päässä olevat laavupaikat joutuvat useimmiten ilkeän ja väärinkäytösten kohteiksi.

5.3 Reittimerkinnät

Jotta reitille saataisiin enemmän käyttöä, tulisi reittimerkintöihin panostaa enemmän. Reittimerkinnät ovat suurin yksittäinen asia, joista kunnille tulee palautetta. Hyvät reittimerkinnät herättävät luottamusta retkeilijöissä. Reittimerkinnät tulisi olla selkeät ja yhdenmukaiset koko reitin matkalta. Selkeä merkintä voisi olla puun ympärille maalattu punainen tai oranssi rengas, jonka yläpuolella on kolmio, jonka kärki osoittaa reitin kulkusuuntaan. Kolmio tulisi maalata puun molemmille puolille. Merkintä tulisi maalata havupuuhun ja maalauskohta tulisi puhdistaa kaikesta irtoroskasta. Maali tulisi olla heijastinmaalia, jotta reittiä voisi seurata helposti myös pimeällä.

Toisena vaihtoehtona voisi olla samanlaisten puuhun lyötävien heijastinlaattojen käyttäminen, kuin mitä Evon retkeilyalueella käytetään (kuva 5). Heijastinlaattojen käyttöikä on huomattavasti pidempi eivätkä ne ole yhtä herkkiä luonnonvoimille. Toisaalta niiden teettäminen on kallista ja niitä tulisi olla useita tuhansia. Naulojen lyöminen yksityisten mailla oleviin puihin olisi myös kyseenalaista. Lisäksi on todennäköistä, että merkkejä häviäisi retkeilijöiden mukaan ”matkamuuksiksi”.

Kuva 5. Ilvesvaellusreitin varrella oleva reittimerkintälaatta. Kuva Tero Kuorikoski.

Reitillä tehtävät metsänhoidolliset toimenpiteet totta kai aiheuttaisivat muutoksia reittimerkintöihin. Harvennusten jälkeen pitäisi tarkistaa, jotta reittimerkinnät ovat riittävät ja lisätä niitä tarpeen vaatiessa. Avohakkuun jälkeen reitille tulisi pystyttää noin 1,8 m mittaisia tolppia, joiden päät on maalattu punaisella tai oranssilla. Vastaavasti hakkuun yhteydessä voidaan puista joihin on maalattu reittimerkinnät tehdä tekopötkkelöitä. Tällöin erillisten tolppien pystytykseltä säästyttäisiin. Näin on menetelty usein ainakin Metsähallituksen omistamilla pätkillä reitistä.

5.4 Kehittäminen

Suurimpana esteenä Pirkan Taival-vaellusreitin kehittämiseksi on rahoituksen puute. Ulkoilu ja liikuntatoimi ovat useimmiten ensimmäisiä osa-alueita, joista kunnat alkavat säästämään. Tämä näkyy myös Pirkan Taipaaleen huollossa. Haastattelujen perusteella kyseessä ei ole tahtotilan puute, vaan nimenomaan resurssien vähyys. Reittien huoltaminen ja kehittäminen on kallista, koska se vaatii käytännössä aina maastotyöskentelyä sekä erityisosaamista.

Yhtenä työn päätarkoituksena oli saada reitti näkyviin Metsähallituksen hallinnoimalle retkikartta.fi-sivustolle. Tällä sivustolla näkyy kaikki Metsähallituksen omistamat alueet sekä niihin kuuluvat reitit. Sivustolla on mahdollisuus nähdä, mm. mille alueille Metsähallitus myy pienriistalupia. Talvella 2015 tätä työtä tehtäessä reitti ei vielä ollut näkyvissä sivustolla, mutta sen pitäisi tulla näkyviin vuoden 2015 kuluessa.

Suuren ongelman reitin käytölle muodostaa sen rakenne. Nykyaikana retkeilijät suosivat erityisesti niin sanottuja rengasreittejä, joissa aloitus ja loppetuspaikat ovat yksi ja sama paikka. Yleensä tämä paikka tulee olla lähes-

tyttävissä autolla, ja mielellään siinä on oltava tarpeeksi parkkitilaa. Pirkan Taipaleelle ominaista ovat nimenomaan pisteestä A pisteeseen B reitit. Rengasreittejä on käytännössä vain yksi Kurun ja Riuttaskorven virkistysmetsän välissä. Niin sanottujen päätepisteiden välille tulisi rakentaa yhdysreittejä sopivine palvelurakenteineen.

Ongelmana on myös sopivien leiriytymispaikkojen vähyys osalla reitistä. Erityisesti Tampere–Viljakkala etappi kärsii sopivien leiripaikkojen puutteesta. Olemassa olevat palvelurakenteet eivät ole riittäviä palvelemaan retkeilijöiden tarpeita. Rakentamalla uusia leiriytymispaikkoja, joissa olisi tilaa 4-8 teltalle, nuotiopaikka, puukatos sekä käymälä, saataisiin reitistöä houkuttelevammaksi. Reitin muilta osin vanhoja laavupaikkoja tulisi kunnostaa ja niiden ympäristöön raivata sopivaa määrää telttapaikkoja.

Jotta reitille saataisiin lisää käyttäjiä, sitä tulisi tehdä tunnetummaksi vaeltajien keskuudessa. Hyvänä esimerkkinä toimii Hendrik Monkelin tekemä kirja Pirkan Taival-vaellusreitistä. Monkel on kirjoittanut kirjan saksaksi, ja kyseistä kirjaa myydään keskieurooppalaisissa vaellusliikkeissä sekä kirjakaupoissa. Tämä kirja on osaltaan tuonut paljon saksalaisia sekä itävaltalaisia vaeltajia reitille (Monkel, sähköpostiviesti 16.12.2014).

6 YHTEENVETO

Pirkan Taival vaellusreittiä voisi kuvailla tällä hetkellä hukatuksi mahdollisuudeksi. Reitti on erittäin pitkä ja kattava ja sillä olisi mahdollisuuksia kehittyä valtakunnallisestikin merkittäväksi vaellusreitiksi. Hoidon epätasaisuus sekä huono markkinointi ovat osasyinä siihen, että reitti ei ole lyönyt itseään läpi eikä ole kovin hyvin tiedossa.

Koska esimerkiksi Keski-Suomen maakuntaa ei enää ylläpidetä, ei Läntisen- ja Keskisen Suomen alueelle jää enää muita pitkiä vaellusreittejä kuin Pirkan Taival. Hoitamalla reittiä ja sen haaroja ahkerammin ja markkinoimalla sitä aktiivisemmin Pirkan Taipaleesta saataisiin alueelle merkittävä matkailukohde, josta hyötyisivät lukuisten retkeilijöiden lisäksi monet paikalliset toimijat.

LÄHTEET

- Lamminpään korpi. Lamminpään urheilumaja. Viitattu 13.11.2014.
http://www.lamminpaankorpi.fi/urheilumaja_esittely.html
- Lomarengas Oy. Haukkajoen vuokrakämppä. Viitattu 5.12.2014.
<http://www.lomarengas.fi/varaamo/villipohjola/mokki/ruovesi-haukkajoki-erakamppa>
- Luontoon.fi. Seitsemisen luontokeskus. Viitattu 18.11.2014.
<http://www.luontoon.fi/palvelupisteet/luontokeskukset/seitseminen/Sivut/Default.aspx>
- Luontoon.fi. Rysäslammin vuokrakämppä. Viitattu 18.11.2014.
<http://www.luontoon.fi/Retkikohteet/muutalueet/riuttaskorpi/palvelut/Sivut/Default.aspx>
- Metla. Luonnosta terveyttä. Tiedote 26.5.2011. Viitattu 21.1.2015.
<http://www.metla.fi/tiedotteet/2011/2011-05-26-luonnosta-terveytta.htm>
- Metsähallitus. luontoon.fi. Kansallispuistojen historia. Viitattu 28.1.2015.
<http://www.luontoon.fi/kansallispuistojemmehistoriaa>
- Metsähallitus. luontoon.fi retkikohteet. Viitattu 28.1.2015.
<http://www.luontoon.fi/retkikohteet>
- Monkel, Hendrik. 16.12.2014. Pirkan Taival Hiking route. Vastaanottaja Tero Kuorikoski. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 12.1.2015.
- Paikkatietoikkuna. Pirkanmaan reitit ja väylät. Viitattu 9.1.2015.
<http://www.paikkatietoikkuna.fi/web/fi/kartta;jsessionid=39135FE6A167EC3662629A63E05CDCDA>
- Pirkanmaan Virkistysalueyhdistys ry. Tiedotteet. Ulkoilu- ja retkeilykartta uudistettu keväällä 2008. Viitattu 14.1.2015.
<http://www.pirkanmaanvirkistysalueyhdistys.fi/tiedotteet.asp#t50>
- Purinniemi, M. 1988. Pirkan Taival retkeilyreitistö, toteuttamissuunnitelma. Tampere: omakustanne.
- Sisäasiainministeriö. Ympäristönsuojeluosaston julkaisu B:2 1981. Ulkoilureittien suunnitteluopas. Helsinki. Valtion painatuskeskus
- Tampereen seurakunnat. Julkujärven maja. Viitattu 13.11.2014.
http://www.tampereenseurakunnat.fi/kirkko_tampereella/kirkot_ja_muut_tilat/tilahaku?action=facilityitem&facility_id=77
- Tapion Taskukirja, monikäyttöinen metsä. 2008. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio. Metsäkustannus Oy. Helsinki.

Traildino. E6 Hiking route. Viitattu 30.10.2014.
http://www.traildino.com/trace/continents-Europe/countries-European_Trails/trails-E6

Vilen, Sanna. 19.12.2014. Pirkan Taival vaellusreitti. Vastaanottaja Tero Kuorikoski. [Sähköpostiviesti]. Viitattu 12.1.2015.

HAASTATTELUT

Luoma, Altti. 2015. Entinen Tampereen Vesipiirin johtaja. Haastattelu 12.1.2015.

Puronniemi, Mattias. 2015. Arkkitehti. Haastattelu 12.21.2015.

Tanhuanpää, Jyrki. 2014. Ylöjärven kaupungin liikuntapaikkamestari. Haastattelu 12.12.2014.

Lehtinen, Mika. 2014. Hämeenkyrön kunnan liikunta- ja nuorisosihteeri. Haastattelu 15.12.2014.

Pölönen, Veli-Matti. 2014. Parkanon kunnan liikuntapaikkojen hoitaja. Haastattelu 12.12.2014.

Tuominiemi, Rami. 2014. Puistonhoitaja, Metsähallitus. Haastattelu 14.11.2014.

Ahokas, Mikko. 2015. Kaupunginpuutarhuri, Ikaalinen. Haastattelu 28.1.2015

Majala, Jukka. 2015. Vapaa-aikaohjaaja, Ruovesi. Haastattelu 28.1.2015.

ALUEELLA TOIMIVAT LUONTOMATKAILUYRITTÄJÄT

Eräpäivä Oy
-matkailupalveluja
Hiking Travel ky
-Ohjelmapalveluja, välinevuokrausta, koulutusta sekä kursseja
Luomahaaran luonto ja melontaretket
Pirkanmaan elämispalvelut
Poro-Rölli
Prusik Ay, Markku Saarinen
Sata Hämeen retket
Tiger Action
Pro Kalastus Oy
Tmi Veikko Mustonen
Seitsemisen Torpat

ETAPPIEN REITTISELOSTUKSET

Etappi 1. Tampere – Viljakkala, 40 km

Reitti alkaa Teivon urheilumajalta ja jatkuu Teivaalanharjua pitkin kohti Pikku-Ahvenistoa. Nokiantie (tienumero 3) ylitetään ylikulkusillan kautta Malminmäen kohdalla. Pikku-Ahveniston jälkeen reitti kulkee Julkujärven leirikeskuksen kautta Pinsiönkankaalle ohittaen Pinsiön tilataideteoksen. Tässä vaiheessa siirrytään Ylöjärven puolelta Hämeenkyrön kunnan puolelle. Pinsiönkankaan jälkeen reitti siirtyy Vaasantien pohjoispuolelle alkukukäytävän kautta. Pentinmaalla reitti tekee pienen mutka, kunnes se palaa Vaasantien varrelle. Vaasantien viertä kulkee maakaasuputkilinja, jonka päällä reitti kulkee noin 2,2 kilometrin verran. Tämän jälkeen reitti kääntyy Lakeissuontielle jota kuljetaan aina Kukunvuoren länsipuolella sijaitsevalle kääntöpaikalle asti.

Kääntöpaikalta lähdetään kulkemaan metsätietä pitkin kohti Kiviojan laavaa ja siitä edelleen Rokkakoskenjoen sillalle. Rokkakoskelta lähdetään seuraamaan Umpiahteentietä luoteeseen. Ennen tien päättymistä reitti kääntyy länteen ja kulkee pienen pellon reunaa kohti Koiviston taloa. Tämän jälkeen reitti laskee mäen alas ja saapuu peltoaukeiden keskellä olevalle pienelle mäen juurelle. Tässä vaiheessa reitti siirtyy kulkemaan Ikaalisten kaupungin puolelle. Mäen takaa lähtee polku, joka johtaa Riihiniemen sahalle.

Riihiniemen sahan takapihalta reitti jatkuu Juostenpaskatuntietä kohti pohjoista. Korpelankulmalla reitti kääntyy länteen ja kulkee hiekkamonttujen viertä Lintuharjun laavulle. Tästä reitti kääntyy pohjoiseen ja kulkee Ämmänsuon läpi Harhalan kylän itäpuolelle. Tästä reitti kulkee metsäautoteitä ja metsäpolkuja pitkin Kuivavuoren laavulle. Vähä-Heiskalan jälkeen reitti kulkee peltoaukeiden keskellä kulkevia pieniä teitä pitkin Viljakkalan koulun ohi ST1 huoltoaseman pihaan.

Etappi 2. Viljakkala – Seitsemisen Kansallispuisto, 35 km

Reitti alkaa Viljakkalan ST1 huoltoaseman pihasta ja kulkee Luhalahdentietä pohjoiseen. Haverintien kohdalta käännetään oikealle ja reitti kulkee Haverin mökkikylän ohi. Tästä reitti jatkuu metsäteitä pitkin takaisin Luhalahdentielle, jolta käännetään Inkulantielle ja edelleen Inkulansalmen museosillalle.

Inkulansalmen museosillalta reitti kulkee Virolahdentietä pitkin ja kääntyy koiliseen Rauhalan talon itäpuolelta. Tästä reitti jatkuu metsäteitä pitkin Kivikurun eteläpuolitse kohti Leppämäkeä ja Keihäänmaan laavaa. Laavulta reitti jatkuu polkuja pitkin kohti Himoistennevaa. Reitti kulkee Himoistenjärven länsipuolitse Honkon talon ohitse ja edelleen kohti Himoistenvuorten länsipuolella kulkevaa Lankostentietä.

Lankoskelta reitti jatkuu Väinänvuoren laavulle. Täältä reitti laskeutuu Väinänlahdentielle ja kulkee sitä myöden Aljonvuoren juurelle. Tässä reitti

kaartuu metsään ja kulkee tuulivoimalan viereltä kohti Järvensivussa kulkevaa voimalinjaa ja sitä pitkin Vahonkosken laavulle.

Tästä reitti kulkee junaradan alitse Vahoon ja siitä metsäpolkuja pitkin aina Sisätön kylälle saakka. Sisätöstä reitti kulkee Ylijoentietä ja kaartuu metsäpolulle ennen Marjarannan taloa. Reitti kulkee metsäautoteitä pitkin Ahvenuslammen länsipuolelle ja edelleen Ilveksentielle. Tästä reitti jatkuu Vahojärven laavulle, joka on Metsähallituksen mailla. Laavulta reitti jatkuu osittain sähkölinjaa myöten Lamminvuorelle ja edelleen metsäpolkuja pitkin Seitsemisen kansallispuiston eteläpäädyssä sijaitsevalle Hirviharjulle.

Etappi 3. Seitsemisen Kansallispuisto – Parkano, 30 km

Etappi on nimeltään Paroonin taival. Se on saanut nimensä Parkanolaisen aatelismiehen ja metsänhoitajan Gustaf Wrede af Elimän mukaan. Reitti alkaa Seitsemisen luontokeskukselta. Tästä se kulkee Länsi-Aureentietä Aurejärventielle. Vanhoissa kartoissa reitti on merkitty kulkevaksi Aureskosken saha-alueen kautta, mutta Aureskosken yli johtava kävelysilta on purettu. Aurejärventietä kuljetaan pohjoiseen Kauppilantielle, jota kuljetaan kunnes tie muuttuu poluksi.

Tätä polkua kuljetaan kunnes tullaan Mansikkaviitaan ja edelleen Kannistoon sekä Ruusinrämäkkään. Tästä reitti nousee metsätien päässä olevalle kääntöpaikalle, josta reitti jatkuu Kolulammintielle. Reitti kulkee Kolulammintietä pohjoiseen noin 400 metriä ja kääntyy Pikku Koluvoorelle johtavan tien kohdalta metsään. Tästä reitti kulkee metsäpolkua pitkin Sammatinharjulle sekä edelleen Karttiperäntien ylitse kohti Susivuorta ja Saaresjärven kotaa.

Saaresjärven kodalta reitti jatkuu kohti Peräjärven laavua. Tästä reitti jatkuu Peräjärventien ylitse kulkien pientä metsäpolkua pitkin aina Poikkeusjärven rannalle Niemenmaantielle. Reitti jatkuu Niemenmaantietä pitkin aina Kalikkavuoren pohjoispuolelle saakka, josta reitti kääntyy pienelle polulle. Polku yhdistyy Korpikylän eteläpuolitse kulkevaan voimalinjaan, ja tätä voimalinjan pohjaa kuljetaan noin 1,3 kilometriä. Tässä pisteessä reitti haarautuu kahteen eri suuntaan. Toinen reitti kulkee Parkanon rautatieasemalle ja toinen Viinikan kuntoradalle.

Etappi 4. Seitsemisen Kansallispuisto – Tevaniemi, 32 km

Reitti alkaa Hirviharjulta Seitsemisen kansallispuistosta. Reitti kulkee polkua pitkin länteen kohti Silmästeenvuoria ja edelleen kohti Lamminvuorta. Tästä reitti kulkee voimalinjan pohjaa Latoveden laavulle. Tästä reitti kulkee polkua pitkin Mullilammentielle, jota pitkin reitti kulkee noin 4 kilometriä. Mullilammentien päästä käännyttään Teerilammentielle jota kuljetaan pohjoiseen.

Kurkinevan eteläpuolella tie ylittää Tampereelta Parkanoon kulkevan juna-radan. Reitti jatkuu tästä etelään Haverintietä pitkin. Haverintien loputtua reitti kääntyy länteen Pitkäjärventielle jolta reitti kääntyy jälleen etelään Susinevantielle. Susinevantien päätyttyä reitti kääntyy Karpanperäntieltä etelään ja seuraa sitä noin 400 metriä kääntyen jälleen länteen Vetelänevantielle.

Vetelänevantien päästä reitti kulkee polkua pitkin Peräniitun kautta Vehojantielle ja etelään Pöckelistöntielle. Veholammin kohdalta reitti kääntyy jälleen länteen johtavalle polulle ja kulkee Aittolammin kautta Huhtalammintielle. Tästä reitti kulkee Vähä-ojajärven nuotiopaikalle. Ahvenlammilta reitti kulkee kohti Pölkkyäsiltaa. Tästä reitti jatkuu polkua pitkin Kotajärventielle ja edelleen kohti Tevapirttiä. Tevapirtiltä reitti kulkee Ojalan-tietä pitkin Luhalahdentielle.

Etappi 5. Seitsemisen Kansallispuisto – Ruovesi, 51 km

Reitti alkaa Liesijärven nuotiopaikalta Seitsemisen kansallispuistosta. Reitti kulkee metsäpolkua pitkin Saarijärven pohjoispuolelle josta reitti jatkuu Rysäslammin laavulle. Laavulta reitti jatkuu Iso-silmäkesuon pohjoispuolitse ja ylittää Luonteentien Kotamäen talon länsipuolella. Tästä reitti jatkuu Sotamiehenahoon ja edelleen Riuttaskorven virkistysmetsään.

Riuttaskorven virkistysmetsästä reitti jatkuu kohti Heininevaa. tämän jälkeen reitti ylittää Kalliontien (maantie 65) ja jatkuu metsäautoteitä pitkin aina Rumavuorelle saakka. Tästä reitti kulkee tilarajoja pitkin aina Pyydysjärven laavulle ja edelleen Pirttivuorenmaan huipulle.

Pirttivuorelta reitti kulkee Karhukosken laavulle ja edelleen kirkkonevalle. Kirkkonevalla on retkeilyreittien risteyskohta, josta lähtee polut Helvetinjärven kansallispuistolle, Orivedelle sekä Kuruun. Kirkkonevan risteyksestä polku jatkuu Leppäjärven laavulle

Leppäjärveltä reitti kulkee Länpösenmäen kautta Haukkalammin ja Salmijärven eteläpuolitse kohti Isosuota ja edelleen Peräkorven laavulle. Laavulta reitti jatkuu Toimelan talon pohjoispuolitse kohti Nuijalammin itäpuolella kulkevaa tietä. Tästä reitti jatkuu Sikomäentielle ja kulkee metsäpolkua pitkin Haukkamaantielle. Reitti kulkee Haukkamaantietä noin 1,3 kilometriä, jonka jälkeen reitti kääntyy etelään Kotavuorelle johtavalle metsäpolulle.

Kotavuoren jälkeen reitti kulkee Niinimäen tilan ohitse kohti Töyryä. Tämän jälkeen reitti kulkee Paasikallioiden yli ja yhdistyy Tiihalalan itäpuolitse kulkevaan voimalinjaan. Voimalinjan pohjaa kuljetaan noin 400 metriä, jonka jälkeen reitti kääntyy vasemmalle ja yhdistyy Oriveden kunnan ulkoilureitteihin.

Etappi 6. Riuttaskorven virkistysmetsä – Kuru, 14 km

Etappi alkaa Riuttaskorven virkistysmetsästä Talvisillan lounaispuolelta. Reitti kulkee metsäpolkua pitkin Talvisillantielle, josta polku jatkuu Pa-pinniemen länsipuolitse Koukerinvuoren laavulle. Laavulta reitti jatkuu kohti Luonteentietä, joka ylitetään Kirkkonevan pohjoispuolelta. Tästä polku jatkuu Puukkonevan kautta Helvetinvuoren länsipuolelle ja edelleen Löyttyjärventien vierustaa pitkin Suolijärven laavulle.

Suolijärven laavulta reitti kulkee Suoliahteen mäen ohitse ja kääntyy polkua pitkin itään. Polku kulkee Koivusillanmäen ja Munakkalanmäen kautta Valkaman talolle, josta reitti siirtyy kulkemaan Luoteentietä pitkin Kurun keskusta.

Etappi 7. Kuru – Helvetinjärven Kansallispuisto, 24 km

Reitti alkaa Kurun keskustasta ja kulkee Virastotietä pitkin pohjoiseen. Virastotieltä käännetään Karjulantielle jota kuljetaan noin 900 metriä. Tämän jälkeen reitti kääntyy luoteeseen MekkoHolmantielle. Reitti kulkee MekkoHolmantietä 550 metriä ja kääntyy pohjoiseen Peltoniementielle. Reitti kulkee tätä tietä pitkin aina Peltoniemen talolle asti jonka jälkeen reitti jatkuu polkua pitkin Takkuniityn ohitse kohti Piutinmäkeä.

Koivistontien ja Pekkiläntien risteyksestä reitti jatkuu itään suoraa rajalinjaa myöten. Voimalinjan kohdalla reitti kääntyy etelään ja kulkee linjan alustaa noin 300 metriä. Tämän jälkeen reitti kääntyy kaakkoon ja saapuu Ruukintielle. Reitti kulkee Ruukintietä pitkin pohjoiseen aina Hangaslammen länsipuolelle saakka. Reitti ohittaa Hangaslammen tilan sen länsipuolella olevan hakkuuaukon läpi.

Hangaslammen tilalta reitti jatkuu polkua pitkin kohti Penkkiläntietä ja edelleen Penkkiläntietä pitkin kohti pohjoista ja Leppämäentietä. Leppämäentieltä reitti jatkuu Leppäojantielle, jonka pohjoispäädystä reitti siirtyy kulkemaan polkua pitkin Iso Kalliojärven laavulle. Laavulta reitti jatkuu Korkeavuoren ylitse kohti Pohjaskorpea ja Kirkkonevaa. Kirkkonevan kohdalla reitti risteää kolmeen suuntaan, Ruovedelle, Seitsemisen kansallispuistoon sekä Helvetinjärven kansallispuistoon.

Kirkkonevalta reitti jatkuu pohjoiseen kohti Hemminkiä ja Penkkiläntien kautta kohti Liesimäentietä. Reitti jatkaa Liesimäentietä aina Lehtimaan talolle saakka, josta se lähtee seuraamaan länteen vievää polkua. Noin 550 metrin jälkeen reitti kääntyy pohjoiseen ja kulkee Koivistonnevan länsipuolta aina Haukkajoentielle saakka.

Etappi 8. Helvetinjärven Kansallispuisto – Virrat, 44 km

Etappi alkaa Helvetinjärven kansallispuiston luoteispäädystä Vuorijärven talon pohjoispuolelta. Reitti kulkee Vuorijärventietä pohjoiseen ja kääntyy Pikku Aunisen kohdalta länteen vievälle tielle. Tätä tietä reitti kulkee Kaitajärventielle Ahvenjärven nuotiopaikan ohitse. Kaitajärven talon kohdalta reitti kääntyy luoteeseen kohti Jokavuorta. Jokavuorelta reitti kulkee Petäjajärven pohjoispuolitse kohti Järvenpään taloa ja Kauppilantietä.

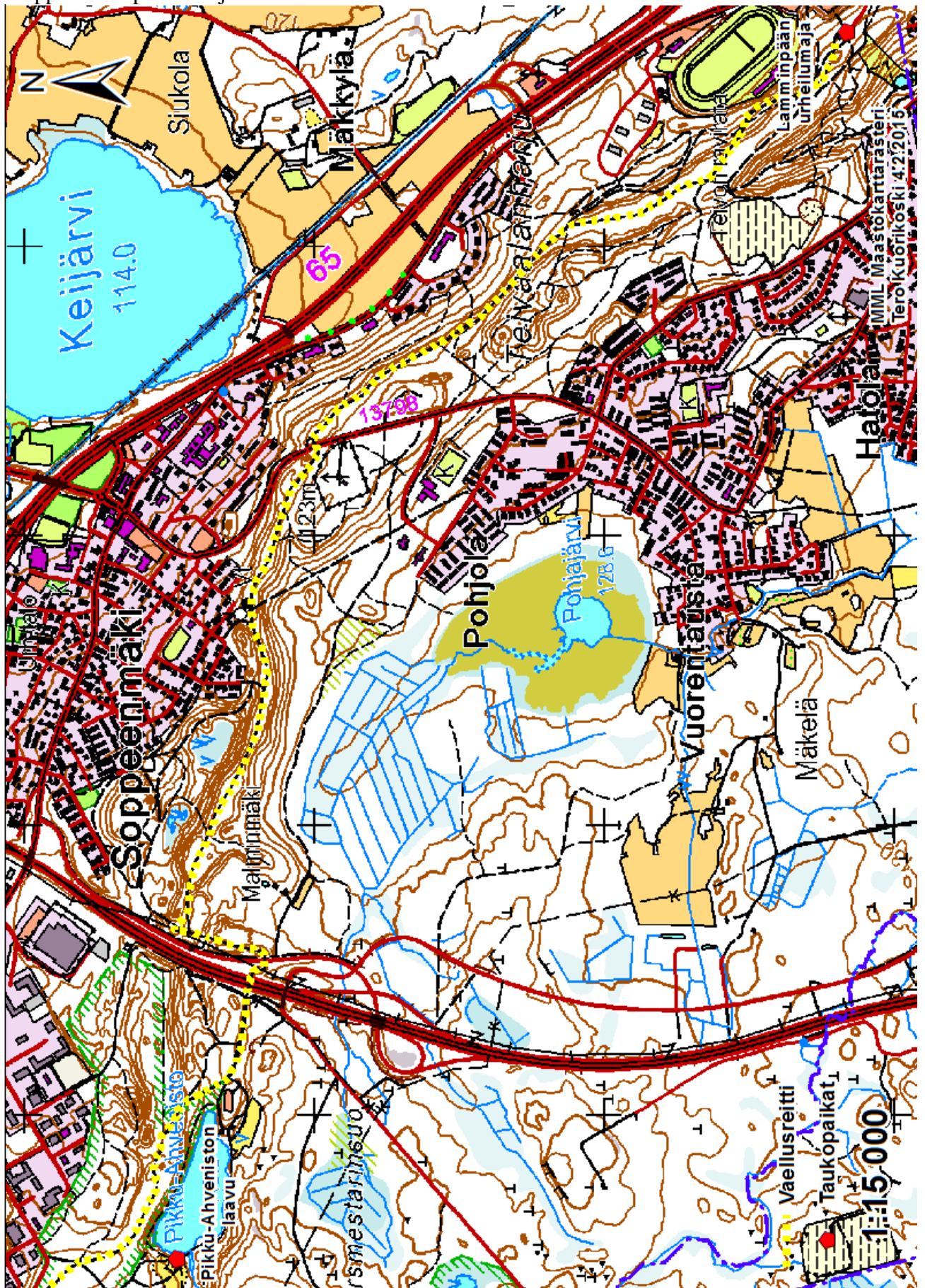
Reitti kulkee Kauppilantietä aina Vaskivedentielle (maantie nro 65) saakka. Vaskivedentietä kuljetaan noin 930 metriä pohjoiseen, jonka jälkeen reitti kääntyy länteen Mannisen tilan kohdalta. Tätä tietä pitkin reitti kulkee kohti Solukanvuorta ja Ilvesvuorta. Ilvesvuorelta reitti kulkee Ilves-salmentietä pitkin Havangantielle ja edelleen Vaskivedentien ylitse kohti polukantietä.

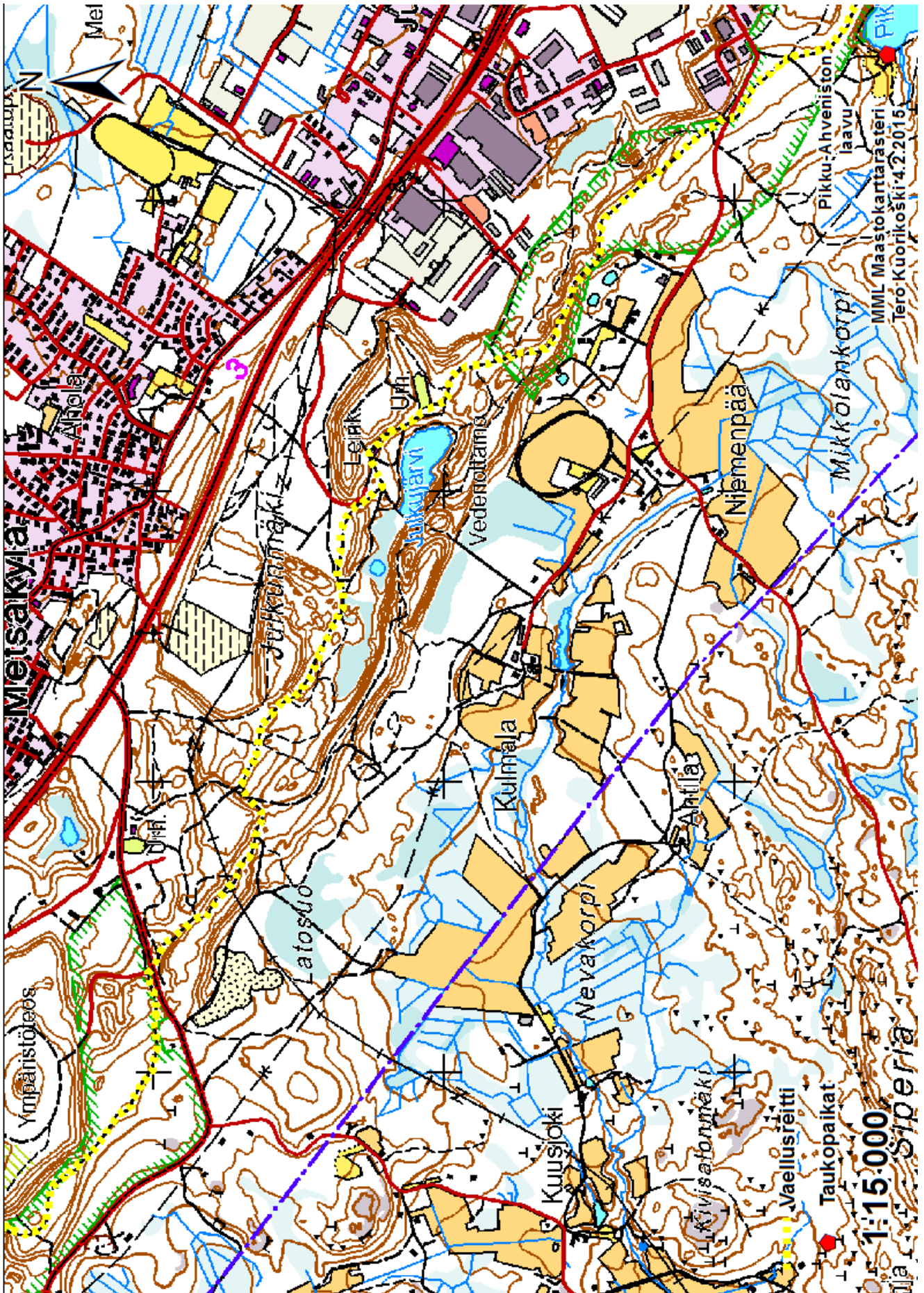
Reitti jatkaa Polukantietä pitkin noin 650 metriä ja kääntyy luoteeseen kohti Uus-Jokelaa ja Purrantietä. Purrantietä reitti kulkee aina Savilahteen saakka, jossa sijaitsee Savilahden laavu. Savilahdelta reitti jatkuu pienen matkaa Savilahdentietä pitkin ja kääntyy Kyöpelinvuoren eteläpuolelta itään kohti Rajalahtea. Tästä reitti jatkuu pohjoiseen kohti Salmelaa ja Patalahdentietä.

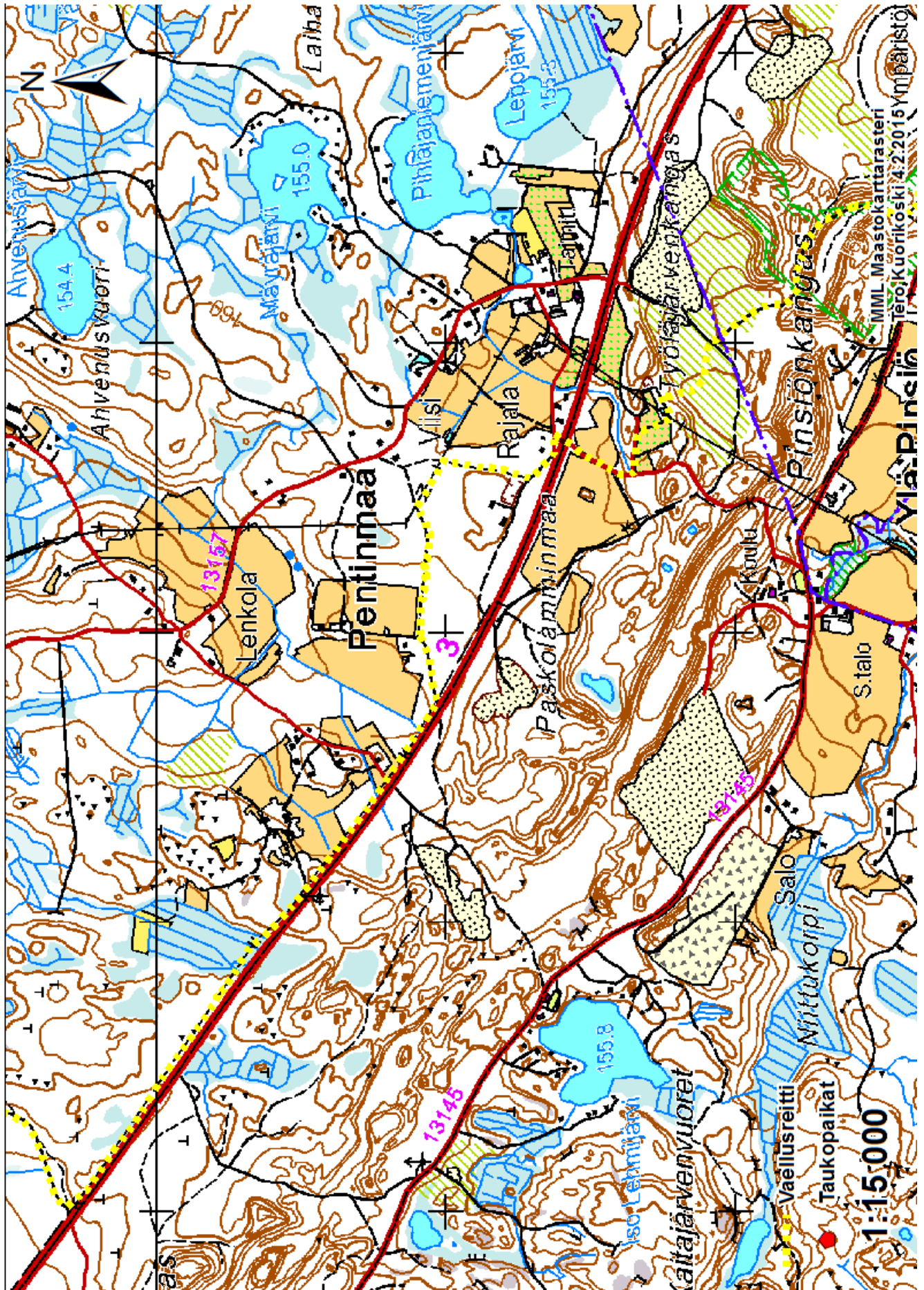
Patalahdesta reitti jatkuu Patalahdentietä pitkin kohti Koronkylää. Koronkylästä reitti jatkuu jälleen Vaskivedentietä pitkin pohjoiseen noin 1,6 kilometrin verran. Tämän jälkeen reitti kääntyy itään kohti Nurmiemen laavua. Laavulta reitti kulkee pohjoiseen kohti Lahdenperää ja edelleen Höyrytietä pitkin Eloahontielle.

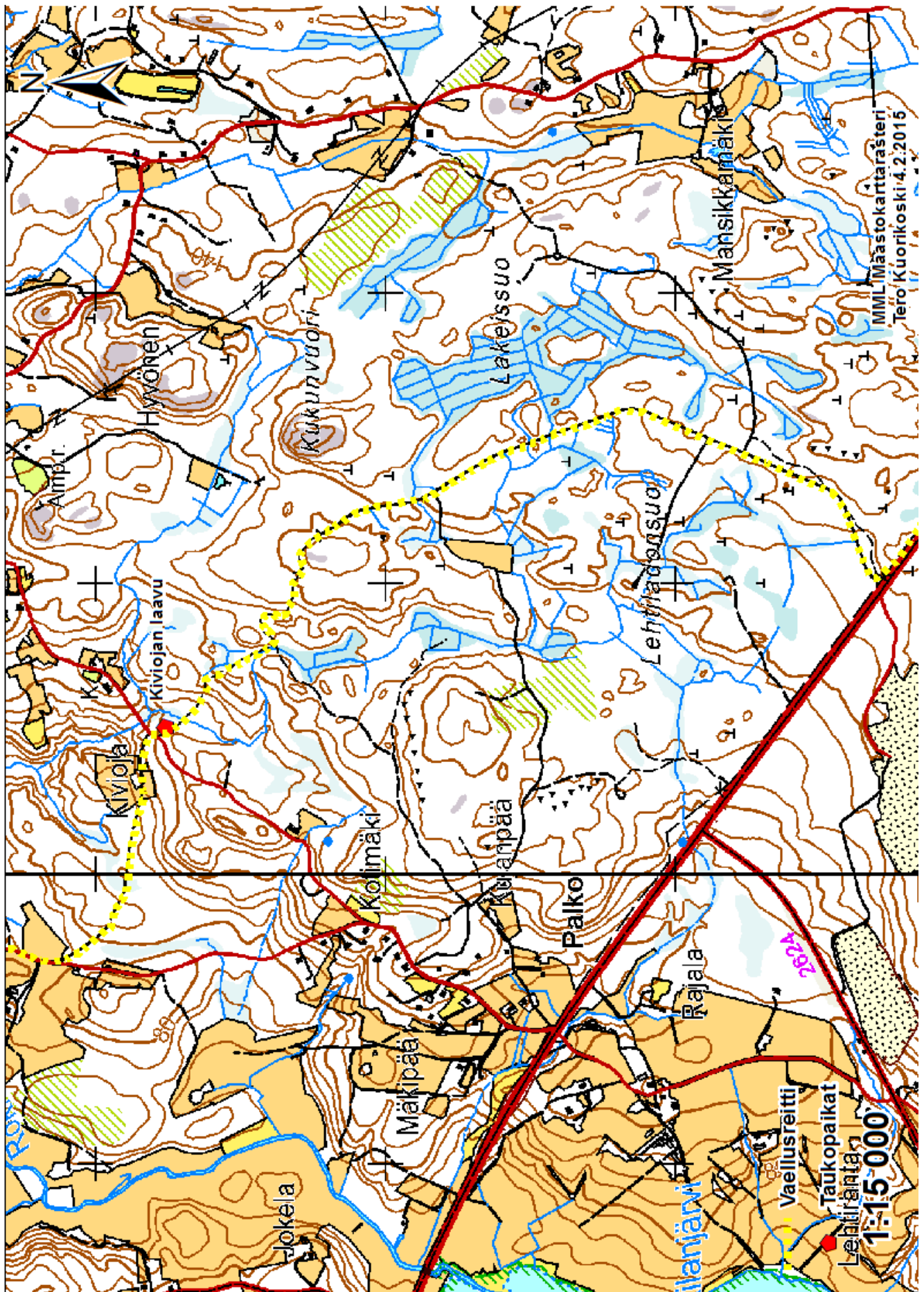
Eloahontieltä reitti kääntyy Lamminvuoren eteläpuolella kulkevalle polulle, jota pitkin reitti kulkee Ala-Härkösentielle ja edelleen polkua pitkin vanhalle Haapamäki – Pori junanradalle. Rataa kuljetaan Hurstinvuoren itäpuolella kulkevalle Makkaramyllyntielle. Tätä tietä reitti kulkee Makkaraojantielle ja edelleen Paholammintien yli Saarlantielle. Saarlantieltä reitti kulkee Pyssynniementielle ja edelleen Herrasentielle kulkien Marttisen leirikeskuksen ja Herraskosken kanavan ohi. Kanavan jälkeen reitti kääntyy etelään kohti. Mäntysalon tilan jälkeen reitti kulkee jälleen vanhan Haapamäki – Pori junanradan yli kohti Keiturintietä. Keiturintien jälkeen reitti jatkuu polkua pitkin Rantatielle jota pitkin reitti jatkuu Pohjolantielle ja kohti Virtain venesatamaa.

Etappi 1. Tampere - Viljakkala

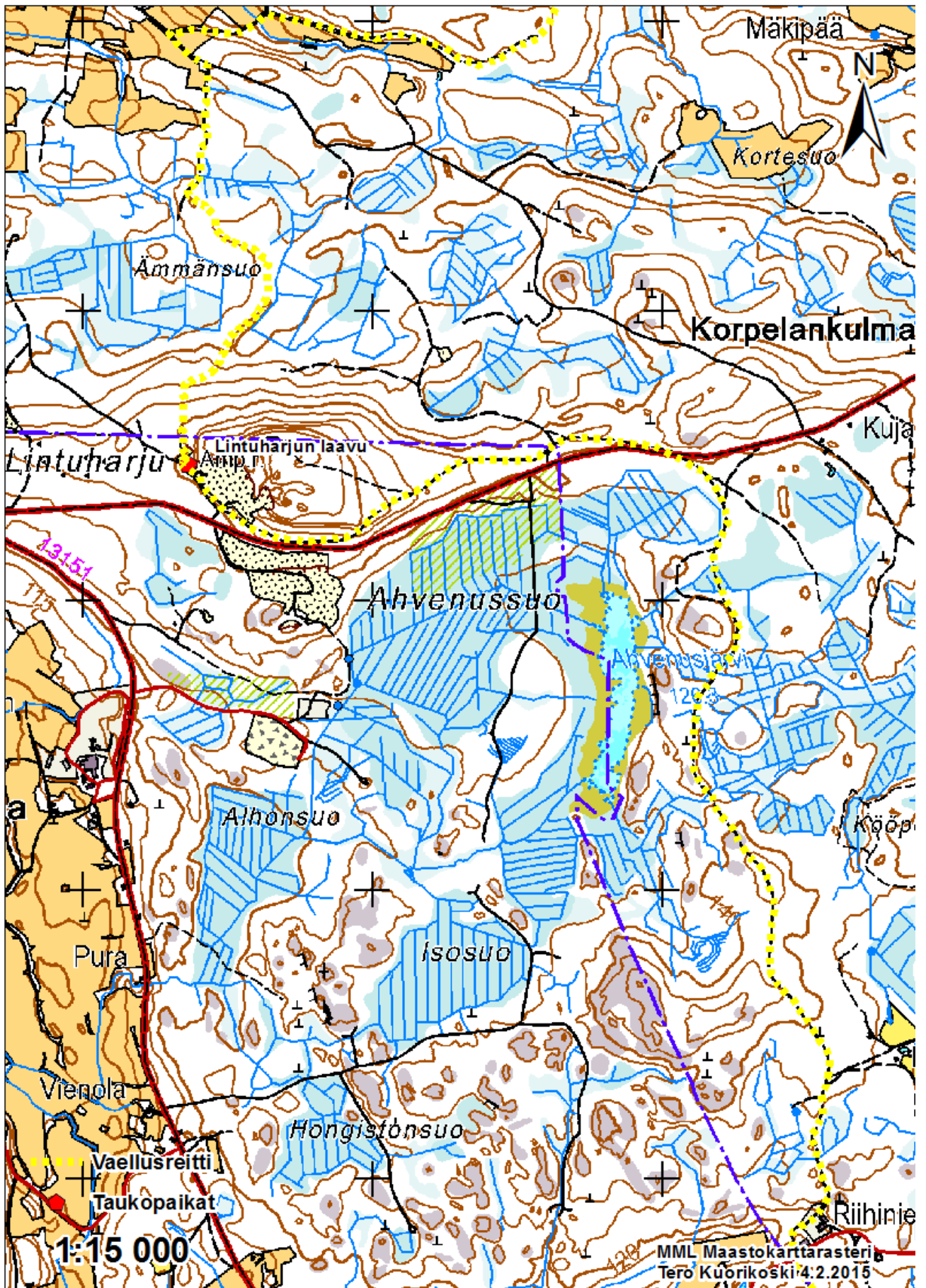

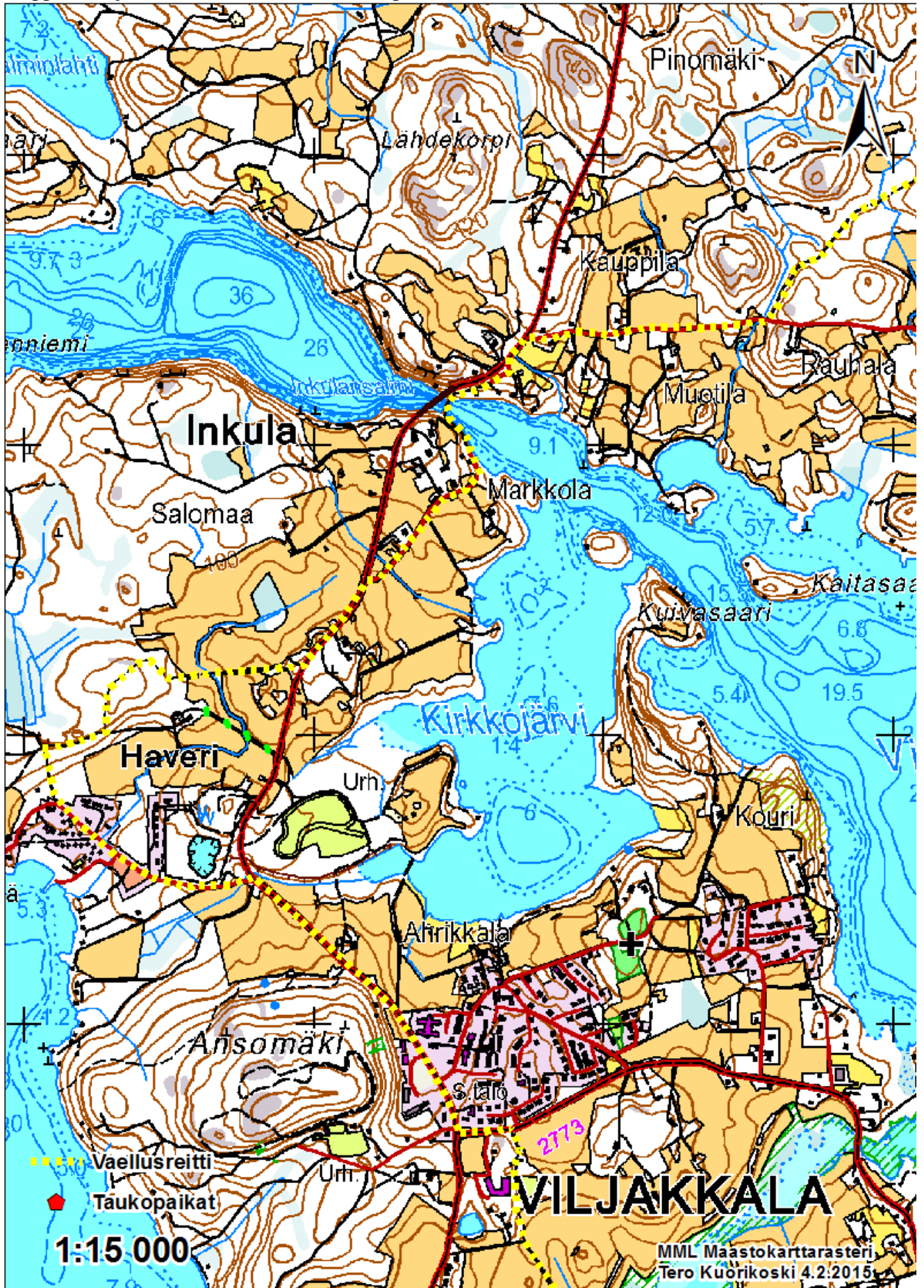

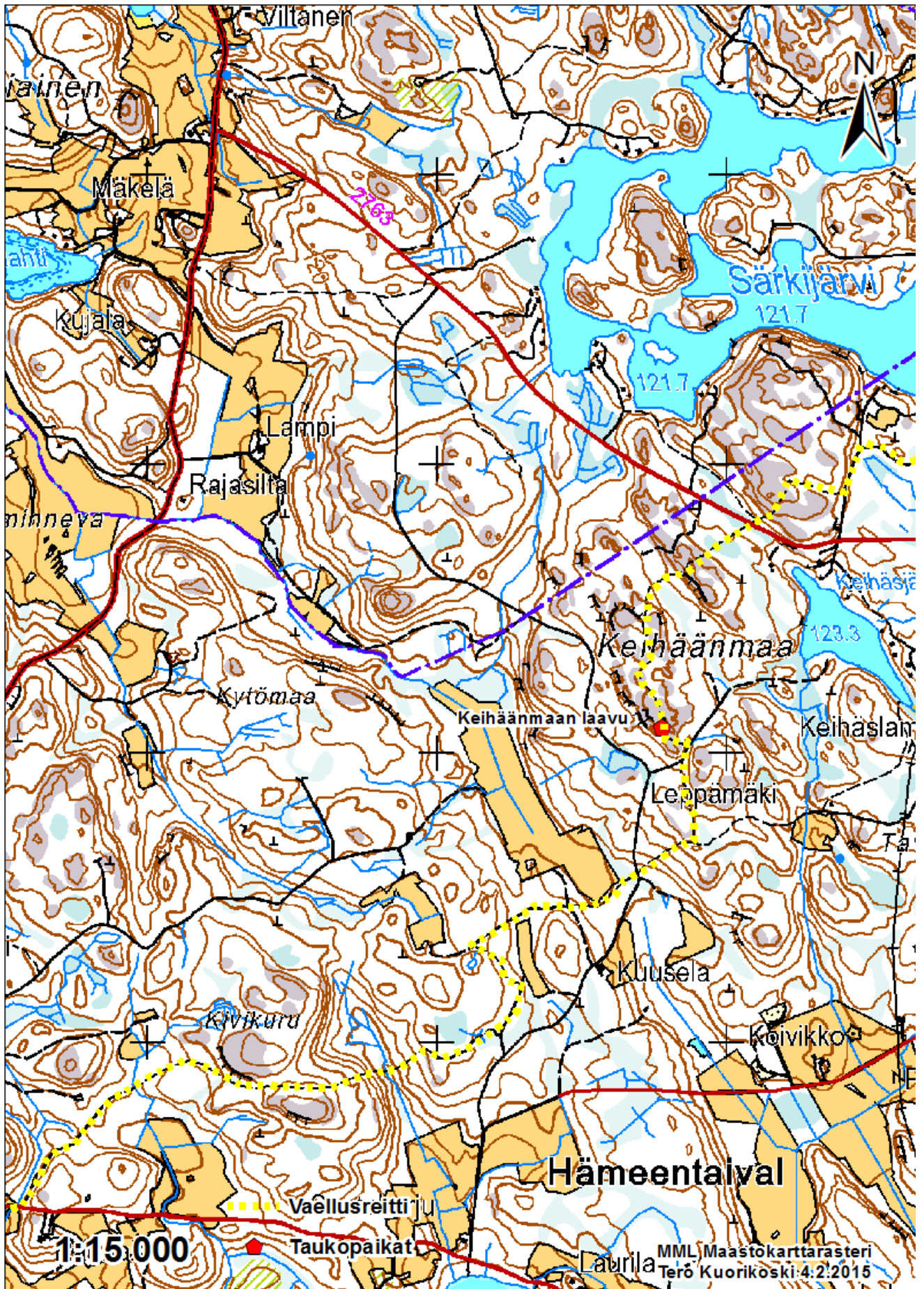

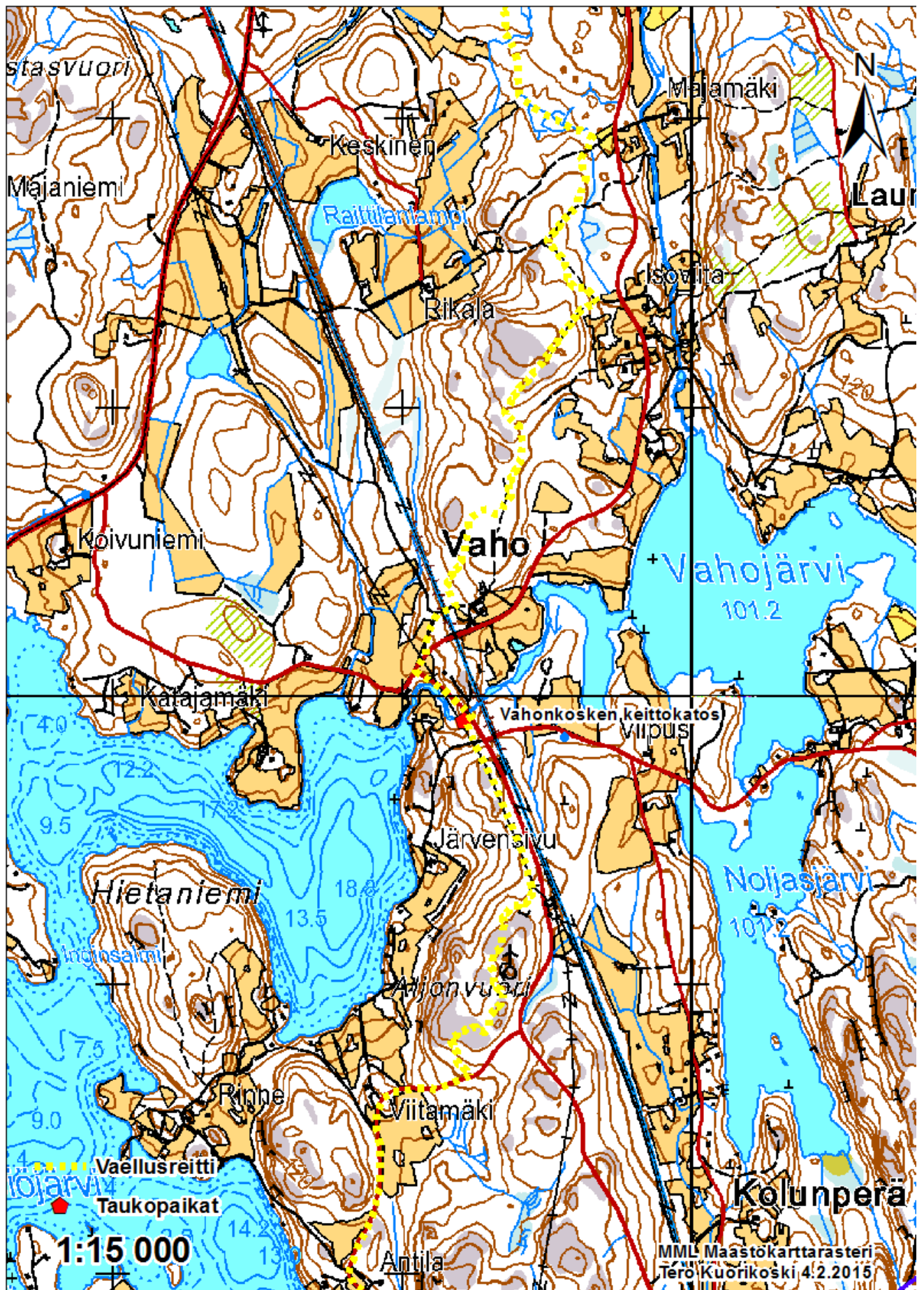

Etappi 2. Viljakkala – Seitsemisen kansallispuisto

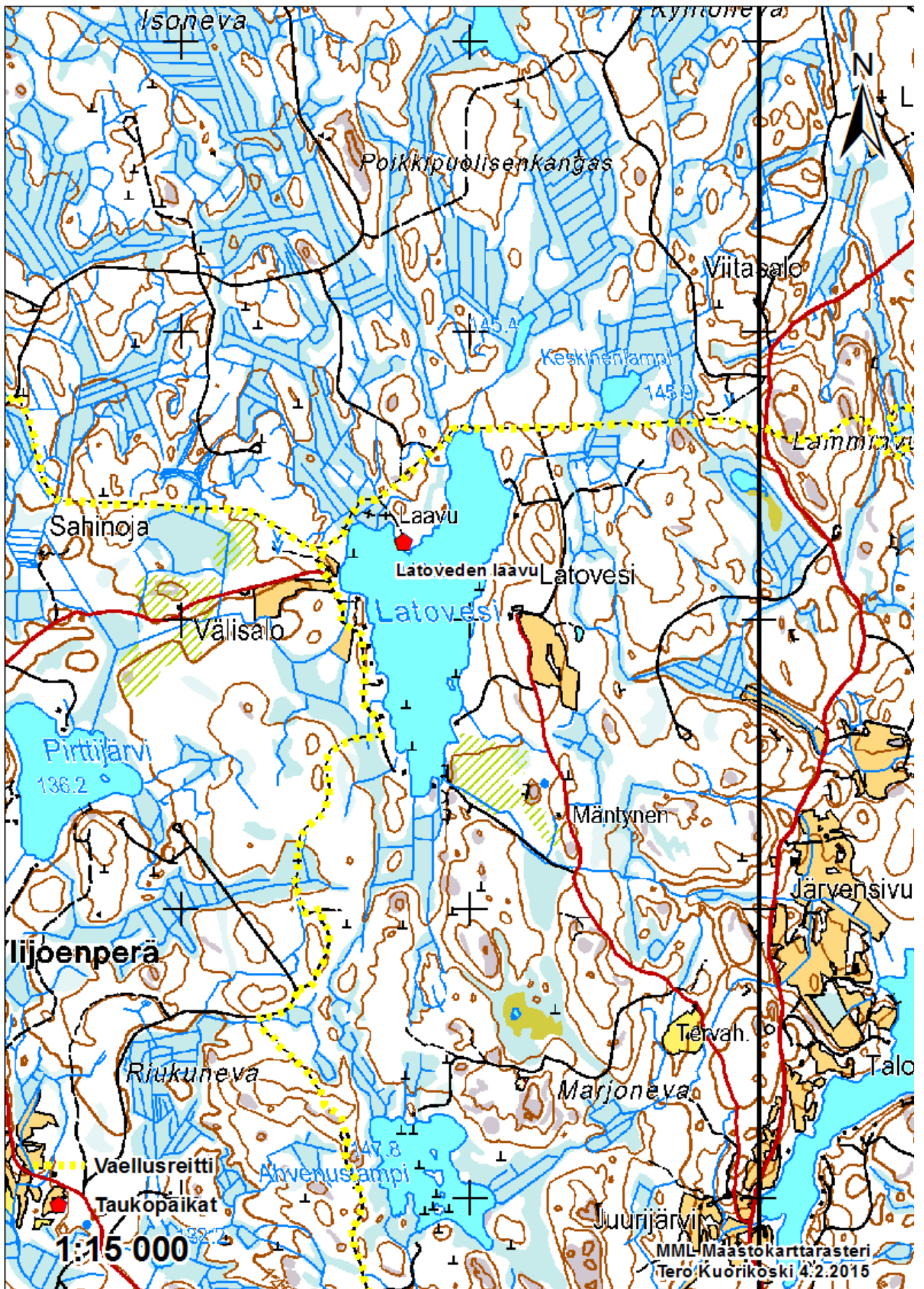

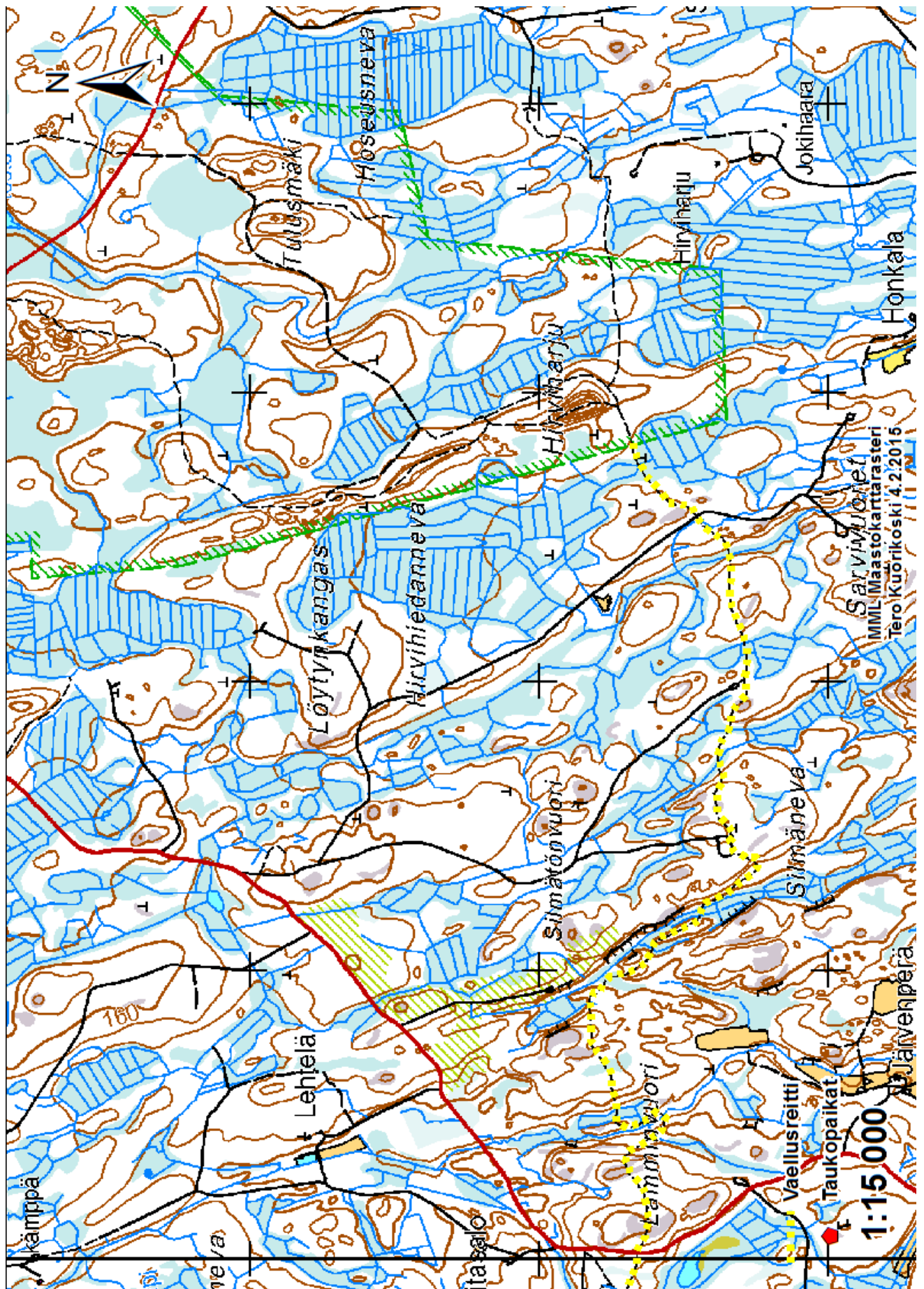

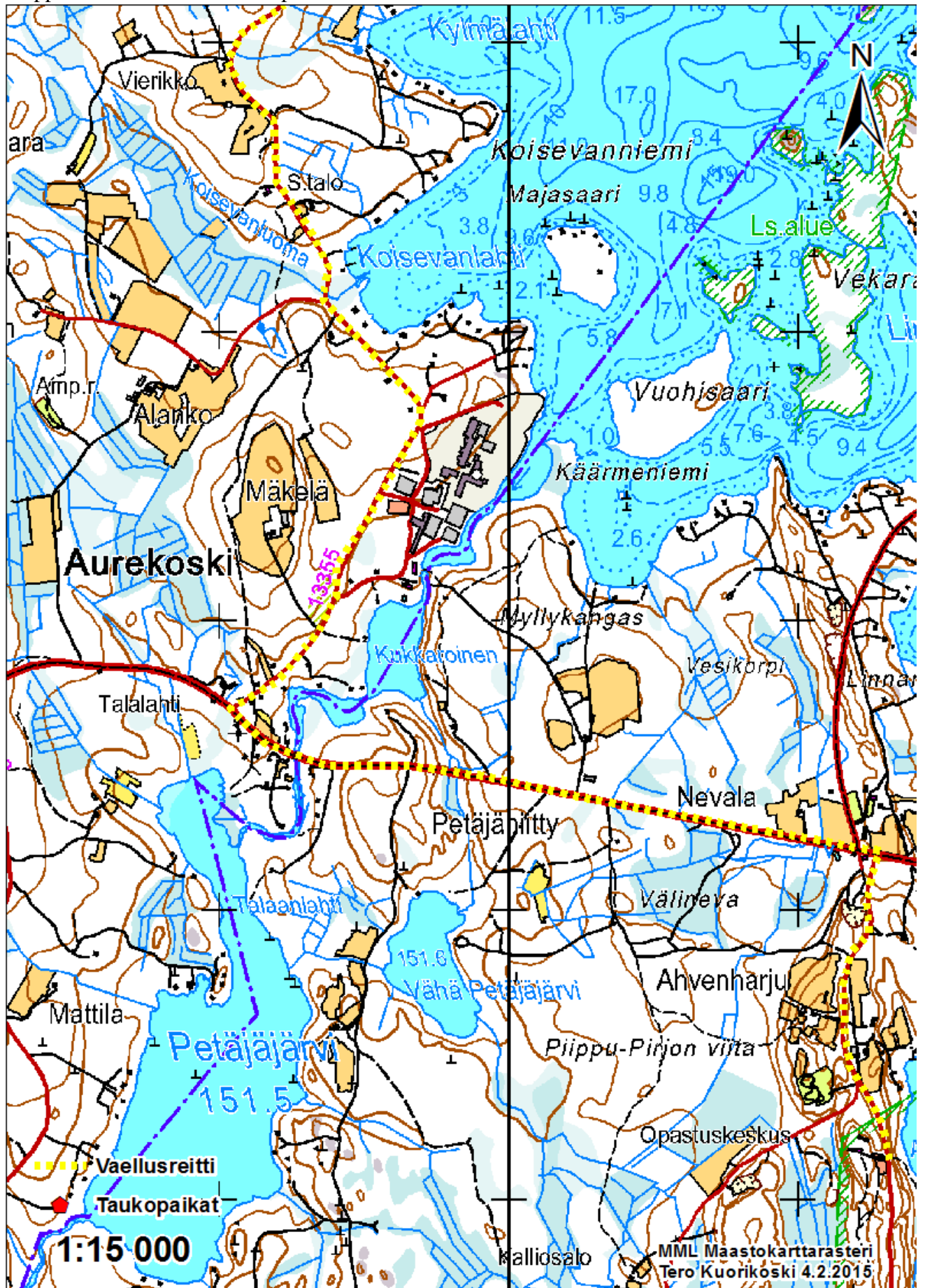

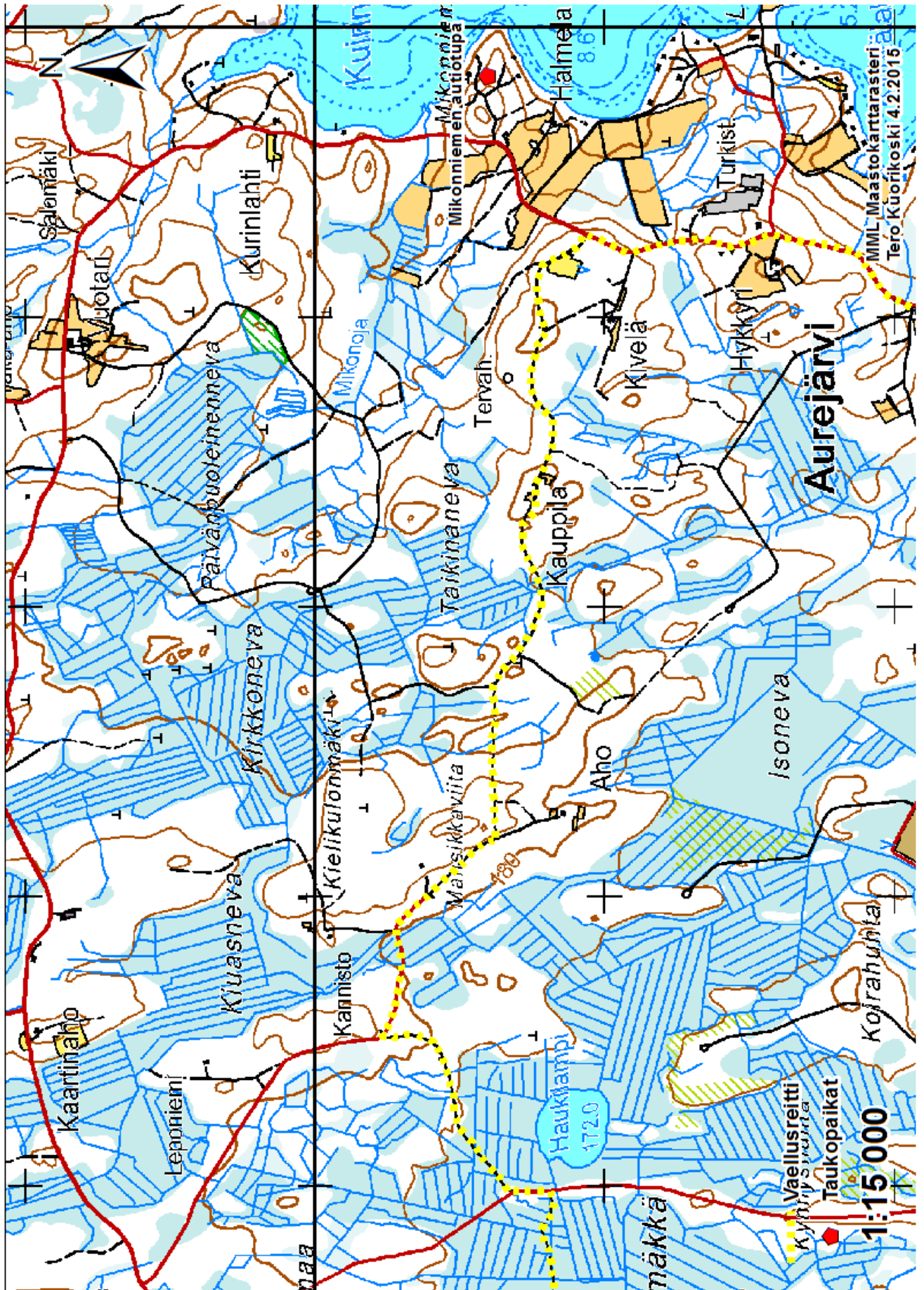

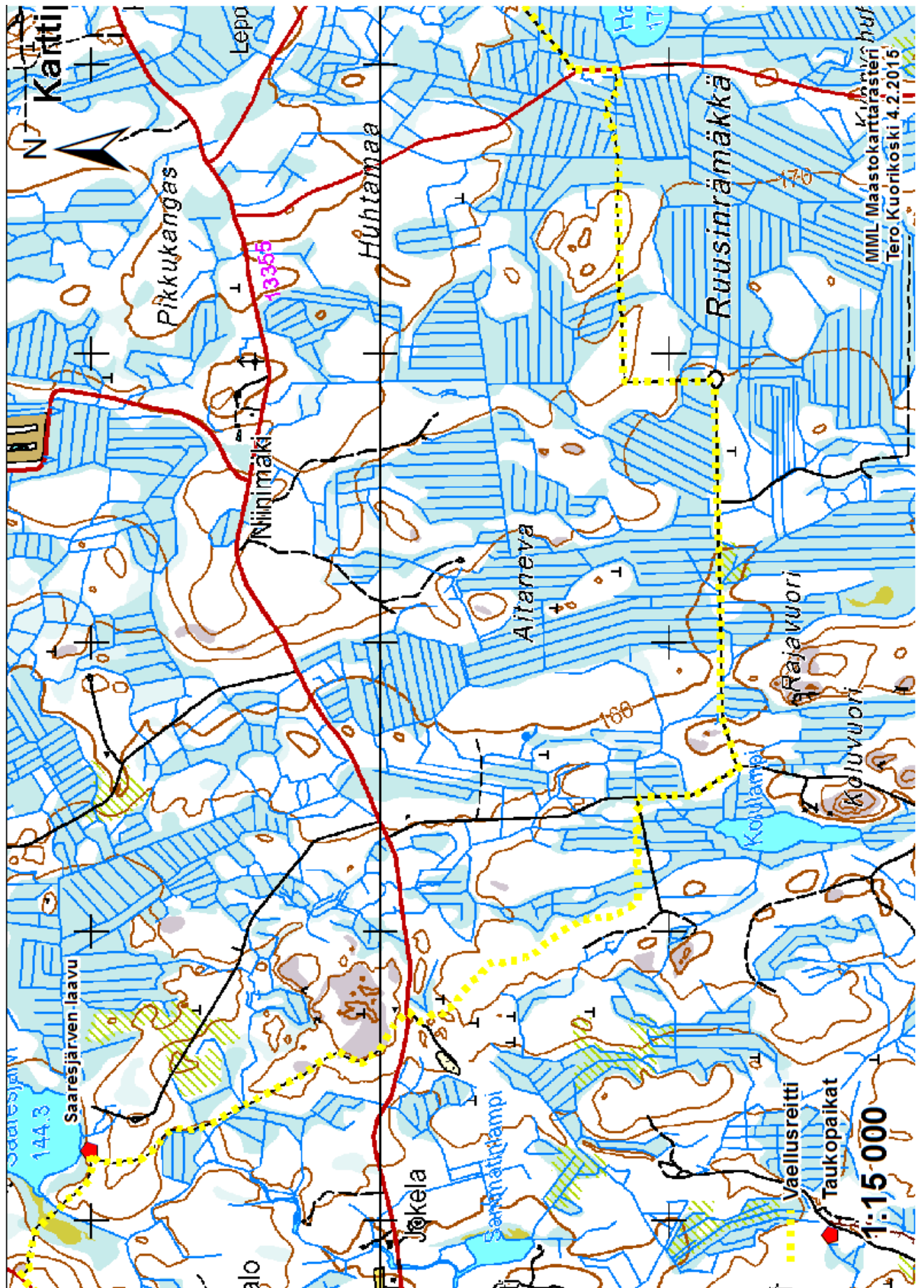

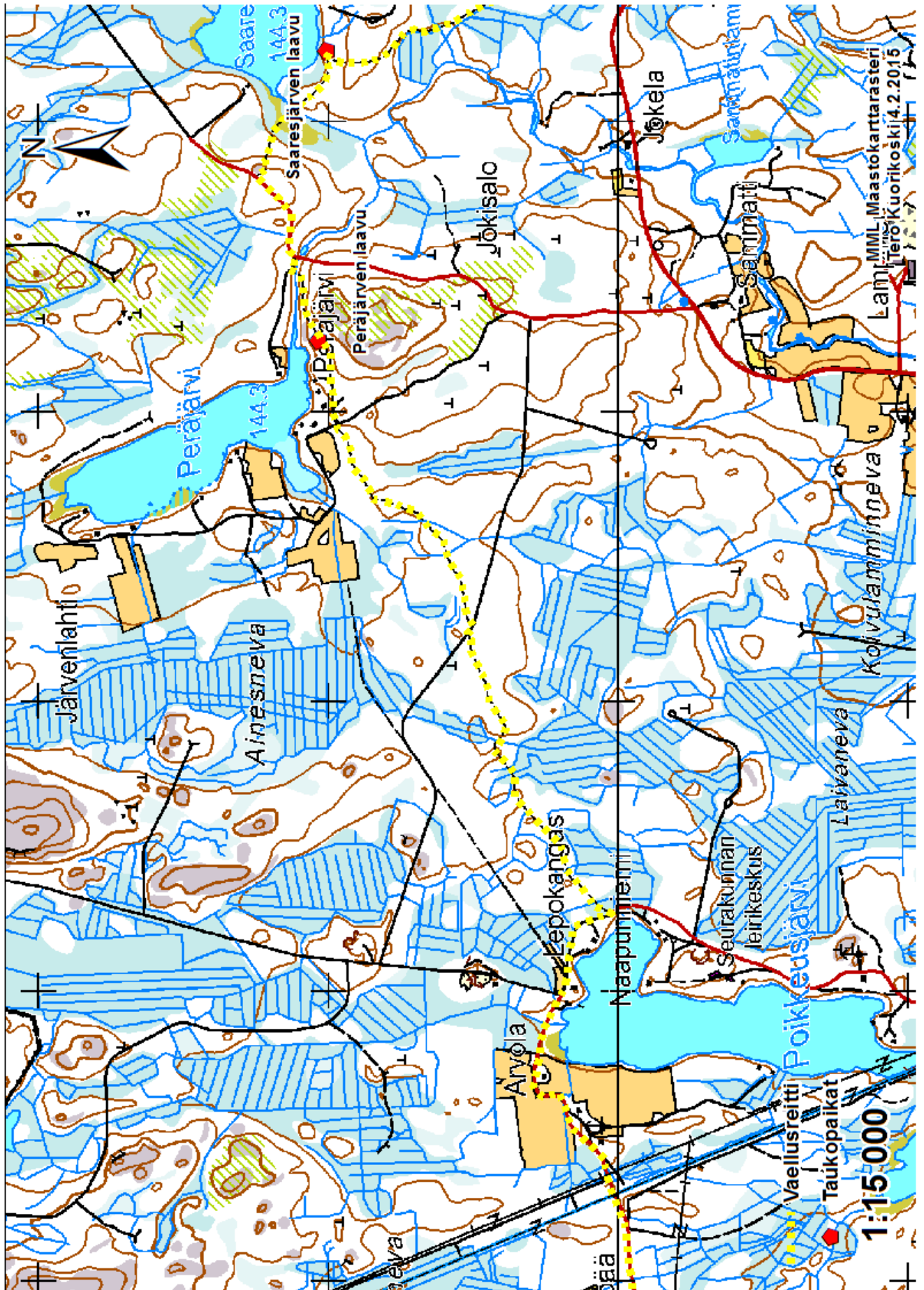

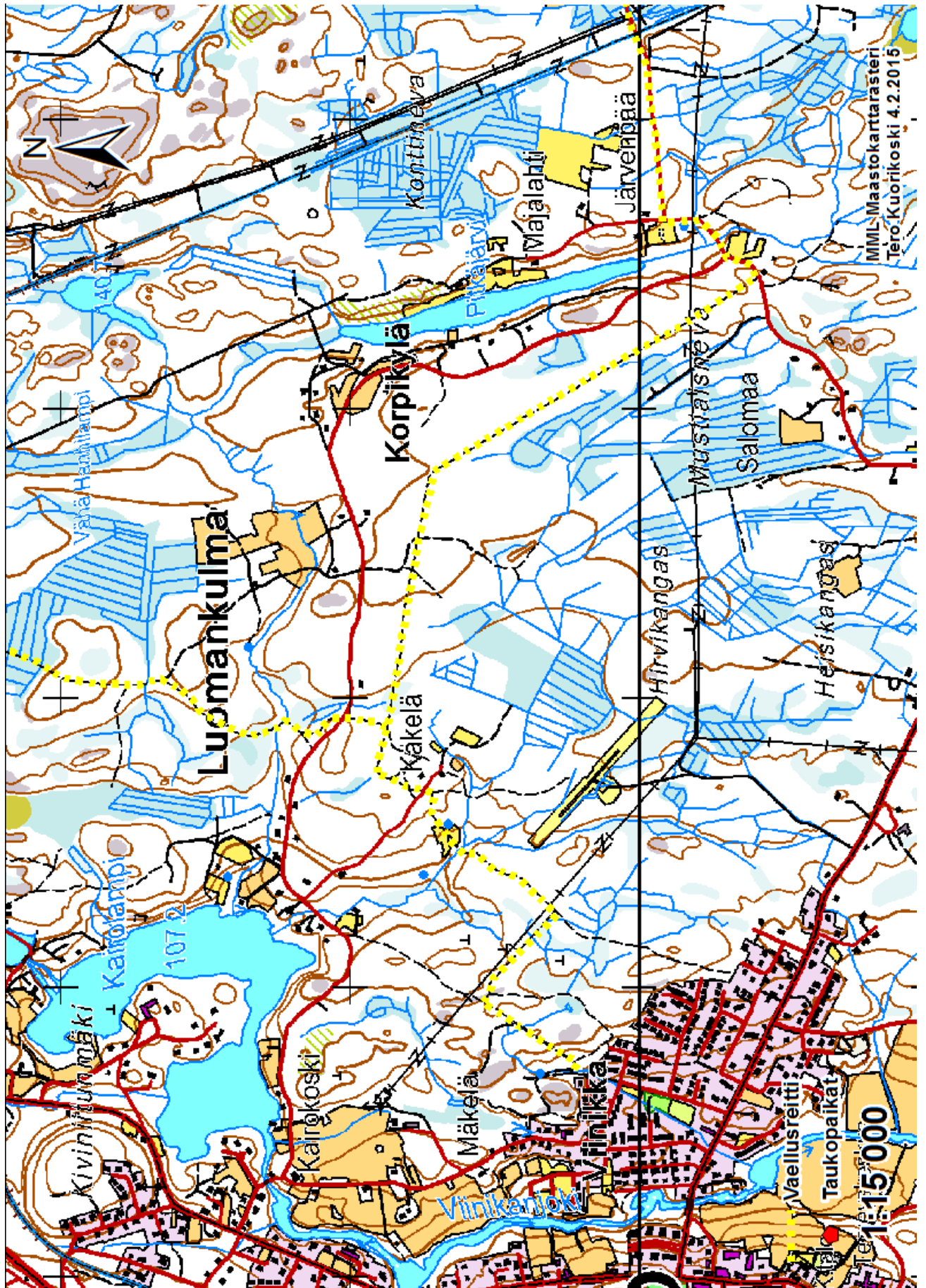
Etappi 3. Seitsemisen kansallispuisto – Parkano

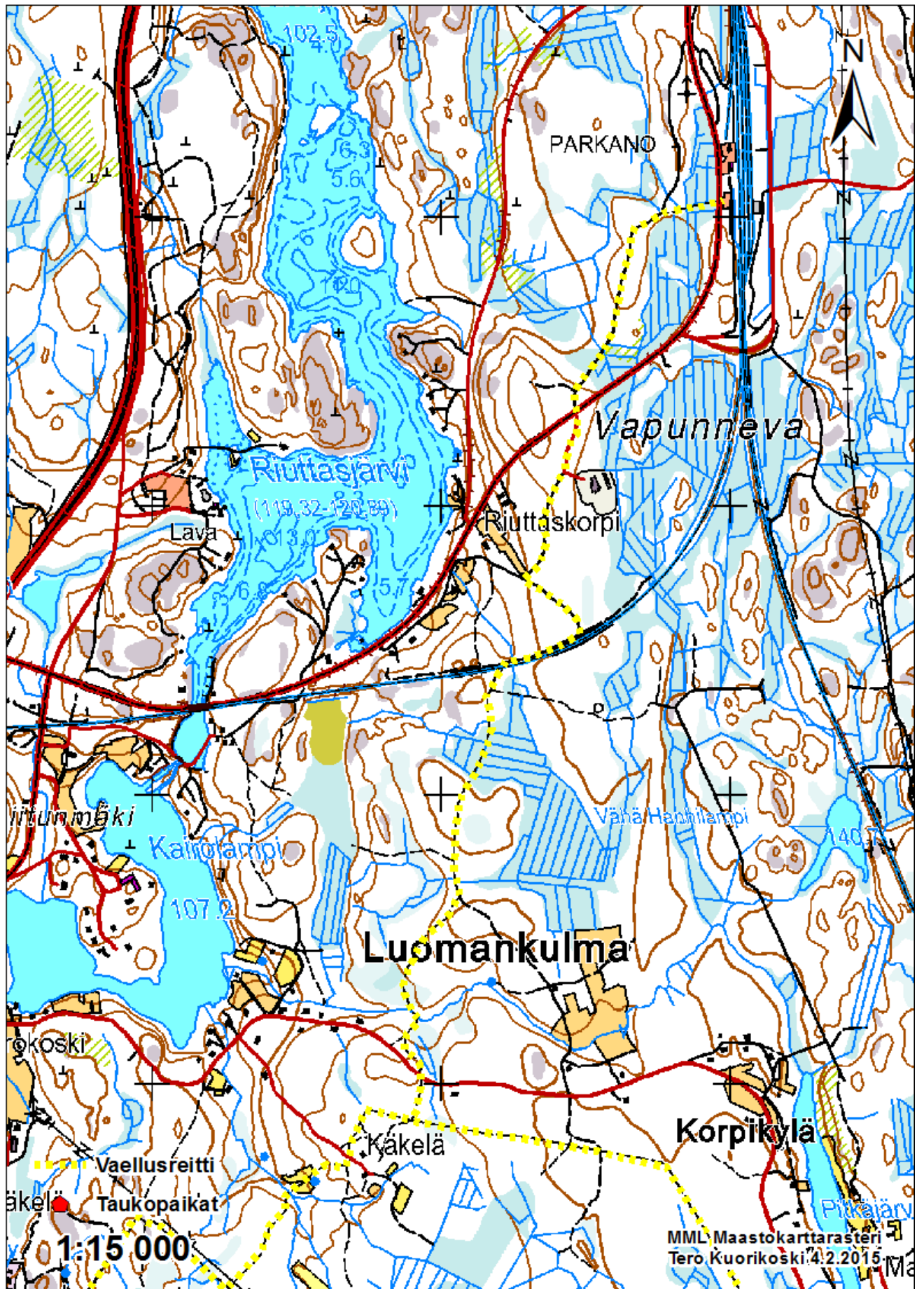

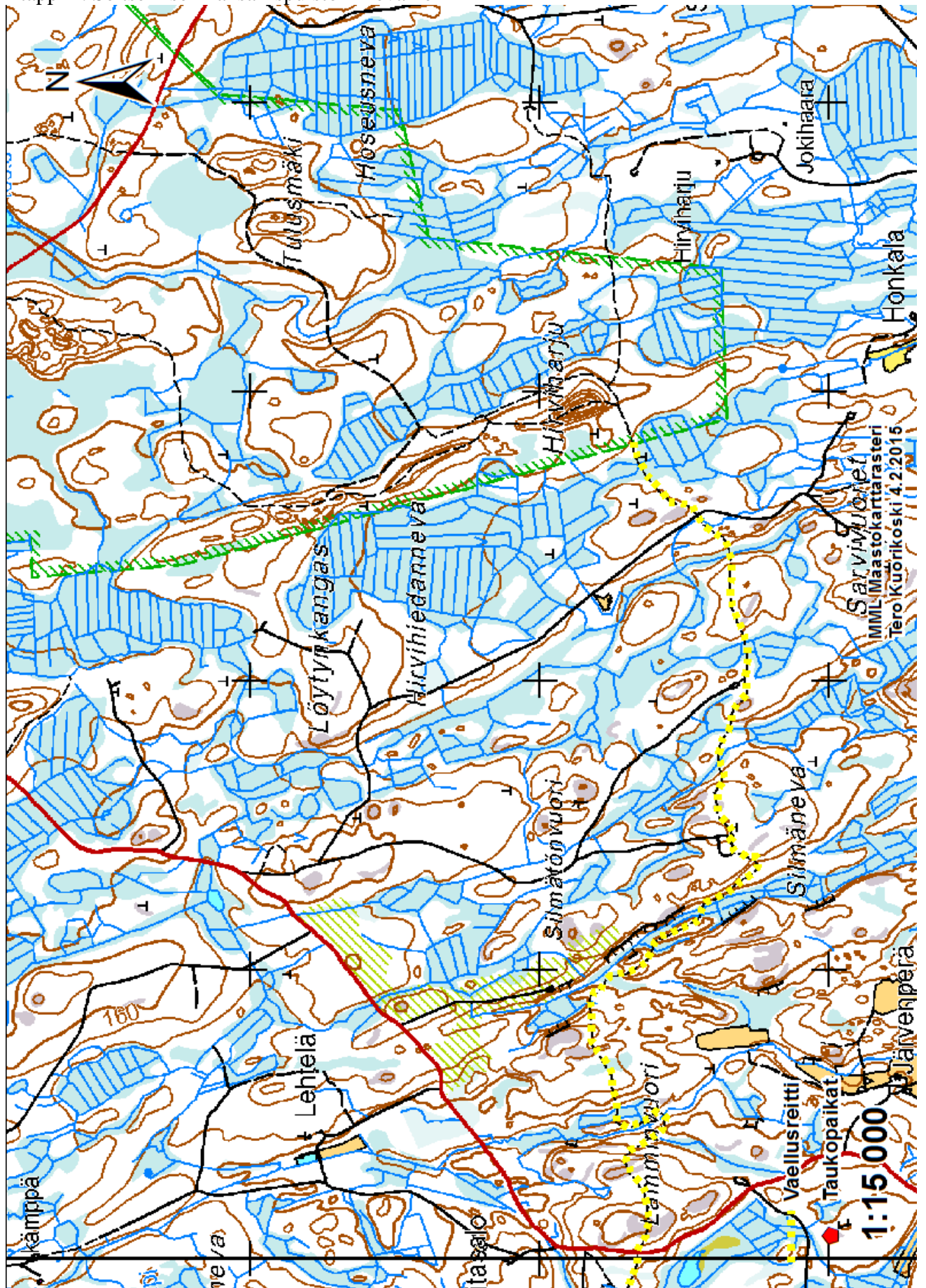

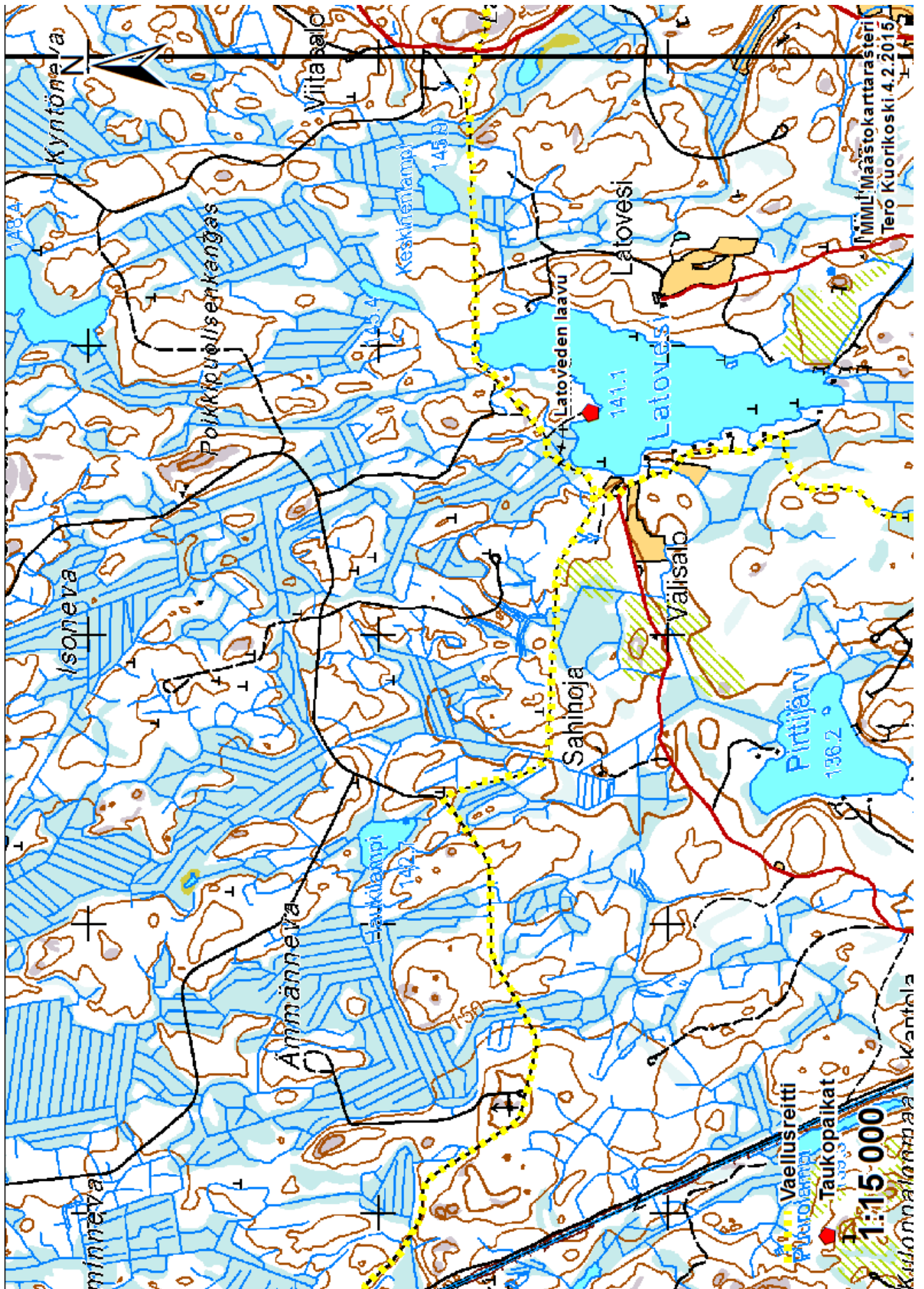

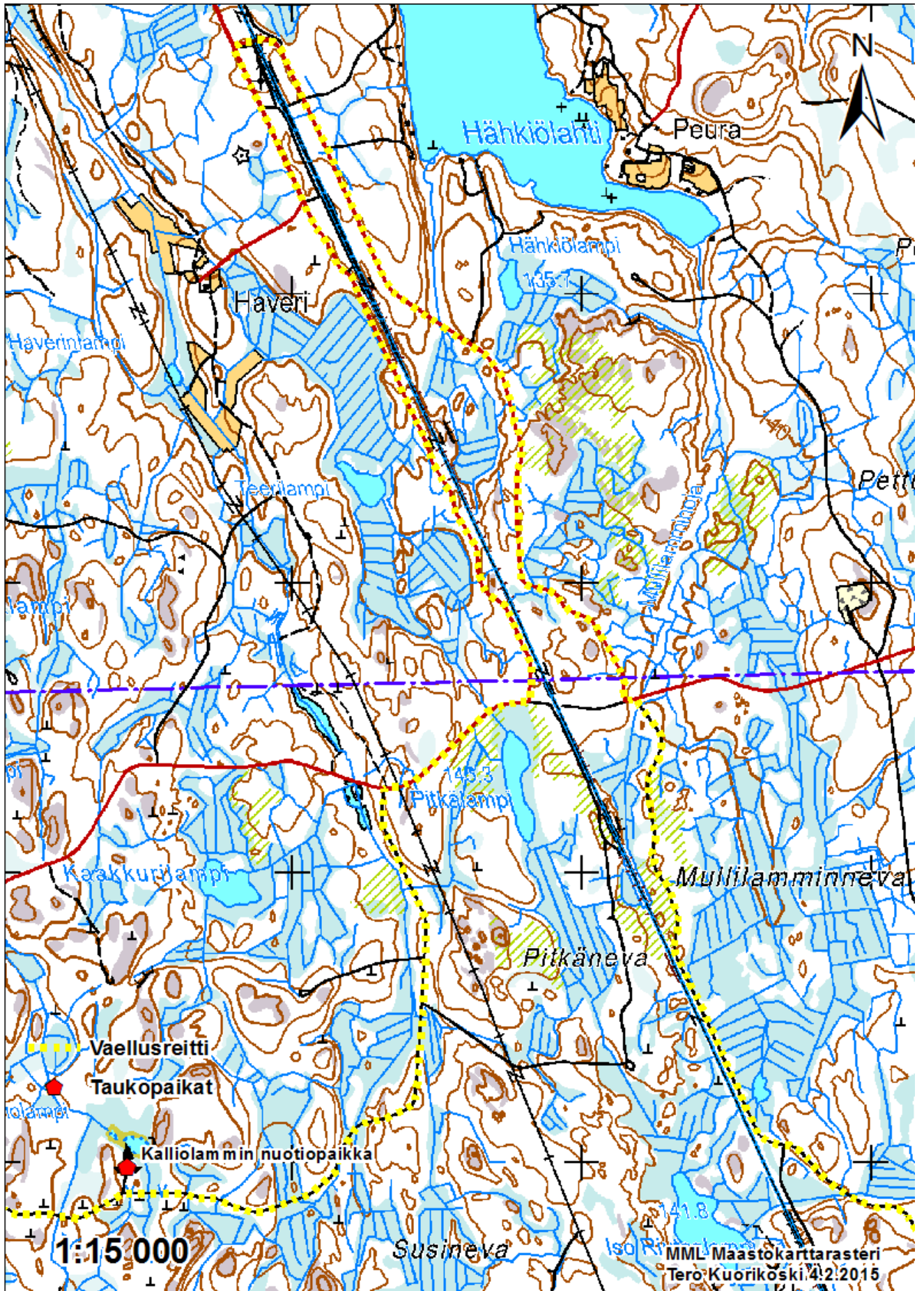

Etappi 4. Seitsemisen kansallispuisto – Tevaniemi

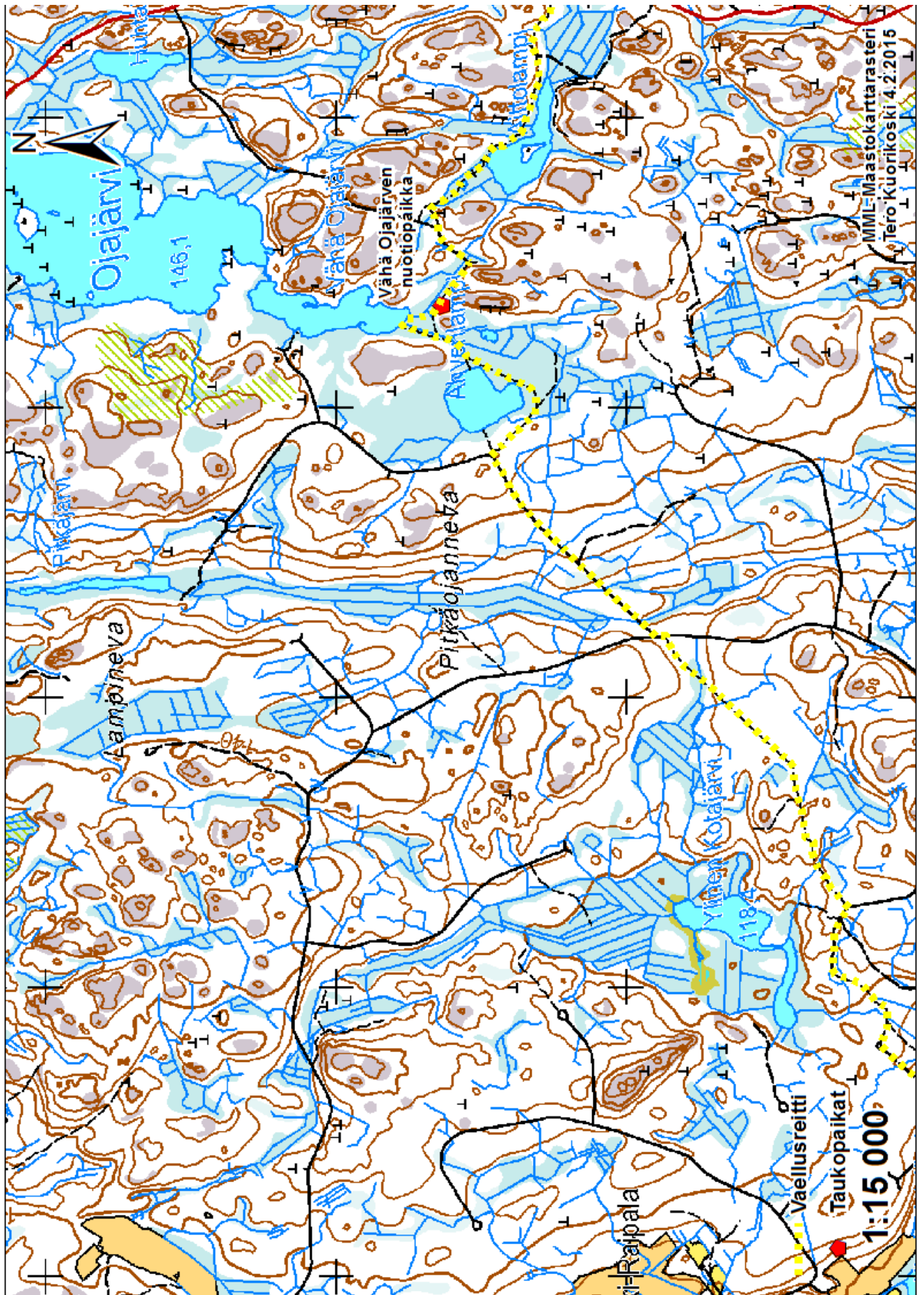

Pirkan Taival vaellusreitit kuntokartoitus

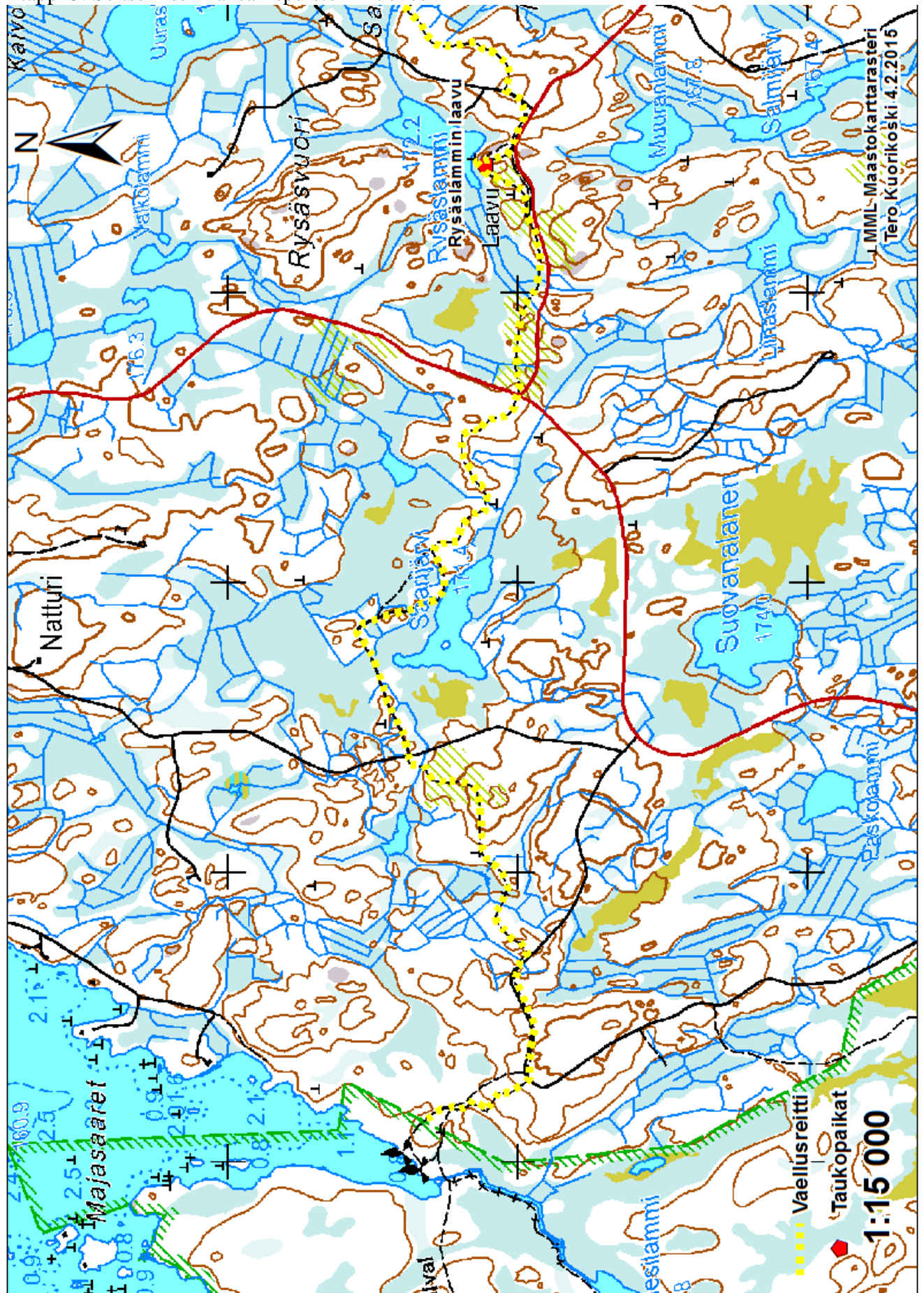

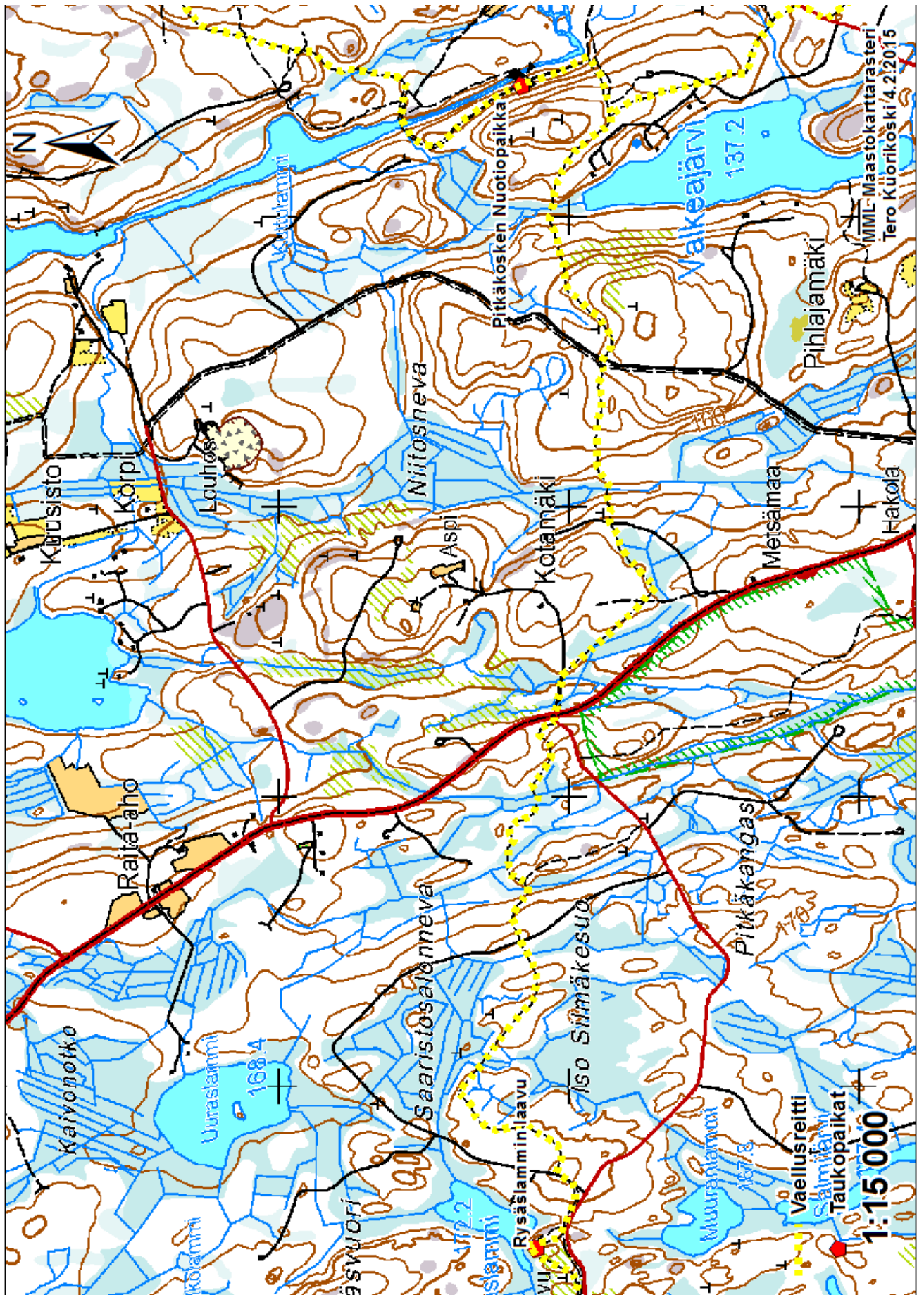
Pirkan Taival vaellusreitin kuntokartoitus

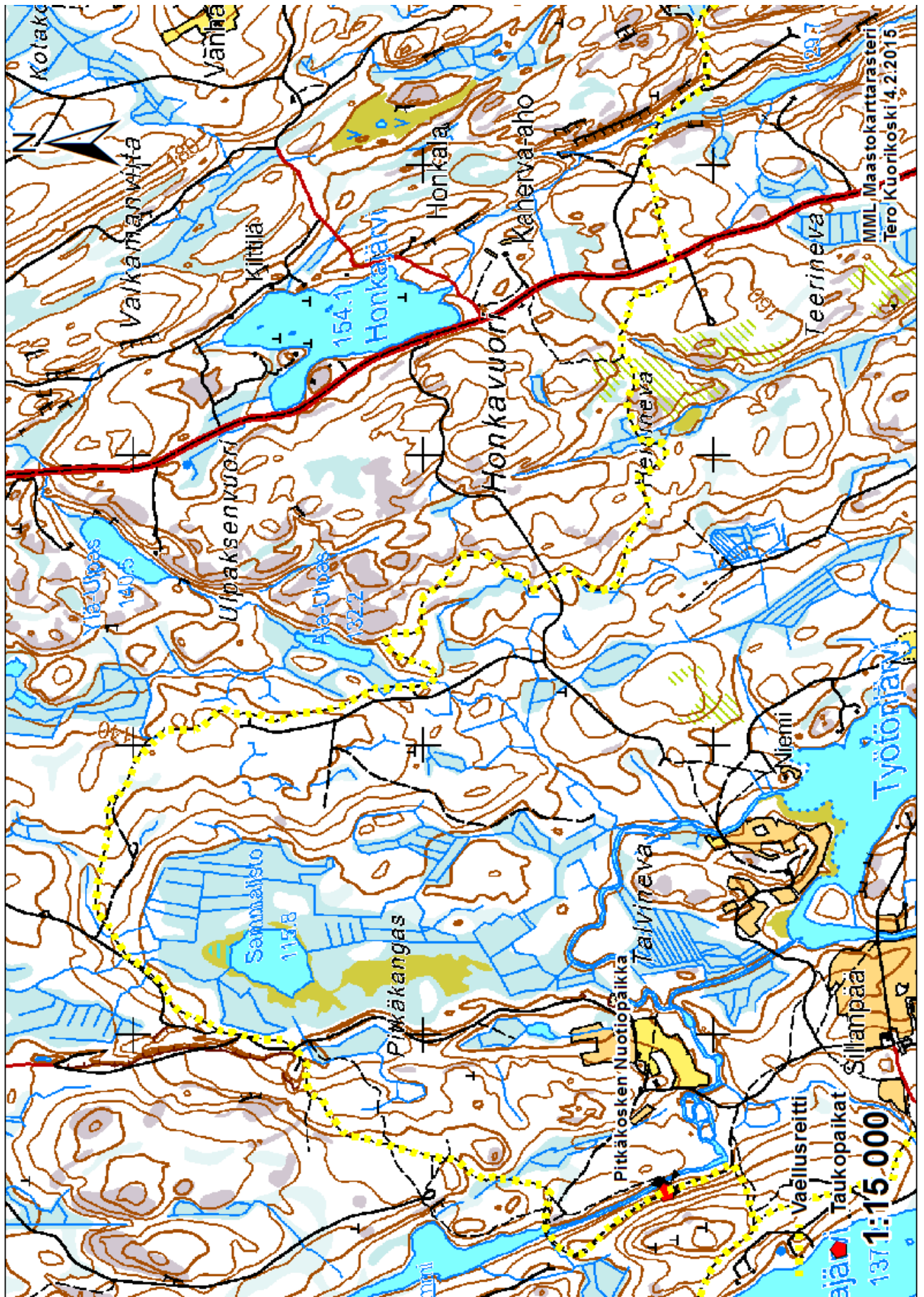

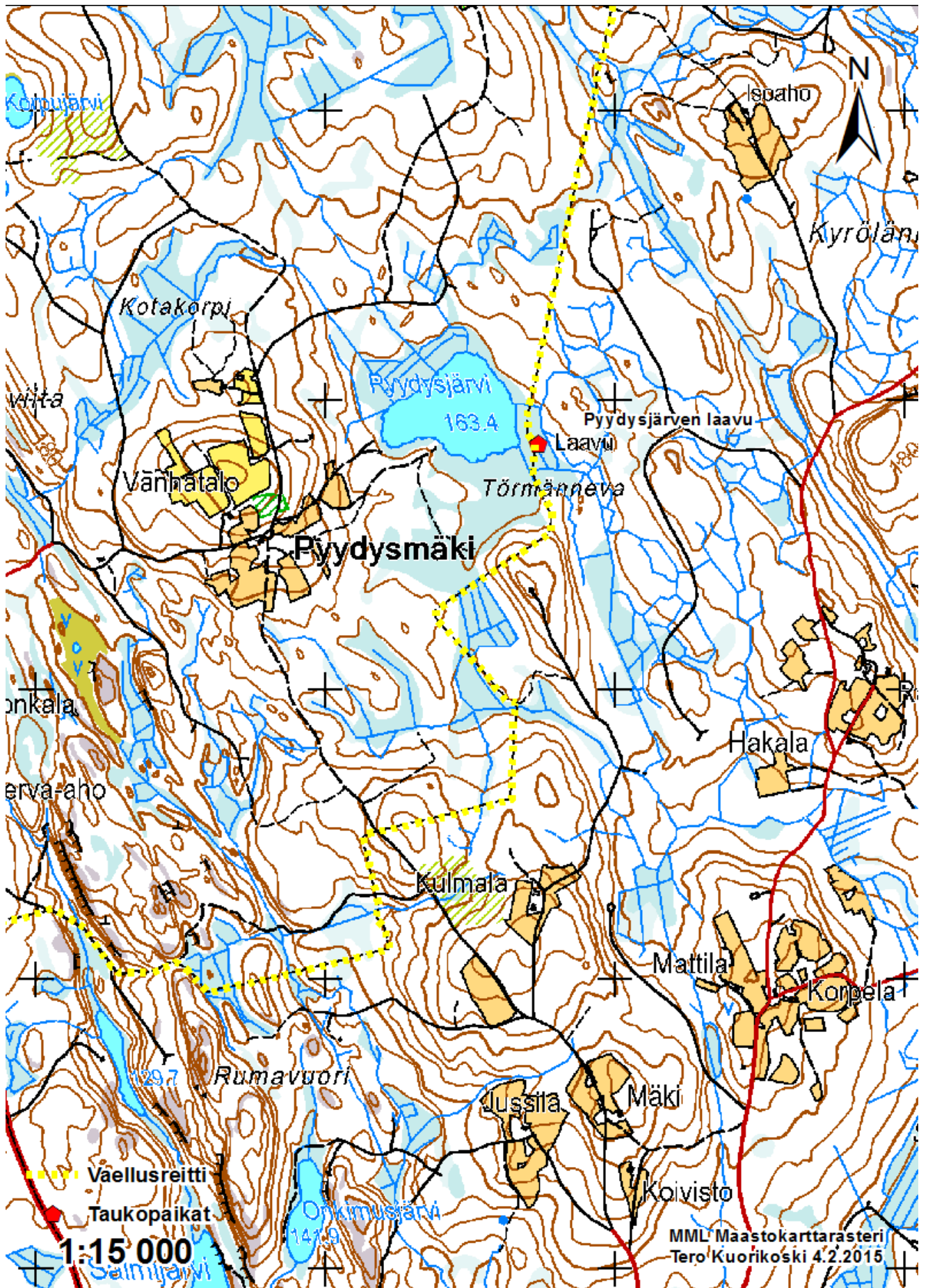

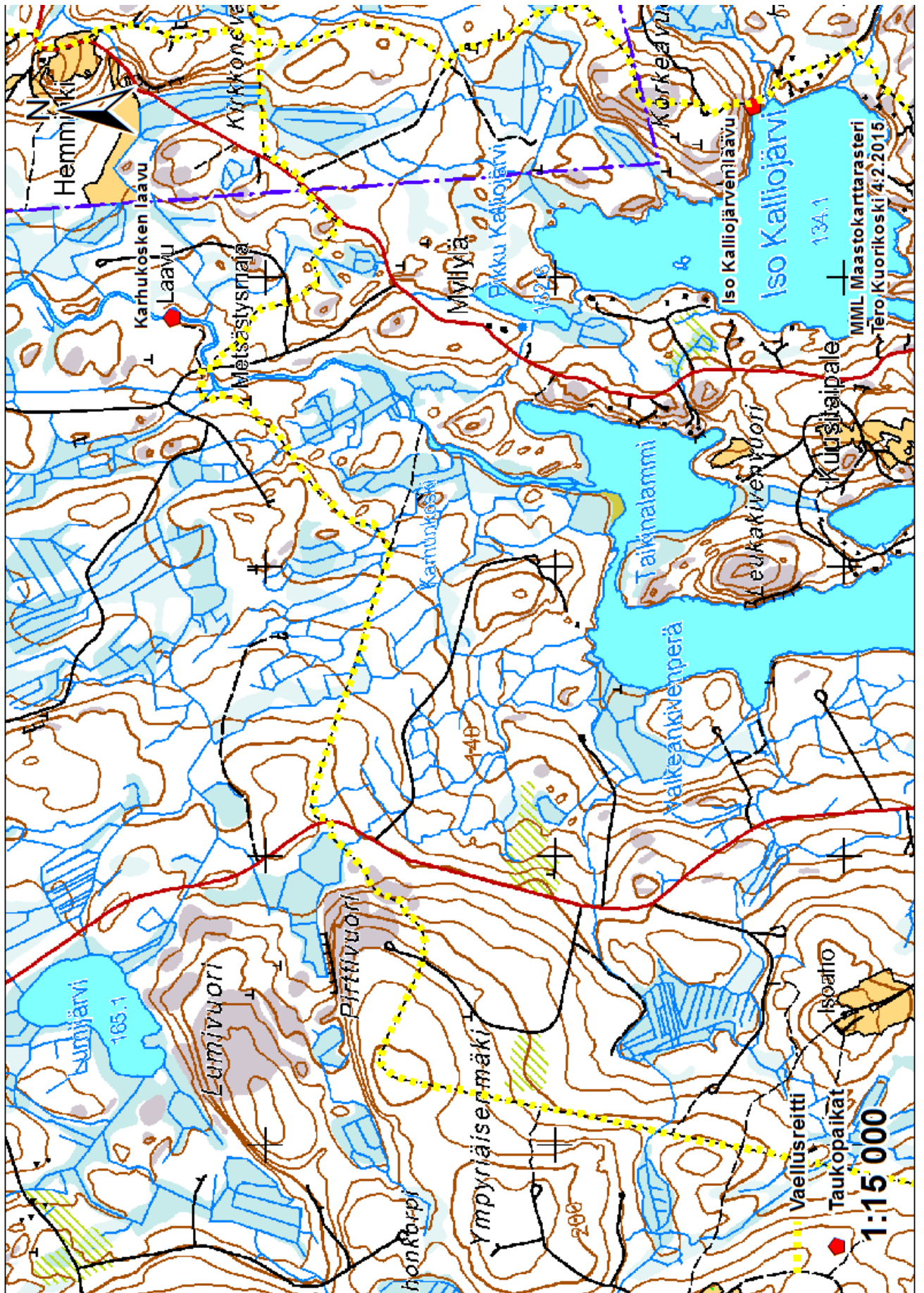
Etappi 5. Seitsemisen kansallispuisto – Ruovesi

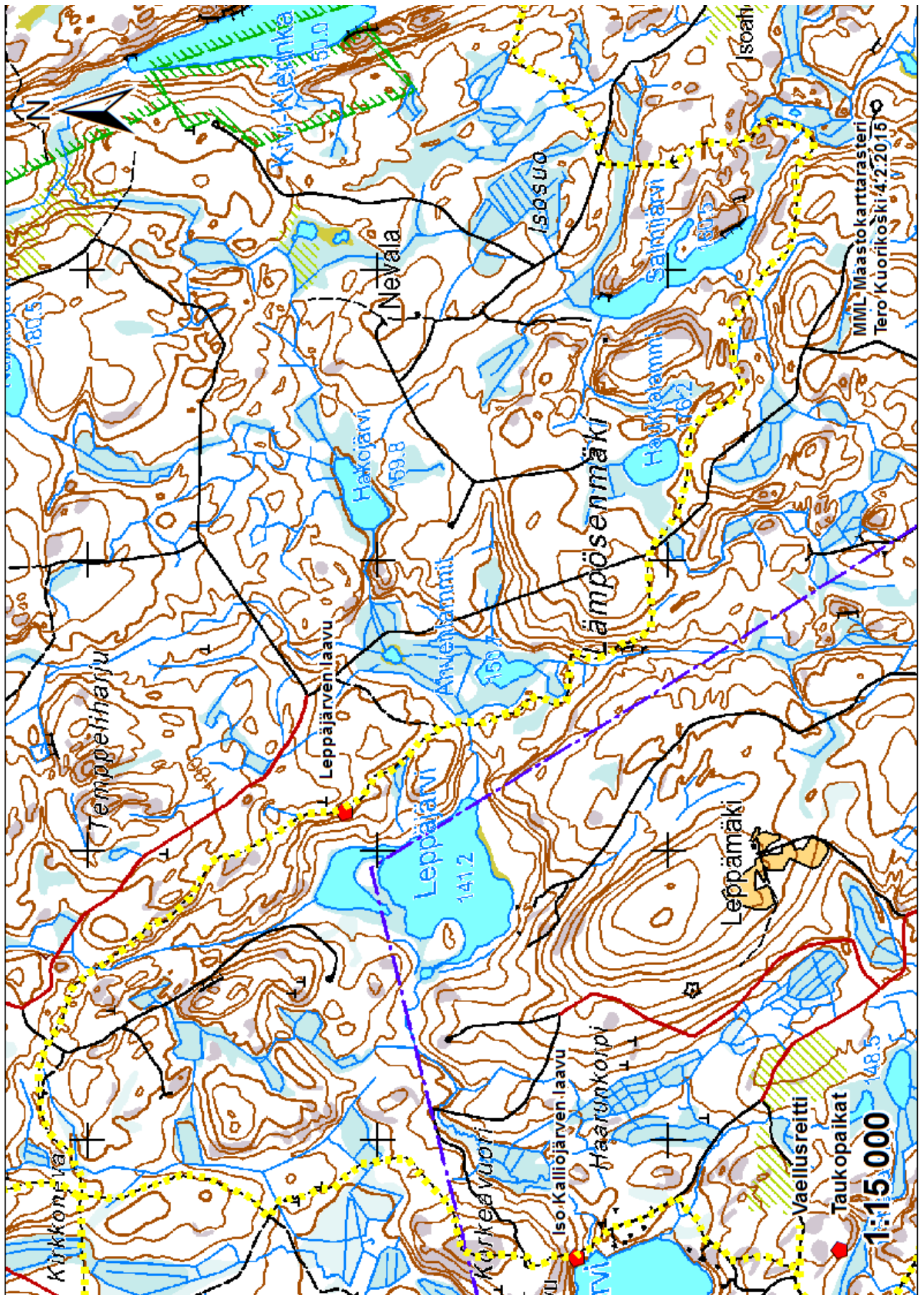

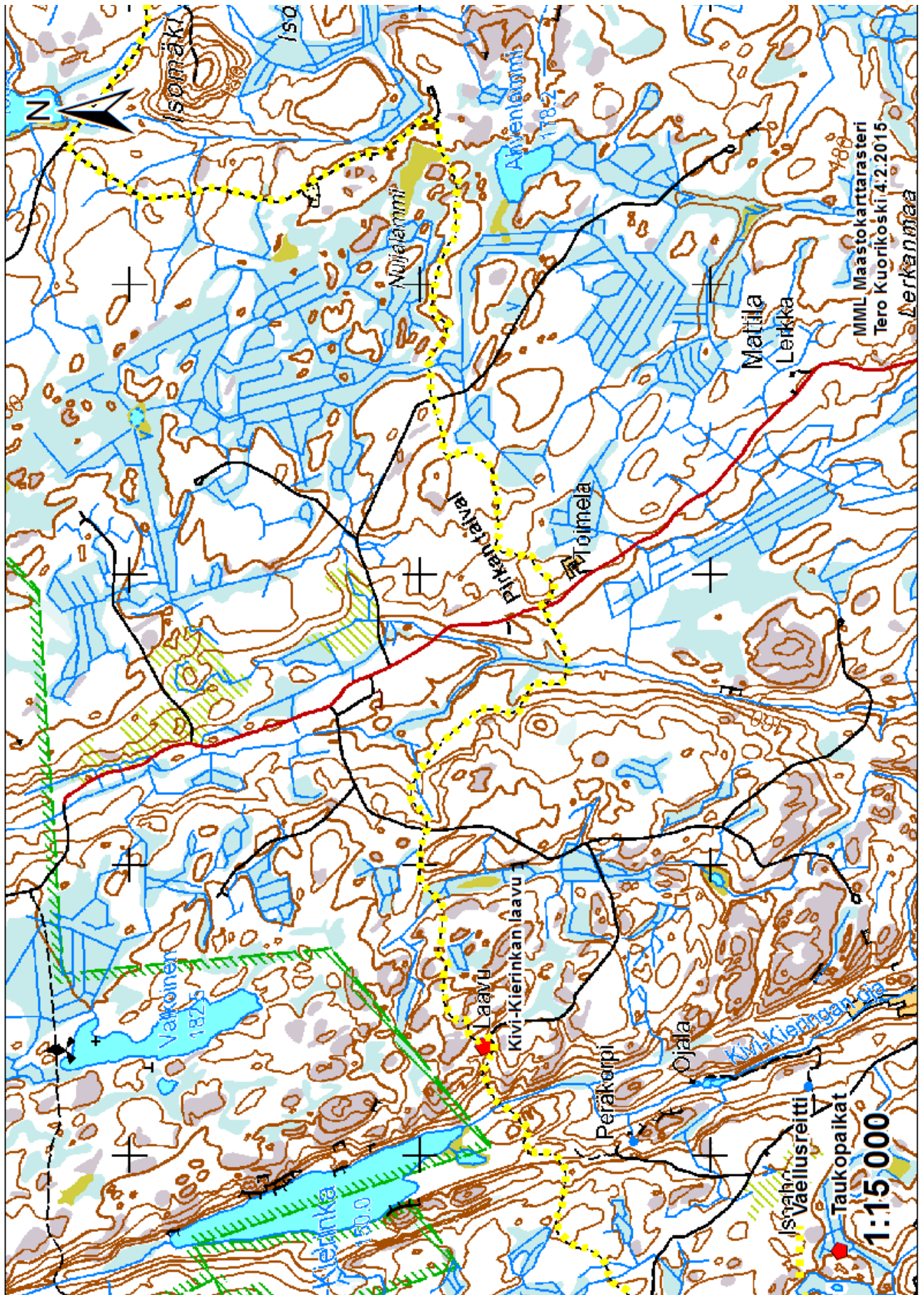

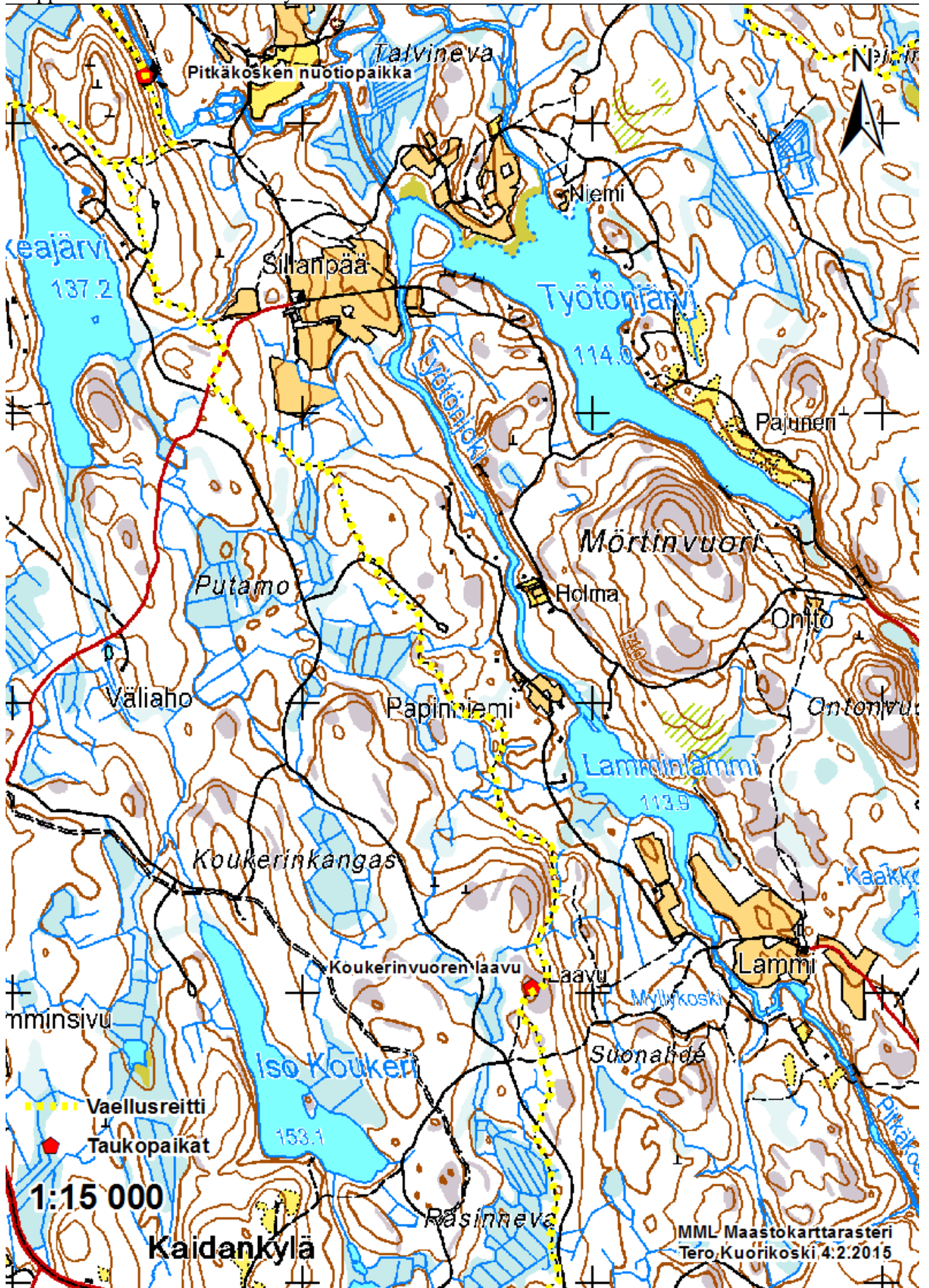

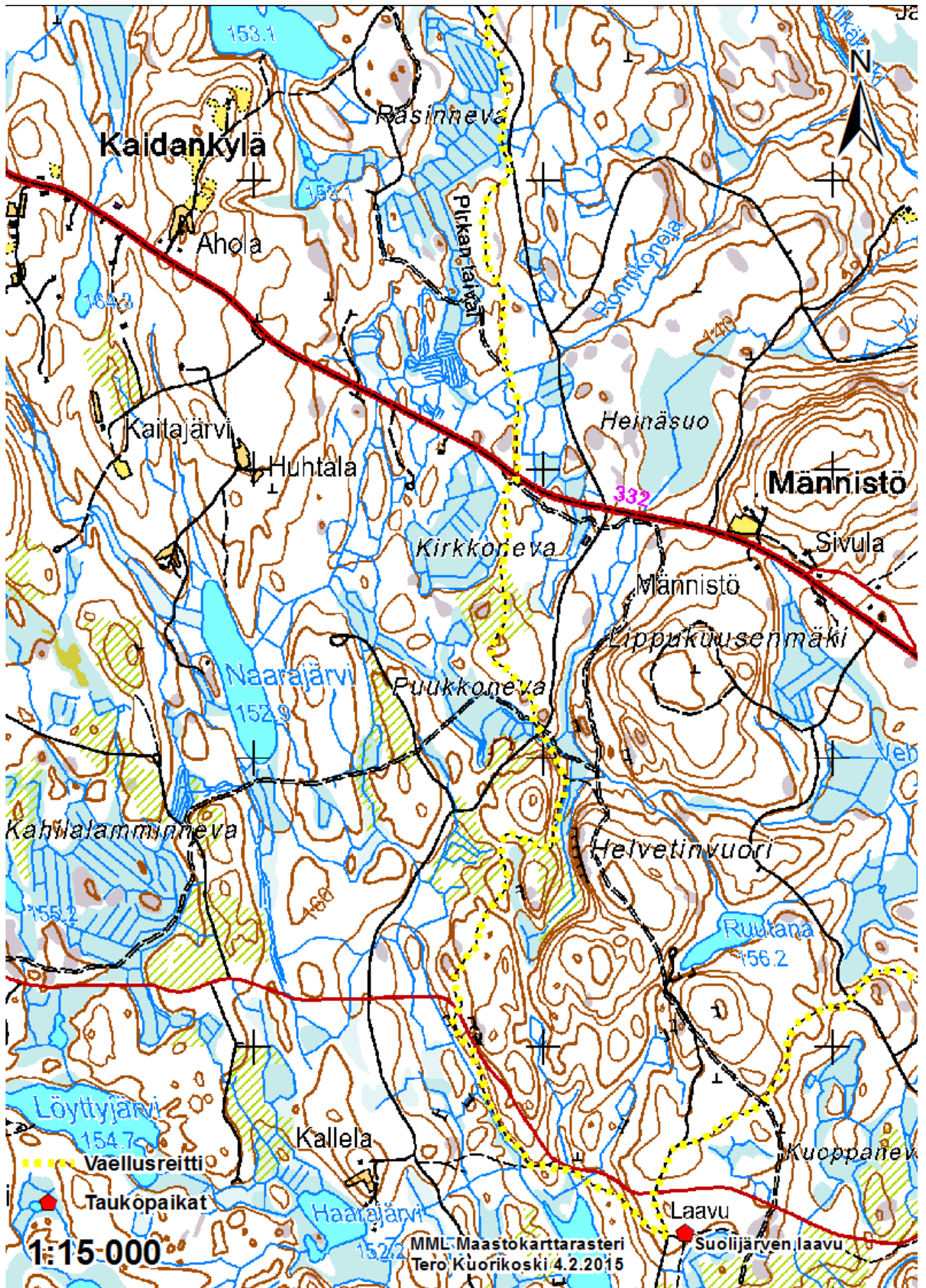

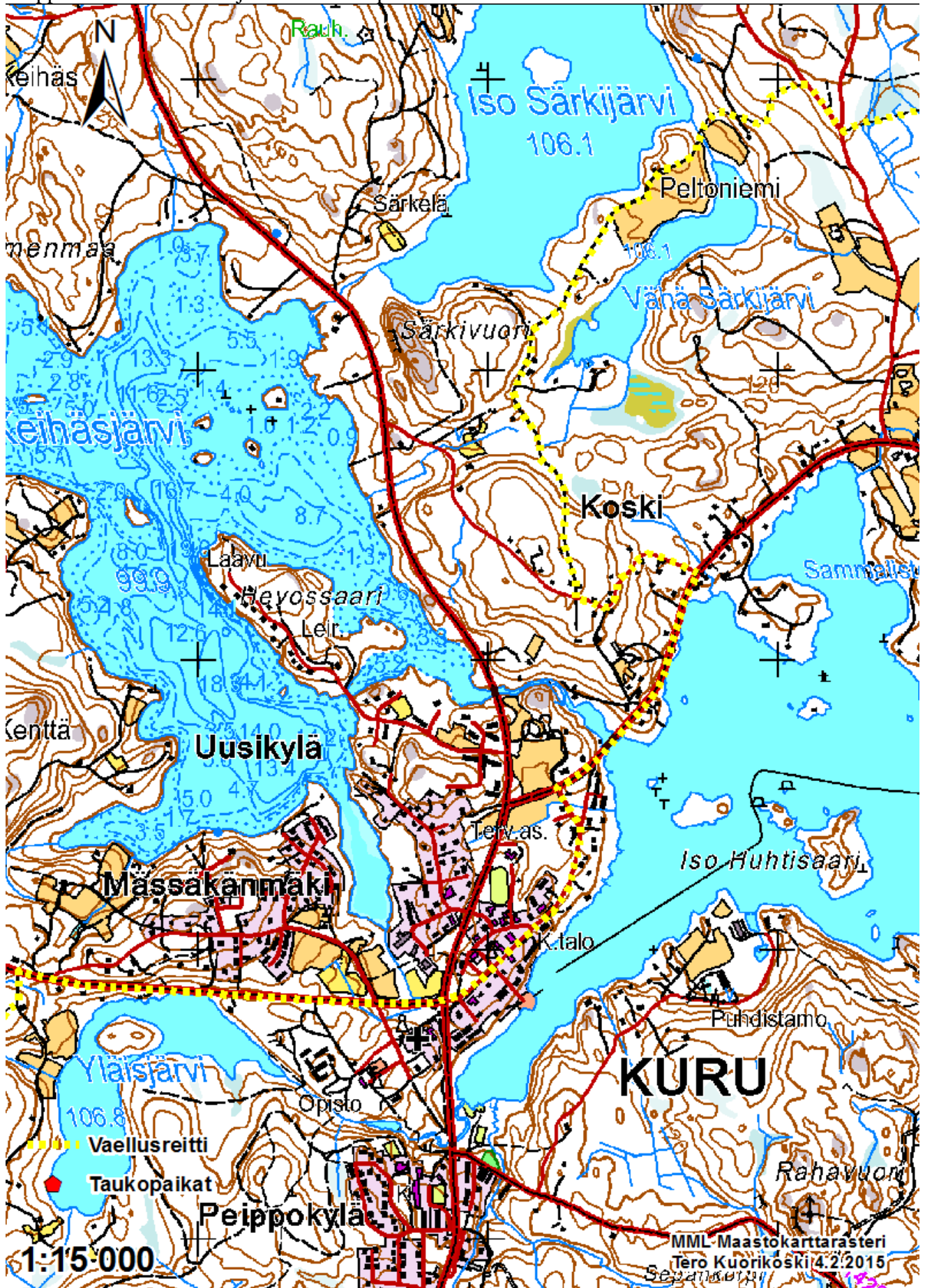
Etappi 6. Riuttaskorven virkistysmetsä – Kuru

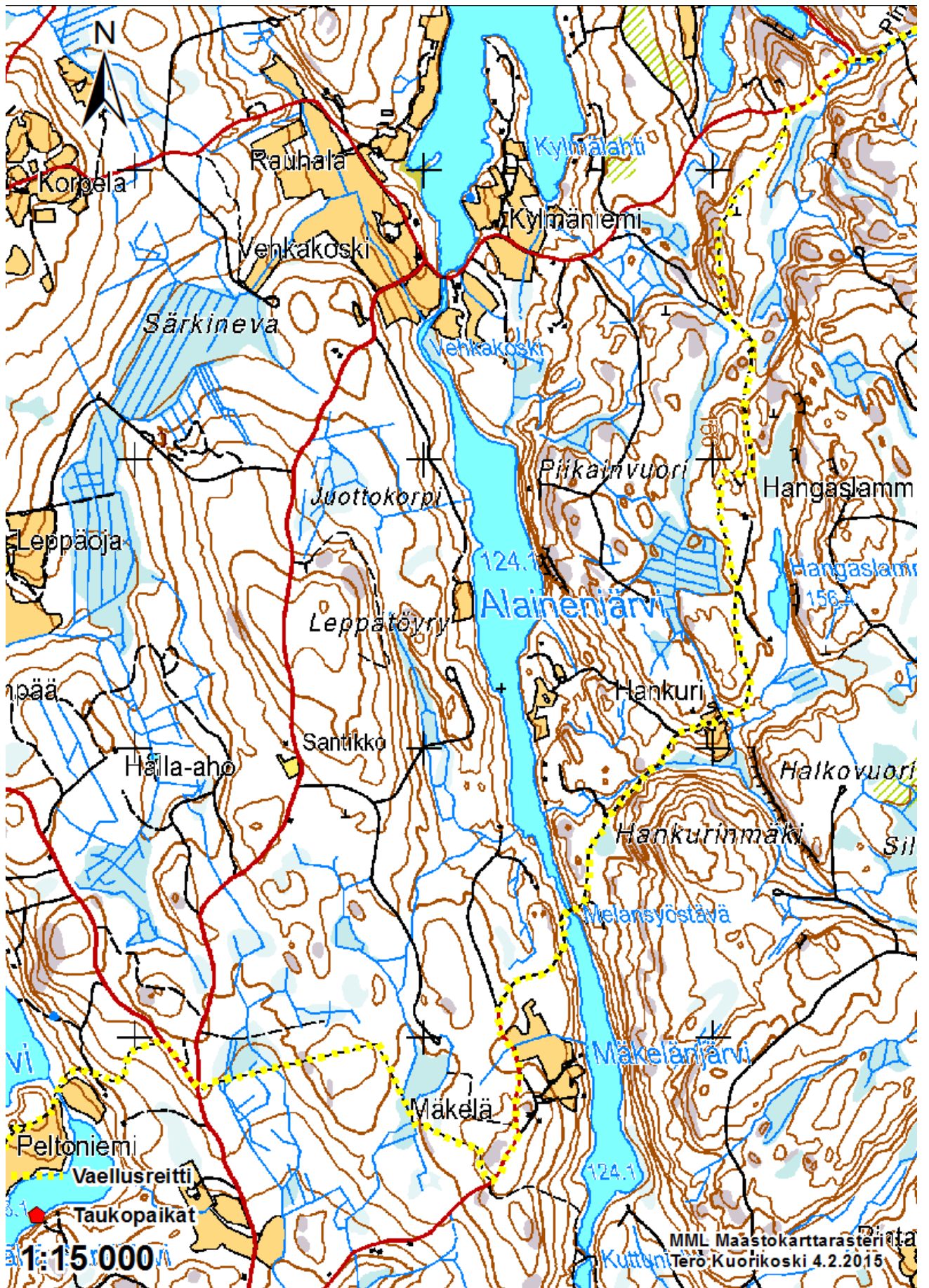

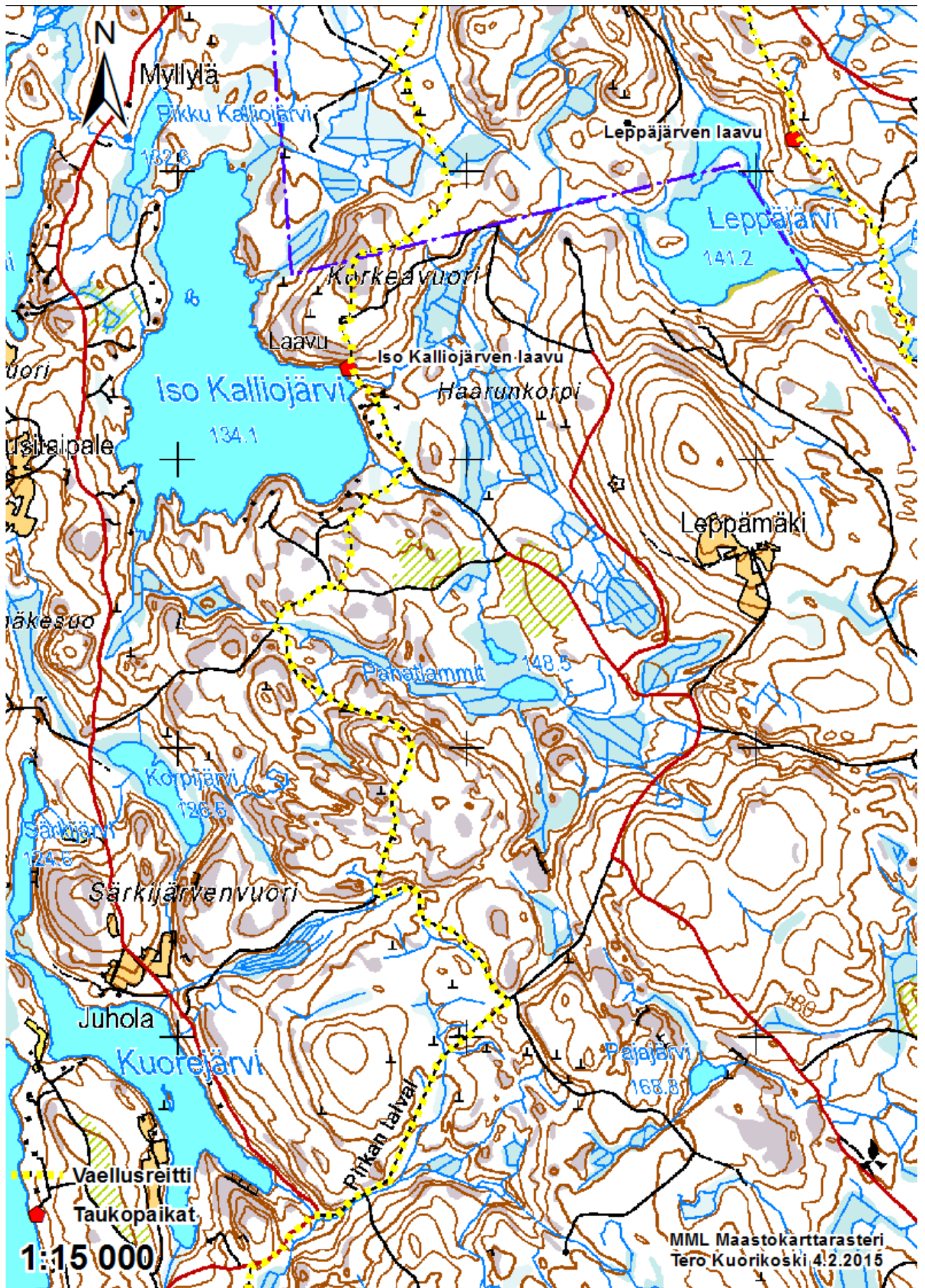

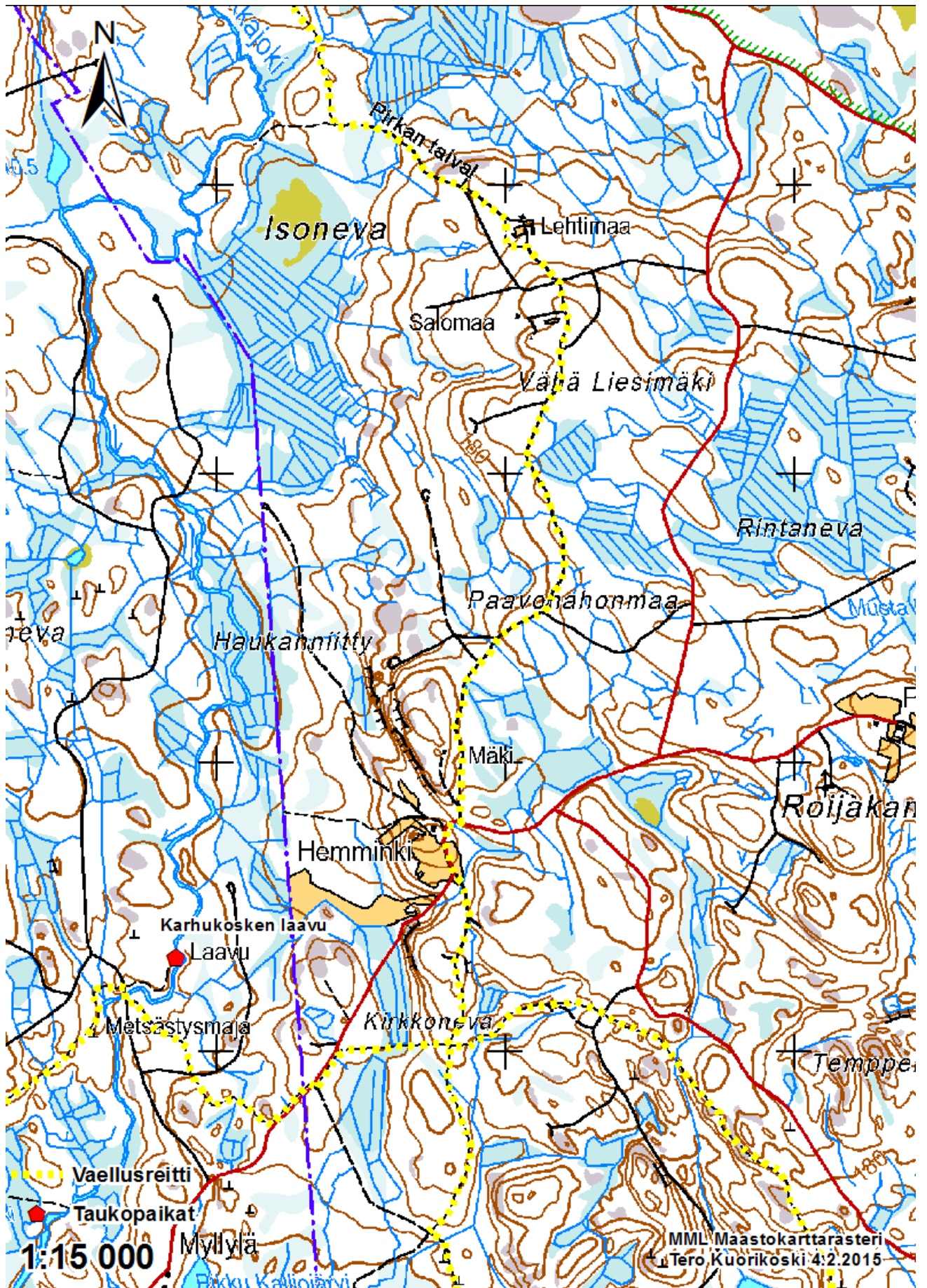

Etappi 7. Kuru – Helvetinjärven kansallispuisto

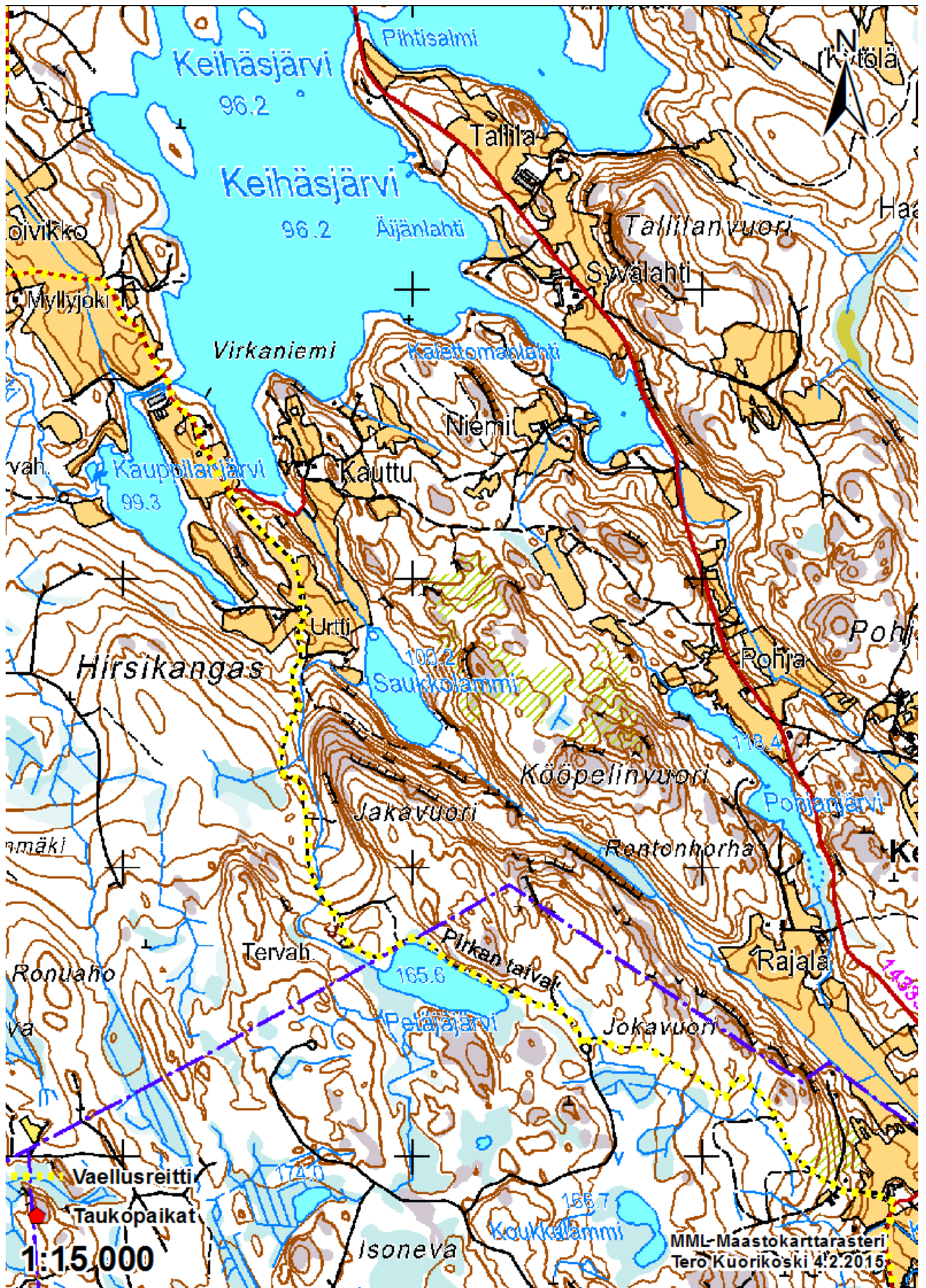

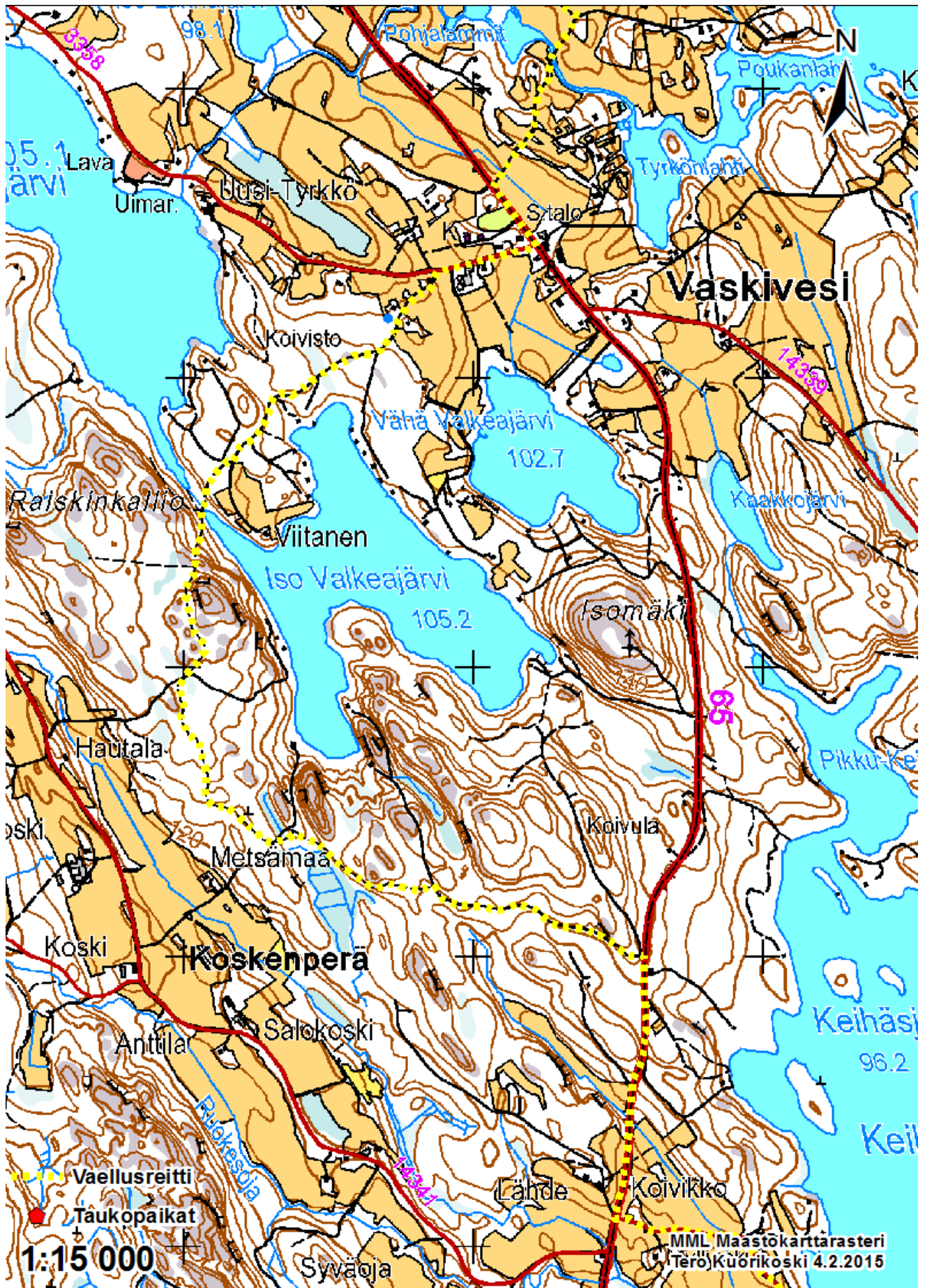

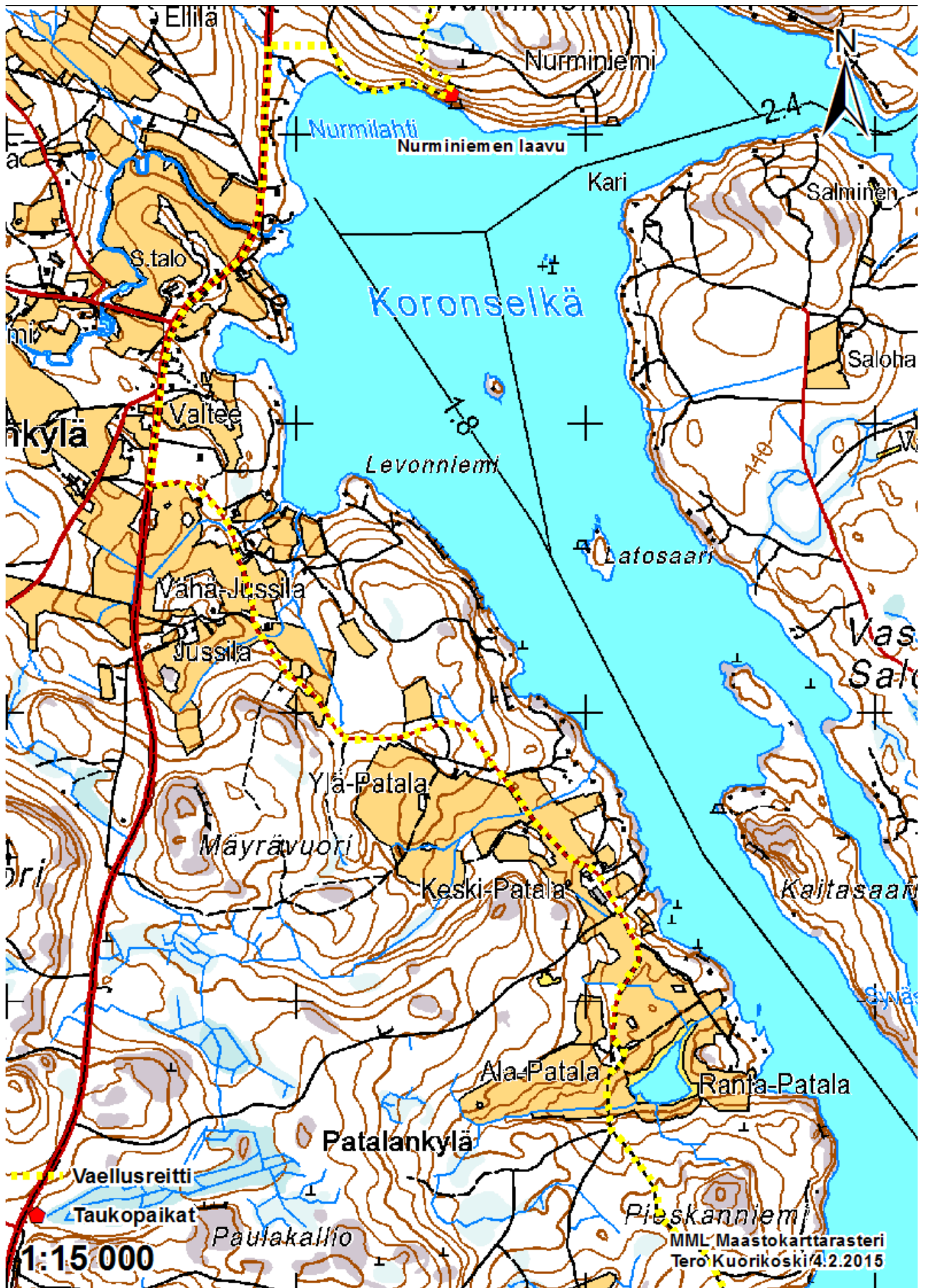
Etappi 8. Helvetinjärven kansallispuisto – Virrat

Jokamiehen oikeudet

Jokamiehenoikeuksilla tarkoitetaan jokaisen kansalaisen oikeuksia käyttää luontoa riippumatta siitä kuka sen omistaa. Jokamiehenoikeudet ovat kansanomaisen luettelo sääntöjä ja hyviä tapoja, joita kulkijan tulee noudattaa luonnossa liikkuaessaan. Lähes kaikilla oikeuksilla on vastine Suomen laissa.

Jokamiehenoikeudella saat

- liikkua jalan, hiihtäen ja pyöräillen maastossa ja luonnossa
- oleskella ja yöpyä tilapäisesti alueilla, joilla liikkuminen on sallittu
- poimia sieniä, marjoja sekä rauhoittamattomia kasveja
- onkia ja pilkkiä
- veneillä, uida ja peseytyä vesistöissä ja kulkea jäällä
- ottaa vettä lähteestä ja vesistöistä

Jokamiehenoikeudella et saa

- kulkea pihamailla, pelloilla, istutuksilla tai taimikoissa
- kaataa tai vahingoittaa eläviä puita
- ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta
- kerätä sammalta tai jäkälää
- tehdä avotulta toisen maalle, ilman lupaa
- häiritä kotirauhaa majoittumalla liian lähelle asuinrakennuksia
- roskata ympäristöä
- ajaa moottoriajoneuvolla maastossa
- häiritä tai vahingoittaa lintuja, niiden pesiä sekä poikasia
- häiritä eläimiä
- kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia
- päästää koira irti yleisellä uimarannalla, lasten leiripaikaksi varatulla alueella, kunnostetulla ladulla tai urheilukentällä
- pitää koira kytkemättömänä taajama-alueella, kuntopolulla tai toisen alueella
- pitää koira kytkemättömänä 1.3-19.8 välisenä aikana edes omalla alueella